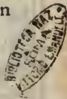

Di giovan moscii ...

ANTONINI PONTI CONSENTINI

Rhomitypion ad Reuerẽd: D. dñum Io: RVFVM Archiepm Consentinum quam dignissimũ. Vbi dum omnia, quæ notatu sunt digna Vrbis ROMAE & noua, & uetera breuiter, & facile scribuntur. Ingeniose ēt depingit huius Mundi uarietas, Insania, & fragilitas. Habet hic quoque totius terræ Situs, Aeris, & superiorum oium cognitio. Quicquid est ab ultima circũferẽtia ad centrũ uniuersi. Et demum breuissima Cosmographia. quã adhuc nemo sic tentauit.

Cũ gratia & priuilegio

Axis quinque gradus· restat Rhamnusia, uolue,
Summus· perfectum sic tibi fiet opus.

IO:RVFVS Archiepiſcopus Cōſentinus Maximiliano Tranſſyluano CAROLI CAES:a ſecretis. S. P. D.

Omanarum rerum Librum nō ſane inelegantem Antoninus Pontus uir Conſentinus mihi Inſcripſit. Credo ut ſuæ patriæ ſatisfaceret. Quem ego nō ſine delectatione percurri, cum ho minis ingenium mihi ſatis per ſpectum antea foret. Sed iudicio meo non ſatis cō fiſus, putaui non bene ei relatā amoris gratiam, niſi eos tāti muneris participes facerem quos & amiciſ ſimos cognoſcerem, & ſagacioris naſi. Inter quos quom tu mihi in primis oblatus ſis ī utraque re præ cipuus ſi librum hunc ad te non mitterem, tuo etiā tutandum patrocinio (licet norica arma ſecū ferat) nō utriuſque amiciciæ dignam rationem habitam putarem. Illum ergo, quo miſſus eſt animo accipe, perlege, & tuere. Plura. n. occurrent ceu ex ſitu, & carie antiqua erepta, nec tuo guſtui, quippe qui hu iuſmodi ſcribēdi genere plurimum delectaris, alie na. Vale. In Vrbe Roma Tertio nonas Mar tias. M.D.XXIIII.

Petrus Paulus Victorius Romanus.
Amphion Thebas. Troiam construxit Apollo.
Hic reficit Romam. scribit & orbis opes.

Alexander Victorius Romanus
Orbem Roma fuit totum complexa. libellus
Vtrunque. est Roma maior, & orbe liber.
Insuper hic animos sopitos excitat. Aude
Romule. Sic iterum Publius, Aulus eris.

Ludouicus Aeneobarbus.
Seruant ingentes angusto in pectore sensus.
Dum thyma cecropiæ depopulantur apes.
Pectore in exiguo regnat dum maxima uirtus.
In patriam Tydeus uictor ab hoste redit.
Aequora dum uoluunt ingentia saxa sub undis.
Nil retinent paruo charius obsidano.
Dumque Syracosius totum complectitur orbem
Arte senex. homini cuncta subesse probat.
Sic priscæ Pontus renouat dum mœnia Romæ.
Præstrinxit cunctas Vrbis, & orbis opes.

Idem
Quondam Falcifer, ah scelus nefandum,
Saturnus pueros uorabat omnes.
Quos partu simul edidisset almo
Terræ numen, & omnium deorum
Mater. Quam tumidi uehunt leones.
Nec ditem potuit tamen uorare.

Quin regni Stygii Imperaret umbris·
Nec patrem superum polo intonantem·
Iunonemque minus·minusque Pontum.
Pontum, Qui liquidas gubernat undas·
Pontum, qui dominus perennis undæ est·
Sic, sic perpetuo, & perenne Pontus
Viuet·Qui decus est nouem Sororum·
Donec fluctiuagis tumescet undis
Nereus·Sydera donec in supremis
Fulgebunt domibus·ligabit umbras
Donec Styx miseras nouem catenis.
Cui do tempora Calcidis Sibyllæ·
Et Gerenniaci uiri senectam·
Hebes perpetuam deæ Iuuentam·
Ac phœnicis auis uices renatæ.

Lucas Petronius Consentinus.
Excusum modo qui legis libellum
Ponti sed studiis laboriosis·
Adlatres licet usque, & usque uates·
Et tetrum in reliquos uomas uenenum·
Hinc te dimoueas procul monemus.
Parua est pagina nostra·sed fatemur
Magna in tam modicis latere chartis
Rerum pondera. Nanque Roma priscos
Agnoscit proceres, suosque mores,
Et se, Mœnia, dirutasque turres,
Portas, balnea, Porticus, Colossos,

Arcus,Colliculos,uias,theatra·
Tandem quicquid habet Noua & uetusta
Vrbs hæc romula·nec potes negare.
O,quanto ingenio secat meatus
Cœli·Tum pelagi satis superque
Anfractus memorat.Satis recenset
Terras,tartara,spiritus beatos.
At tu quid dubitas Amice lector
Ponti delicias tui diserti
Nunc gestare manu tua benigna?
Munus grande domum referre credas·
Quantum rettulit Hercules Atlante
Quum natas querulo patri reduxit.

Io:Horonius Melliensis Salentinus
Non sic in priscam remeares Roma figuram·
Si tibi Dinocrates uiueret arte grauis·
Si Philo Cecropius·Si qui certamine belli
Grande Syracosii lumine finxit opus·
Non si qui septem diuo miracula mundi
Finxere ingenio semper in orbe forent·
Pontus uti reuouat culto tibi Roma libello
Thermas,Stagna,uias,templa,Theatra,domos.

Agathius Basilius Consentinus
Qui septena cupis nunc culmina discere Romæ·
Anfractus pelagi·Templa superna Iouis.
Munere perdocti Ponti labor omnis ademptus·
Pagina in hac pingit quicquid in orbe manet.

Io: Longobardus Oenotrius

Romulus est princeps Romanæ conditor arcis.
Quam reparat Ponti dædala deinde manus.
Idcirco debes Authori regia Roma.
At Ponto debes nunc renouata magis.
Ille dedit nomen, ruituraque mœnia tandem.
Aeterna hic tribuit sed monumenta tibi.

Raymundus Lepidus Sulmonensis.

Dum Pindum repeto Phœbum uisurus. ad undas
Exhaustas uenio, prataqua Pieridum.
Qui factum? Clio respondit. Pontus & undas
Exhausit, lymphas, flumina, stagna, lacus.
Quis tribuit tm̃? Phœbus. Cur? Nã captus amœno
Eloquio. laurum præbuit, & citharam.
Qua terræ, & cœli tractus. Qua Maxima Roma
Sub se quid teneat scriberet arte breui.

Io: Petrus Pontus Fratrer

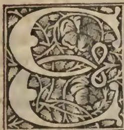
Quã bene multa breui speculo resplẽdet imago.
Tam bene in hoc paruo codice Roma nitet.
Ignibus inde sacris sublatus ad astra, meatum
Aetherium, Manes tartareosque docet.
Arcanosque dei sensus, animosque beatos
Ambrosio memorat nestoris ore senis.
Cosmon (& hoc mirum) pagella Pontus in una
Sic notat. ut pateant singula regna satis.
Ponte tuis ergo chartis manifesta laconis
Alta simul debent infera cuncta tibi.

Pontus ad Librum.

Parue liber, magnus, raris placiture, futurus
Cultior, & maior si tibi fata darent.
Et uideo, & doleo, ſubiturus docta Theatra
Quod nimium ſtolidis inuidioſus eris.
Sed ſi quam mitis fauit natura fauerct
Fortuna. Heu Romæ facta nouerca bonis.
Vltima poſteritas cantaret Pontia. Mecum
Tu paruus poſſes peruolitare polos.
Hc̄ unum moneo. Naſuti crepida tantum
endant. In reliquis inuida turba tace.

Antonini Ponti Cōſentini Rhomitypion
ad Reuerend. Dominum. D. Ioānem
Ruſum Archiepiſcopum Conſen
tinum quam digniſſimum.

Proœmium.

ET ſi Homo breue temporis præſtigium Ruſe Antiſtes digniſſime duplici ſubſtantia compoſitus · corporea hac, cæca tamē, & labili · ac mentis illa diuina, & ſemper exiſtente, ſolus ratione inſignitur. Tamen dum altera pars exterior uariis irretita laqueis, laxiſque habenis ſupra quam deceat ſui ſtudioſa premit deorſum · Altera interior ſuo ipſius orbata lumine, modeſtoque rationis infracto freno, huic ita inhæret, implicat', & fit unū · ut ipſam ad uſque perniciem ſui perdita detrahat obliuio · etiam duce filo a blandis ſubdoli labyrinthi erroribus neſcia ſe extricare. Maiores ob id noſtri his paululū exuti moleſtis ponderibus · utriuſque hominis alteram alteri repugnantem naturam perdiu, multumque admirati · ac ideo pene cūctos ſubinde perditum iri · a primo rerum primordio quæcunque memoratu uiſa ſunt digna · ad huius ſemper labantis uitæ eruditionem, literis pro uiribus cōmiſere. Quæ hiſtorias appellauerunt. Inſtruentes omnia inſima aſcendere · ſuprema de

Hō qd'
Hō qualis'

Hiſtoria ad quid.

, cidere·& tamen neutris esse fidendum · Vt his, & huius rationis sapientum probatis periculo consi liis noster intellectus quid expolitus·& se ipse al/ tus erigat·& recidiuam mẽtem æquo rationis mo
, dulo ad sui plenam perfectionem componat. In/
, telligens præterquam ipse, cætera omnia, eorum
, dies, & nomina morti esse emancipata : Quæ res
Hõ flos ĩ haud quaquam exempla desyderat. Nanque nos
agro. , homunculi perinde ac mense Maio in uiridi cam
, po matutini flores·nõ modo nosmet, facta nostra,
, ac gloriam uesperi interire, marcescere, & extin/
, gui·Verum etiam & lapideos montes labi·& ter/
, ras, ac maria mutuam pati uicissitudinem uide/
, mus. Quo circa me destinante prudens meæ naui
Ruforũ culæ gubernator quod clarissimo Ruforum gene
gẽus cla ri, ac tui lati nominis amplitudini propemodum
riss: ꝯueniret (meis licet lassis humeris onus indignũ) breuiter quicquam, & non plæbeium cõscribere. Ingens, ac supra meos cogitatus se usque motan/ tis Romæ species meo calamo ultro se obtulit. Quæ quondam felix quom rerum domina florue
Petra cle rit · & nunc quoque electa eam Petra sustineat:
cta: Hoc etiam minuto, ac uerecundo in libello huius laborãtis mũdanæ molis, & semper uariæ, quoad eius fieri potest·partes integat, & typum. Quem ra cematim ad meam tantum intelligentiam (ut ui/ des) & memoriam compilatum · Quom tibi in hyampeis iugis uberiore campo sim orsus modu/

lari. Tempora hei mihi dura, cantibus ſtricta, uel ſeclusa meos ut priuigni auſus repulere. Suſcipe tamen hos, quæ abotitæ mei ingenii ſunt fœturæ, quo hilari uultu cætera ſuſcipis. Si. n. nõ ſunt ii ut æque in celebri ſuggeſto ac quid Praxitelis ar te reponi poſſint. meæ tamen humilis obſeruantiæ debitos conceptus in tuæ dignitatis meritum cultum haud dubie tibi doctiſſimo ſignificabunt.

Pontus Tẽporis ꝑuignus

Vom igitur ego in annorum pene medio per multa tũ maria, inſulaſque, tum urbes præſul benigniſſime tranãdo ꝑegre iiſſem. raptus quodam (cæteris omnibus abiectis) ingenito ſolum ardore ipſius ueritatis inquirẽdæ. perpeſſus & in fluctuante pelago, & arentibus terris multa etiam patientiſſimo Ithacenſi licet palladio forriter uix tolerãda. quæ triſtis fuit aſperitas arctæ uiæ per loca indiga a me lapſus: tempeſtati aliquantiſper, & tempori cedens. pedem fixi debilis. Vbi reiectis multis animum molliter fouere promittentibus: et ſi pleraſque adnotaram Reſp: tum ſublimium uirorum ingeniis mire inſignitas. tum moribus, & legibus bene, & ſaucte fundatas, & inſtitutas. ut haud difficulter alteras diceres doctas Athenas, aut moratam Lacedemona. tamen quo ulterius has lu

Vlyſſes patientiſſimus

Vrbis Ro: excellentia

ſtrando, anxius progrediebar · Labanti mihi nulla mehercule ciuitas hac undoſa, cuius clarum nomẽ me fucatæ quietis mille exemplis ineſcauit · magis aut antiquitate, aut excellentia, aut authoritate credulas aures, ac imperitam mentẽ percuſſit, & denique diuertit. Dum.n.ad Regum pro noua urbe ampliãda peruigilem uirtutem me reflecto · ad Bruti, & Faſcium receptorũ pro libertate, uel recuperanda, uel retinenda fortem audaciam · ad Coclitis in ponte ſublicio ſtrenue reſtitantis pertinacem fortitudinem · Scæuolæ crudã tolerãtiam: Trigeminorum, Deciorumque, & Fabiorũ promptam animæ effuſionem · non caducam Scipionũ gloriã · Fabricii largas in paupertate diuitias · Curii Imp. inuicti ante focum frugalẽ cœnulam · Cæſarum etſi ambitioſam, profuſam tamen liberalitatem · Catonum nõ humana conſilia · & demum ad illuſtreis alios · quorum in egregio uirtutis ſplẽdore hiſtoriæ omnes immerguntur · En ueteri illa Roma, Qui ſuus fuit non uulgaris politicus candor · me ad ſe ſupra modum adliciente · ac mirabiles ſui uidendæ meo in animo igniculos ſuſcitante? Iſta poſt, quæ noua nunc dicitur, ab illa prorſus ĩmutata, me auidũ recepit fremebũda. Quamobrẽ ego ſolus, & pedes altero fido Achate comitatus · ab oriẽtis auerſi regionibus · itineri pariter accincti · dum Flaminiæ uiæ antiqua monumẽta carpimus mirabũdi · Ipſe totus in me, ſenſibus omnibus, mẽ

Maiorũ Ro. uirtus.

Roma uetus.

Roma noua.

Fidus põti Achates.

flaminia uia.

teque collectis. Huius mihi tantũ auditæ urbis ſpeciem, uel ut illi dicunt ἰδέαν, quo ad ſagacis eſt humanæ ſollertiæ in mente informans, animo repræſentaui. Paruulam quidem primo, mox tantam: ut mea iis uidendis non aſſueta imbecillis intelligentia, eam contemplari non ſuſtineret. Quandoquidem ſubnubilum quoddam, & aggregatũ interioribus oculis offerebatur: ut ſi id quinque Zonis diſcretum eſſe proſpexiſſem: alterum facile orbẽ mihi eſſe induxiſſem. Sic progrediens ipſe hac in obiecta forma: primum (& quia numerus eſt perfectus, & quia adeuntibus primo ſe extollunt) ſeptẽ monteis, inſtar unius arcus, ſi Tyberis pro chorda tẽdetur: Tarpeium, Auentinum, Celium, Palatinum, Quirinalem, Exquilinum, Viminalem tacitus per fumoſos uapores proſpectabam. Miſſos facio Iordanum, Ianiculũ, & Vaticanum, Hortulorum quoque, & Teſtaceũ, Citatoriũue, & paruulos illos Ceoliolũ, Veſtalium Tumulũ, & Sacrum: quando præter iſtos, ea Septicollis diceret. Itaque mecum memet his in collibus auream uitã Pici, & Fauni: felices caſus Itali, & Euãdri: Herculis ſimplex hoſpitium: nec non & pugnatoris Aeneæ fatalem ſedẽ: ac perpetuum ob dextros ſyderũ aſpectus Romuli iactum floruiſſe cõmentante: quorũ pingui memoria euenit poſteros etiam honeſtari: etſi iſtorum adridenti fortunæ inuidebam: quorum non præuiſus ortus in huiuſcemodi præclaram patriam: ſed

Romæ Idea

Septẽ urbis colles

Alii urbis colles.

Aurea uita Picii, & Fauni & reliquorum

Poſteri Romanorũ clari maiorũ mẽoria.

quodam fortuito casu, ui arcana sic mouente, est
delapsus. Tamen mihi ipse lætus gaudebam tanti
Vis Virtutis. eximii ponderis esse uirtutis Aeternum munus ut
id non modo qui rationis sunt participes sed etiã
monteis, syluas, tuguria ĩmortalitati quam latissi-
me cõmendaret. Deinde pedetentim flexuosas in
Amphiteatrũ Vespas: cõualles inferius descẽdẽs, labilẽ de hominũ gestis
memoriã ingemendo hinc dirutum magni princi
pis Vespasiani Amphiteatrũ inde, quod euanuit
sepulcrũ Adriani. Augustorũ, aut Aelii Adriani lachrymabile sepul-
chrum tristis intra me instaurabam. Incusans tamẽ
Romanorum oscitantem ignauiam Qui suæ uir-
tutis uetera insignia, siqua tamen restant, ante ocu
los decidere patiunt et subuersa, quo pacto resur
Caligulæ obelisc⁹. gant minime procurant. Mox accedens aliquãto
propius per exalantem, & spissum aera modo co-
lossos, Pyramides, Obeliscos, Caligulæ in primis,
modo stanteis bene gestarum rerum præcelsa mo
numenta geminas columnas, arcus quoque trium
phaleis, ac turres sydera ferientes, cõtractis ciliis
discernebam. Et licet his multo plura, & fortasse
Tẽporis inuidia. magis superba illorum satis spectata magnificẽtia
longioris uitæ percupida spectaculo posteris exhi
buisset. Tamen ea hostilis furor, uel tarda magnis
rebus temporis inuidia funditus subuoluit. Et eo
Aquæ ductuũ ruinæ. usq; ut nunc nihil, nisi longæ rerum lachrymæ, ui
riles gemitus, & alta sint suspiria supra suspiria.
Quin etiam longa arcuum, fornicumue de Aquæ

ductibus interrupta series, ac minitantes ruinæ. Qui per tot millia passuum a diuersis & quidē mu nificis regio sunt, imperatorioque perducti ap/ paratu. nec non lautis in uillis parii lapides effossi, Arabicus Onyx, & Aegyptius porphyrites autho rum mihi splendidum animum in memoriam re/ ducentes. amoris ardentem in eos titillatum meis in præcordiis insinuabant. Vt me cum illis una ui xisse. ac hominem simul deuestiuisse. tam libēter, quam prompte percuperem. Opus. n. erat. quan/ tum ruinosa nunc coniectura capi potest. non hu manis uiribus, sudore que. sed uastis cyclopum (ut dicunt) fornacibus, aut lyra eductum. Hac de re qui ingens in eos amor antehac ab auribus tan/ tum erat. quæ munificentiæ natiua est præstantia. Quæ, quos nunquam aspeximus. quoniam libera li hac uirtute excellunt, cogit, ut diligamus. nunc ab oculis, tam pulchre gemmantis animi ingentia opera cernēdo. in mei animi intimis sedibus se re cipit, infoditur, & nidulatur. Vt illis uirilem ani/ mum dumtaxat de homine datum esse. reliquis, ne huius species qualis erat. a posteris ignorare/ tur. apparentiam tantum illitam esse. asseuerare auderem. Per eos autem Herculeos longos sipho/ nes, fornicesque illæ tam sumptuosæ aquæ pro uariis usibus in siticulosam urbem influebant. Illa omnium saluberrima, ac deoum munere da/ ta Martia ab ultimis Pelignorum Montibus a

Aquæ urbis.

Martio rege in Capitolium · & inde in Auentinū a Traiano perducta · Claudiaque, duobus fontibus Cœruleo, & Curtio mista·et Virginea, quæ Herculeæ renuit immisceri · Anioque nouus, & Vetus, a M. Curio cens: cū L. Papirio perductus· Iulia etiam a M. Agrippa introducta · sicque ab inuentore etiam appellata·et Tepula, in Capitolii iuga a P. Cassio Longino, & Sernilio Cœpione censs: post samnitici belli initium ab agro Luculla no deriuata. Aliæ simul erant·ut Aurelia, Halsia, quæ & Augusta, Algentiana, Antoniana, Alexandrina, Ciminia, Septimiana, Damnata, Sabatina, & Seueriana. Quibus quidem per cameratos elices alludētibus illa tam spectatu pulchra in urbe tunc uisebantur oblectamenta·Naumachiæ, Piscinæ, Nymphæa, Thermæ, Balineæ, Balnea, Putei, & Lauacra. Ex his autem omnibus tam magnificis, tam splendidis, tam superbis etsi colligerem nullius esse tam sollers ingenium, qui tam uirentis animi splendidam gloriam eloquentiæ nitore possit æquare·non græcorum, qui huius candidi artifices extiterunt·et qui cum ipsis eam natam, & cum ipsis iam defecturam putabant · nō Romanorum, qui magnanimi omnia quom superarint · in se ipsis tamen laudandis ut uicti succumberēt·nō si ex illis reuiuisceret Antiphon, Rhamnusius, Lysias, Cephalus, Isocrates, Isæus, Eudocides, Lycurgus, Hipperides, Aeschines, & Domesthenes:

P.R. munificētia

Oratores græci.

Non si ex nostris L. Crassus, M: Antonius, P. Sulpicius, Q. Mutius Scæuola, C. Cotta, Q. Catulus, Iulius Cæsar Frater, Cæsar dictator, Catones, Q. Cicero frater, & ipsa eloquētia Cicero· Contra tamen pendentes murorum minæ, Colossorum iacētes trunci, mediæ statuæ, sepulchra eruta, colūnæ ꝯfractæ, arcuū triumphaliū indigna ruina, si paulum quis audiēs in hæc descenderit· omnia clamabunt· Conatus hominum irritos· humana etiam in diuinis interire· honores fluxos· memoriam caducam· uires uitreas· & denique gloriam, qua mortē quisque subimus, effluere. Vnde Mœnium ambitus cum circumlati Pomœrii longo tractu, permēsus (o mirum) uiginti millibus passuum· etsi Aurelii Imperatoris gigāteæ ampliationi statur (si id tñ aliter intelligi non debeat,) ad quinquaginta· munitus sexcentis triginta quatuor altis turribus pinnas, propugnacula, deambulatoria, uigilum receptacula habentibus· cœloue contendens · Ecquid nisi exoculatæ fortunæ dealbatis tectoriis, uirrum superbis consiliis, in aere fabrefactis turribus silendo cōmonent· nullatenus esse fidendum? Portæ simul urbis ex triginta septem (quantum librorum diffultās memoria de earum nominibus, uel fracta marmora edocere possunt) recognitæ · alto marmore quondam munitæ· ac titulis, & inscriptionibus illustratæ · Romuli in primis quadratæ urbis Mugonia, Carmentalis, Pandanaque · Et intra ur

Mœniū ambitus.

Portæ urbis.

Vrbs q̄drata.

bern Ianualis·Flumentana etiamnum,Collatina, Gabinia,Quirinalis,Collina,Viminalis,Exquili/na,sub Tulli aggere,Lauicana,Celimontana,Metrodi,Latina, Capena,Trigemina,Portuensis,Aurelia,Fontinalis,Septimiana,Triũphalis,Turrio/nis,Pertusa,Iulia,Aeneaque· Et aliæ,quarum no/men tantum in chartis uix spirat·locus uero peruestigatur·ut Querquetulana,Lauernalis,Ruduscu lana,Rutumena,Minutia,& Catularia·Et itẽ aliæ· Quarum ne nomẽ quidem præsenti hoc ignauo tempore auditur· dirutæ modo,uel prostratæ·aut quæ disperierunt·uel ui,& igni·uel temporis mali gno morsu a nullo elati animi uiro refectæ,ac su/stentatæ· Mirum·una omnes manifesto argumẽto,

Vrbium munimẽ quid. testimonioque fatent̃·Claras urbes præcipue muniri non fossa,non uallo,non turribus,ac portarũ ferreo robore·sed mutua tantum inter ciueis concordia,beneuolentia,& amore in socios,uel finitimos·Clæmentia etiam in subditos·& denique omnium uirtutum sapido condimento liberalitate in cunctos·Amor.n.est solus·qui aut deuincit·aut in fide deuinctos retinet·& non superbæ turrium mi

Ordo rerum næ,uel portæ ferreæ.Ceciderũt ergo illa,quamuis (ut aiũt) Steropeia,maxime.Et ista quoque noua cadent.Siquidem omnium talis est præfixus ordo· Vt quæ nũquam fuerint·sint.et quæ sunt·nõ sint.

Nota de homine. Sic & nos aura ipsa ocyus trãseuntes homunculi, qui aliquando non fuimus·sumus· Sumus,nõ eri

mus. Melius itaque cũ illis est actum. quæ nunquã fuerint. quam cũ his. quæ sunt. Illa.n. spem conci piũt. se futura aliquando. hæc uice uersa uident se interitura. Vtrunque tamẽ est miserũ. Illa non esse. hæc non futura. At mẽtis hominũ dubios euo latus illud cõsolatur, confirmatque. Quod quia cũ haud quaquã dubitata fide serpit. sine cũctatione credamus. Principium huius hominis nõ esse. esse principium alterius & quidẽ excellẽtioris esse. Id que quom liquido constet. non est epicurea insa- nia. non desyderare (ut Cleombolus, Ambracio- tes, & Cleombrotus) incipere nõ esse. ut simus sem per? Sed ego, quamuis hic nullus, assero. nos, post quam incepimus esse. nũquam assequuturos illud nõ esse. Nam ante extremum illud non esse. quod mori dicimus. sumus id, qđ sumus. post uero illud non esse. trãsimus in alterum simplicius esse. Quã do ergo non sumus? quando non fuimus. quod non refert. Quid igitur trepidi metuimus? nihil. nisi quod nigra mens conscia sui incerta est. quo se proripiat. Incipere.n. non esse pernox sapiens nequaquam formidat. Etenim quisque satis morit senex. Qui in hac absorbentis mundi uolubili uer tigine ullũ uitæ nec esse locum cognouit. Sed hæc etiam sinuatis uelis alii, præcipueque hi palleates cucullati. ne ego longius diuertens. obiter a uiis ip sis improuidus aberrem. nec.n. multus est sudor. in ter fulta dumeta, calleisque sentosos abruptam uiã

Mors pri cipiũ me lioris eẽ.

Sapiens mori nõ timet.

Via ur- bis.

me nõ inuenire. Quod quidẽ proculdubio uideo. Eas autem totidem fuisse, præter interiores Sacrã, Nouam, Suburanam, Latam, Lauicanã, & altã Semitam, quot portæ. Quis, nisi mẽte captus inficias ibit? nisi stulte intelligamus portas tunc temporis fuisse sine exitu. Bene illud sit. has in alias se diffidisse. Verũ in his, sicut in aliis ueritas sepulta dormit. Videbantur ea de re mihi hæ quarum mutila nunc extat memoria. Quæ temporum longo liuore, sicut & cætera omnia, imutatæ erant peregrinis quidẽ stratæ lapidibus, & nigricantibus ut Appia, Latina, Campana, Prænestina, Tyburtina, Collatina, Nomentana, Salaria, Flaminia, Aemylia, Claudia, Valeria, Ostiensis, Laurentina, Ardeas, Setina, Quintia, Gallicana, Triumphalis, Patinaria, Ciminia, Cornelia, Tyberina, Aurelia, Cassia, Portuẽsis Gallia, Laticulensis, Piscina, Traiana, Annia, & Asinaria. Quæ quidẽ omnes dum me rapiunt auscultantem inter se longo uerborum anfractu admirãtur nullos in Capitolium nũc, sicut olim triũphos alte duci. neque laureatis uictoribus fercula parari. Tunc a frequenti triumphantiũ ordine, aut ouãtium maxime celebrari nunc a quorundam eremĩtarum phaleratis equis fimo passim inquinari. Tũc laute consterni nunc auare excauari. tunc aliqua ui ruptas statim refici nunc in libris, uel incisis marmoribus ne quidem ab istis inquiri. Vbi labore cõfecti quom exeuntem fere animam aliquãtulum

Veritas sepulta

Fercula laureatis parabãt.

refocillassemus·adsidentibus nobiscũ in herboso cespite Sitarchiis,& œnophoro cupientibus·ut errantium est modo poetarum·Quorum cælestis doctrina,& uerba extollũtur·erunnæ uero ne quidẽ respiciuntur·Ipse (ut soleo Harpocratem colens) exeuntium,& egredientium,habitum ab habitu, mores a moribus, idioma ab idiomate discrimina bam.Oculis deinde a me aliquantulum per fremẽ tem urbem circumlatis·instans non secus ac Aetneus Arator·Qui ubi primum nouo uere aratrum sit infossurus,oculis collustrat·hausi his tunc auribus ueluti late sonantia uẽtorum flamina in frondosis iugis,aut crepitanteis fauillas in densis segetibus per bis septies lapsas regiones undabundi populi lamenta,murmur,& strepitum . A quibus quidem omnibus sigillatim discretis·dum ipse appropinquans tali in figura & excellentis animi egregia facinora,& inexpectata amore rapior audiendi·Singulas a singulis (quod ẽdepol noluissem) suppetias sibi implorare·& neminem,nisi famelicos lupos, aut id brutorum genus accurrere·mihi & audire, & uidere uidebat. Sicque ab exteris aliæ,& quos aliquando pollens consilio Roma debellauit,aut subiuga inermeis ire coegit·modo urgeri,Impelli, in ius uocari,peragi reas,ĩ ergastula trudi,dari pessum,simul fodi,proscindi,erui,corrodi,& exhauriri misere lamentantur.Aliæ,dum ultores Brutos sibi perquirũt·aut Camillos,aut Marios,aut Scipio

Poetæ errantes.

Erumnæ uatũ uanæ.

Quatuordecim urbis regiones.

Lamenta regionũ urbis.

nes·altum suspirant·siqua est latiis uiris gloriæ umbra relicta in dies labi,denigrari,aboleri. Et siqui modo sunt Romani·q diurni uespertiliones sunt· aut muscæ in Carina monte·omnes hos aut maioꝝ nomine cõtentos esse·aut id non sibi·sed aliis etiã hostibus suo tamen sanguine,ne dum partis impẽdio comparare. Cuius quidem inurẽtis urticæ pessimũ semẽ nunc totius iam labãtis Italiæ perditos populos occupauit.ut modo hic,uel subactis,uel dirutis ĩ domibus oĩs ut de Italo sanguine uictrix saltet,aut mingat etiã ultima Europe. Sed hoc uideant isti PATRIC: Quis? boni manes Camilli, Marii,& Scipionũ.maximesiqdẽ hos puderet.eos uelle honorare,dico timere,gẽu flectere,& adorare·quos aut toties uicere·aut pepercere.

Romani quid.

¶ Quas obres Porta Capena regio primum, Quæ pedibus duodecim millibus ducẽtis uiginti duobus ambiebat·medullitus consumpta præ lachrymis,& gemitibus·dum,ut se ulcisceret per suos nouem uicos Drusianum,Camænarum,earumque ædem,Puluerarium,Sulpicii citerioris,Sulpicii ulterioris,Triũ ararum,Fortunæ obsequẽtis,Honoris & uirtutis, ipsiusque Fabricii·simul per ædes Mineruæ,Martis,Tempestatis·Perque arcus Drusi,D. Traiani,ac D. Veri Parthici imperatorũ·Per Almonẽ fluuiũ, Mutatorium Cæsaris,Thermas Cõmodianas,Seuerianasque·Per Areas Apollinis,Spei,Pinariam, Carsuræ,Galli·Per Lacus Promethei,& Vespasia

Porta capena regio pria.

ni per balinea Torquati, Mamertini, Antiochiani, Vectii bolani, Abascantiani perque domos centũ uiginti, ac insulas quatuor millia ducẽtas quinquaginta nequaquam inuenit suũ Fabricium, aut aliquem alium eius uirtutis in paruo diuitẽ hæredẽ. misera tristẽ, quam non sperabat audit ab alto uocem. Affluẽtes diuitiæ, quibus sine fine perdita seruiebas te desolauerunt. paupertas.n.dura, quã modo tu rides uel contemptui habes uirtutem limat, & firmat diuitiæ uero laxæ eam mollem reddũt, & debilem. Dic, an si Pyrrhi diuitiæ me uicissent Calabri illi Tarentini & me, & romanum nomen tũc mecum non extinxissent? pauperes ergo uicimus, diuites uero uicti decidimus. & nobiscũ mox oĩs undique afflicta o Italia. ¶ Celimontiũ deinde in ambitu duodecim millia ducentos cõtinens pedes. Quando per Campum martialem, Antrum cyclopis, Caput Africæ, Macellum magnum, Luparias, Castra peregrina, Domos Philippi, ac Vectilii, Mãsiones Albanas, Arborem sanctam, Micam aureã, Armamentarium, Spolium samarium, Ludos Matutinum, & Gallicum per cohortes quinque Vigilum, Vicos septem, Aediculas octo per domos cẽtum triginta tres, Insulasque tria millia a duobus curatoribus Claudii templi instaurationem nõ exorat a subuersa Tulli hostilii Regia, tẽploque eius, in curiam aucto ordine, redacto proclamatur. Superbia ex opum uariis congestionibus cõflata nos

Fabrici⁹ paruo diues.

Nota

Celimontiũ regio secunda.

Regia Tul:hostilii.

incautos humiles reddidit. Ex quo .n. domitis gen
tibus una cum diis uoluimus adorari· cœlestibus in
Isis & Serapis regio tertia. uisi pcipites corruimus. Quorum emersio ideo igno
ratur quia ab insanis Italis nõ cogitatur. ¶ Isis prae
terea, & Serapis Moneta regio ĩ circuitu pedibus
quadringentis quinquaginta supra duodecim mil
lia cõtenta· Arari, & iuga imponi onerosa ubi prin
cipiũ apparuit libertatis studiose inquirebat· apud
Amphitheatrica pacitas. quẽ lamentaretur· & tandẽ non potuit inuenire. In
qua & Amphitheatrum loca octogies septies mille
amplectens, & Liuia porticus, & Thermæ Titi ac
Traiani, & Subura, & Ludi Magnus, ac Dacicus,
& Samium choragium· Prætura etiam præsentissi
ma, Lacus pastoris, Schola quæstorum, Schola Ca
pulatorum, Castra Misenatium· Domus quoque cen
tum sexaginta, Insulæ septingentæ quinquaginta
septẽ supra duo millia, uici octo, & totidẽ Aedicu
læ· dum Libero Bruto obiectãt· domum eius a ru
dentium turba, & a caballis multo lotio cõspergi·
Libere, sicut erat ipse remordens clauum clauo re
trusit dicens, Et hac isti tanta licentia in me uita be
ne functum non potirentur· si uos uiui uestra nũc
Tẽplũ pacis regio quarta. abusi nõ essetis. Siqdẽ uis imperare? Impera tibi.
¶ Tẽplum adhæc Pacis, Quæ regio tredecim pe
dum millibus uallabatur· per templum & suum, &
Veneris, & Remi, & Faustinæ, & Telluris· perque
uiam sacram, basilicam constantini, sacros portus,
balineum Daphnidis, Porticũ asidatam, Vulcani

aream cum Vulcanali. Vbi Lotos a Romulo sata, ac p biduum sanguine pluuit • per buccinā simul auream, Apollinē sandalarium, Colossum radiatū centipedali altitudine duobus insuper pedibus & semis • Cuius septem radii singuli uiginti duorum & semis erāt pedū • p Insulas ēt septingentas quinquaginta septē supra duo millia, domos centū triginta octo, ac Forum transitorium, Carinas, Metā sudantem, uicos octo, & ædiculas totidem • per auitam quoque domum Ciceronum, ac Pauli Aemylii basilicam • dum stulte Magni Pompeii Cadauer in se nō sepultum esse gemeret; Paulus ille Aemylius clarissimo de Persa Rege habito triumpho insignis dicebat • Si ubi hic, & ille alter Crassus, una tertius Socius occubuisset • nec ī Ciceronis domo Latinis Barbari unquam insultassent • nec de tota Italia modo sic feliciter triumpharent. Istorꝝ enim improba regni diuisio ut stulta & grauis • ita ambitiōsa, & auara libertatem • ubi proprie pax ipsa fundat, & resp: prorsus est demolita • ¶ In Exquilina quoque cum turri & Colle uiminali, Quæ noningenties pedibus supra quindecies millies circumducebatur • Regia Serui Tulli per insulas octingētas qnquaginta supra ter millies, domos cētū octoginta, uicos qndecim, & totidē ædiculas • p Amphitheatrum castrēse, Campos cum Luco Exquilinū, & Viminalem sub aggere, Lucum quoque Fugutalem, Mineruam medicam, Isidē. patriciam • per

Domus Ciceronum.

Exqlina regio. V.

Regia Ser: tul:

D

Lauacrum Agrippinæ, Thermas Olympiadis, D. Alexandri Nymphæum, Cohortes septẽ uigilum simul p Macellum Liuianum, Lacum Promethei, Iunonis Lucinæ templum, Planci hortos, Mecœnatisque p aram quoqꝫ Iouis uiminei, Domos M. Crassi, Aquilii Iuris consulti, & Q. Catuli se ab Hercule Silano rursus ædificari efflagitante is terrifico aspectu acriter respondit. Si auidæ Crassi pe
, cuniæ nos hianteis nõ obruissent. Vt ego euersus
, te modo reficerem minime implorares. Nihil.n.in
, magno uiro tam odiosum, tam sordidum, tam pesti
, ferum quã est ipsa omnia sibi cupiens pessima aua
, ricia. Quippe nouos hæc sibi amicos non parat. & ueteres, siqui forte erant, dissoluit. Quo apud mortaleis nescio quid sit perniciosius.

Alta Semita Regio.vi.

¶ Alta item Semita quindecim millibus pedum & sexcẽtis ambiẽte Bellonæ Vicum, Mamurii, huiusque Plumbeã

Capitoliũ uetus

statuam, Floralia, Floræque & Circum, & templũ Capitolium uetus, Diuũ Fidium in colle, Sallustianos hortos, Attici domũ, Malum punicum ad qđ gentis Flauiæ & tẽplum a Domitiano D. & domus Thermas præterea Diocletiani, & Constantini, Decẽ tabernas, uicos duodecim, Aediculas sexdecim, insulas quinque & quingentas supra ter millies Domos quoque cẽties quadragies quinquies, Senatulũ mulierũ, Balinea Pauli, Ad gallinas albas, Areã Calidii, cohortes treis uigilũ a suis diis Quirino, Serapi, Apolline, & clatra. Fortuna ẽt publica

in colle·& demũ a Salute collina sospitē fieri se mi rum in modum intendente·hæc Inscitiā eius incre pans ait. Scriptũ fuit tibi in marmore in ueteri Ca pitolio·Quod & priuatus Diocletianus semper di cere solebat·Nihil difficilius,quā bene Imperare. Si id utique scisses·cum aliis ipsa dextram porrige res·tum ima nunc in rotæ depresso fundo non pē deres·uociferans ipsis ēt tyrannis·Et ego quoque Imperaui. ¶ Septima eodem pacto regio, Quæ Via lata dicebatur·duodecies millies septingēties pedibus continens Nymphæum Iouis, ædiculam Caprariam,Pila tyburtina,Campum Agrippæ,Ca sta gentiana,Sacellum genii Sangi,Tēplum solis, Tēpla ēt noua & Spei,& Fortunæ,& Quirini,Fo ra Suarium,& Archemorium·Equos Aeneos Tyri datis·Porticum adhæc Constantini,hortos Argia/ nos,Ad Mansuetos,Cohortes septem uigilum,In sulas tria millia trecentas octoginta quinque · Do mos quoque cētum uiginti,Vicos decem.Aedicu las duodecim·& inter reliqua patentē Ganymedis Lacum·seipsa metiens tacita æquo suæ mentis mo dulo·dũ nihil se in dies astringi proclamaret Qua draginta Vicomagistris dicebat,Curatoribusque duobus,&totidē denunciatoribus·Si Lacum flaui Ganymedis tam perdite nō coluissem·modo sic stri cta non ingemiscerē. ¶ In regione autem octaua, Quod Forum dicitur Romanum,flexu duodecim millium pedum octingentorum sexaginta septem

Nihil difficilius quā bene imp:

Via lata regio.vii

Equi Tyridatis.

Lacus ganymedis

Forũ Romanũ regio .viii.

ambiēs opera memoratiſſima Sacellum Pudiciciæ patriciæ, Templum Iulii Cæſaris in foro, Caſtorū ad Lacum Iuturnæ, Veſtæ, Romuli, Traiani cū foro & equo æneo, ac Columna coclide centum uiginti octo pedū altitudine, Cōcordiæ ſimul, Deorum penatium, Iani, Mineruæ & Atrium & delubrum, Vetus quoque & huius templum. Iouis inſuper optu: Maxu: ubi ſtatua uictoriæ aureæ erat. & præterea Titi & Veſpaſiani, Carmentæque. Aedes quoque uictoriæ uirginis dedicata a Portio Catone, opis, & Saturni i Vico iugario, Qui & Thurarius dicebatur. Vbi erant aræ opis, & Cereris cum ſigno Vertunni, Veiouis inter arcē & Capitoliū prope Aſylum, Iuuentæ, Iouis tonantis ab Aug: DD. in Cliuo capitolino, Herculis Victoris duas, alteram ad portam trigeminam, alterā in foro boario cognomine Rotundam, & Paruam, Matutæ etiā, & Vortunni in Vico thuſco, Concordia manens ſupra Græcoſtaſim dum horum omnium augmentum ſibi, & id non iniuria tribuit. malæ diſcordiæ contra meritam affigit ruinam. Vbi præterea Senior Saturnus falce terribili armatus, fronteque nec parum triſti reſpiciebat Roſtra P. R. Columnā cum ſtatua Marci Ludii, Milliarium aureū, Senatulum aureum, Pila Horatia, ubi tropæa locata nū cupabantur Curia, Equum æneum Domitiani, Ludum æmylium, Porticum Iuliam, Arcū Fabianū, Puteal libonis, Ianos duos, fœneratorum frequen

Colūna Traiani.

tia celebres·Regiã quoque Numæ, Stationes municipiorum, Forum Aug: cum æde Martis ultoris, Forum Cæſaris, Forum boarium, ac Piſcariũ, Cohortes ſex Vigilum, Lacum curtium, Baſilicam argentariam, Vmbilicum urbis, baſilicam Pauli cum phrygiis columnis·ficum pariter ruminalem in Comitio· Vbi & Lupercal· Vicum ligurum, Apollinẽ Tranſlatum a Lucullo ex Apollonia tricies cubitorum, Portam carmẽtalem uerſus circum flaminiũ, Capitolium, Curiam calabram · Vbi Pontifex minor dies pronunciabat·Signum Iouis imperatoris a præneſte deuectum·Aſilum ẽt, Horrea germanica, horrea agrippina, Aquam cernentem quatuor Scauros, Carcerẽ tullianum in media Vrbe foro imminentem, Porticum margaritariam, Ludos literarios, Vicum unguentarium · Elephantum ſimul herbarium, Vicos duodecim, & totidem ædiculas, Inſulas Octingenties octogies ſupra ter millies·& denique domos centum quinquaginta· Quæ oĩa is croceo liuore tinctus Ianum præcipue colentibus, ac uitreæ Fortunæ temeritati eorum nomen cõmittentibus oſtendens · cunctos una improbos docet·hominum omnia, In quibus tantopere miſeri laboramus·præter uirtutem in lubrico fundari. Et hic de uirtute nihil·niſi nomen, & id aliquando relinqui. ¶ Sic & Circus Flaminius regio uix pedibus triginta millibus & quingentis terminatus· Viris Antiquariis hæc exhibet perpendere · Tem

Carcer Tulian⁹

Circ⁹ flamini⁹ regio.ix.

Colūna D. Antonini. Pāthe꞉ꝛ. Colūna īdex belli īferēdi

pla Bruti Gallaici, D. Antonini cum coclide colū na centum ſeptuaginta quinque pedū altitudine, Boni euentus, Panthe꞉ꝛ Ioui ultori, Aedes Bello næ uerſus portam carmētalem ante quam colūna erat index belli inferendi · Iuturnæ ēt ad Aquam uirgineam, Vulcani in Circo flaminio, ædem anti quam Apollinis cum lauacro, Herculis circi huius magni cuſtodis, Iouem Pompeianum, Porticū ar/ gonautarum, Port: Philippi, & Cn: octauii Corin thiam · quæ prima duplex fuit · Delubrum Cn: Do mitii, Meleagricum, Iſium, Serapium, Mineruiū,

Theatrū balbi. Pompeii & Mar/ celli Villa publica ubi Gymna/ ſium. Sepul/ chrum Augg: Luculli horti Scipiōis fons

Mineruam chalcidicam, Cryptam Balbi, & eius Theatrū ſupra triginta millia locorū capax. Pom peii etiam, & Marcelli capax non minus quā illud Balbi · ubi Iani aliud erat tēplum · Thermas adhæc Adriani, Agrippæ, Neronianas, Quæ & Alexādri næ, Stabula Quatuor factionū, Carcerem cētum ſexaginta uirum, Villam publicam in campo mar tio · ubi primum populi Cenſus eſt habitus · gymna ſium noſtri tēporis publicū / Septa trigaria / Equi riam / Sepulchrum Augg: Ciconias nixas / Baſili cas Macidii / Martiani · Tricies itē Vicos, & tātun dem ædicularum / Domos centies quadragies / In ſulas tria millia ſupra ſeptingētas octoginta octo · At dum Bonus Euētus ne a delicioſis Luculli hor tis labilis terra decidat manibus, & pedibus adniti tur · Audi · a Scipionis perenni fonte Vox hæc mi nime ſuauis uenit. Non potes. Omnia. n. delicata

non durant. ℭ Palatium identidem regio intra pe des duodecim millia ſexcentos cõtinens templum Fidei, Aedẽ Iouis ſtatoris, uictoriſque, & Diiouis, Matris deum, Cui cõterminum fuit delubrum Soſpitæ Iunonis·Viriplacæ in Palatio, & Rhãnuſiæ, Apollinis·Vbi lychni pendebãt inſtar arboris poma ferẽtis·bibliothecas ſimul, Aram febris, Caſam Romuli, Domos Tyberianã, Ceioniorum, Auguſtanam, Dionyſi, Q. Catuli, Ciceroniſque· uictoriam quoque germanicianam, Curiam Veterẽ, Ad Mammeam, Velia, Vicos Curtarum, Padi, Fortunæ reſpicientis, Salutarem, Apollinis & Dici·Romam Inſuper quadratam, Pentapylon Iouis Arbitratoris, huius etiam Coenationem, Auguratoriũ, Lupercal, Septizonium Seueri, Imperii R. ſedem, Suelia · Et præterea Inſulas duo millia ſexcentas quadraginta quatuor, Domos octoginta octo, Prata Vacci·ubi fuerũt ædes Vitubrii Fundani·dum ſicut & aliæ inteſtino dolore quereretur·hæc tam fauſtiſſima quondam · ut exteri a remotiore etiam terra eorum latiſſima fama permoti uiſum confluerent·nunc tantum nomina, & antiquæ uirtutis eruta monumẽta· Iuppiter idem & uictor & ſtator reſpiciẽti Fortunæ clamabat·Et nos ſicut ſtrenue uicimus·ita fortiter ſtaremus·ſi bacchica iſtorum profuſa licentia mentem eis non eneruaſſet · Sed uæ quando uenenum nõ niſi cum dulci potatᷣ. ℭ Circus ẽt cum his Maximus regio undecima pedibus

Palatium regio.x.

Caſa Romuli.

Domus Ciceronis.

Septizoniũ ſeueri.

Circus Max: regio.xi.

bus undecies millies & quingenties septus. Inclu dens circum Maximum cum duodecim portis ca/ pientem loca trecenta octogintaquinque millia. Quom animaduertisset & gloriæ, & sui oblitã esse deambulantem (siqua est) Iuuentutem troianam. neque ruinam tẽplorum Mercurii, Castoris. neque ædium Ditis patris, Cereris, Veneris, Quæ memo ria fuit Fabii Gurgitis. Portunii ẽt ad pontẽ Aemy lium, & item eiusdem alterius ædis. neque Murciæ nymphæ, Pompeii, Pietatis ĩ Foro holitorio, Cõsi, quæ erat subterranea, ac Ius Matutæ. neque por/ tæ trigeminæ, Salinarũ, Apollinis Cœlispicis, Her culis oliuarii, Aræ maximæ, Fori holitorii. Vbi Co lumna Lactaria. ad quam infantes lacte alendi de ferebantur. & præter ista neque Velabri maioris, neque arcus Constantini aut dolere, aut curare. dũ non tã de mille & sexcentis Insulis, præter domos octoginta nouem, Vicos octo, & totidem ædicu/ las luget actum fuisse. quam in deterius quod rui/ næ reliquũ est, qđ pene nihil est. metuit, ne obrua tur. Mercurius sicuti est citus. ita prompte insulta uit dicens. Si me ut Lucri deum. ita & scientiæ, & doctrinæ sedulo coluisses. modo infra minimos te esse nõ lugeres. At dicis. has, quamuis magnæ, illo indigere: nec eo inficias. Verũ illud sine istis nec parum sordet. Sicut arma in bello sine uiris. ¶ Pi scina publica duodecima duodecim millibus pe/ dum circumscripta. eodem modo p duodecim ædi

Colũna Lactaria.

Piscina Publica Regio xii.

culas,& totidem uicos Almæ Veneris in primis,Piscinæ publicæ,Dianæ,Triarii,Saliētis aquæ,Laci tecti,Fortunæ mãmosæ,Colapeti pastoris, Portæ Rudusculanæ,Victoris,Portæ Neuiæ,& q Ceios dicitur·perque ædē bonæ deæ subsaxanæ,Priuata Adriani,Aream radicariam,Hortos Asinianos, Isidem antenodoriam, Caput uiæ nouæ·nec non per septem domos Parthorum,Domum Chilonis, Cornificiique,Cohortes treis uigilum,Fortunam mãmosam,Thermas Antonianas,Campum lanatarium·p domos ēt centū quatuordecim,Insulasque bis mille quadringētas octogintasex·dum tot beatarum memoriam animarum,quas ipsa tam molliter nutrierat·interiisse admiraretur·Atque ex marmoreis titulis coniectando,augurandoque eam reducere,reuocareque laboraret. Cornificius nō tã uitreæ fortunæ,quam adamãtina palladis dote suffultus,ingemiscens aiebat·Quoniam Almæ Veneri hæ plus æquo se dediderunt·earum palustris memoria cum musiuis domibus collapsa corruit. Etenim nihil tam celerius fortem, ac masculam ciuitatem domat,imo euertit· quam Iuuentus dedita libidinibus. ¶ Ibi hæc omnia lugubria quom his auribus attonitus hausissem, Licet longo itinere lassus,uiribus fere destitutus essem· tamen quom oïa gemitus,Oïa lachrymas,oïa ruinam mihi stupido circumferrēt·perterritus qdē statim remeassem·ni animus,sicut ē læta possidēdi·ita & mæsta audiēdi auidus me retinuisset. Siqdē Auētinus regio pe

Domus Cornificii.

Auētin Regio. xiii.

Auētini lachrymæ

dibus sexdecim millibus ducẽtis ambitu distentus. deplorabat in tẽplo, & Vico Dubiæ fortunæ non treis & cẽtũ domos. nõ Insulas duo millia quadrin gẽtas octoginta octo, quondã regũ, & deoꝝ sedes. nũc aũt Iumẽtoꝝ stabula. non decẽ & septẽ ædicu las, & totidẽ uicos. q modo a uictis fodiunt, arant, & ꝓscindunt. nõ ædẽ Consi, bonæ deæ in Auenti no, Templa Lunæ, Dianæ & Iunonis reginæ a Ca millo Veiis captis dedicatũ. nõ foꝝ pistoriũ, Armi lustrũ, Scholã Cassii, Porticum fabrariã, Thermas Varianas, Priuata Traiani, Mappã auream, Plata non, & alia tam memoratu, quã Luctu digna. sed Atriũ, & tẽplũ libertatis. tẽplũ erutũ. tẽplum cuius claues, & uestigia miseris Italis periere. O mirũ. O horrẽdũ. O lachrymosũ. Audi ne te pigeat. Quid dormis? Aperi tui ipsius oblite oculos. hic modo, hic. unde olim Romæ. unde sociis latinis. unde to ti Italiæ mera libertas effundebat. hic uulpes, lepo res heu, & Lupi latibula, & Lustra sibi excauant, ac securi ꝯponunt. O hoc aliud infandum. O auribus fortibus intolerabile. O ẽt uita functis odiosum. hic Vbi Atlas ille Italus oppidulum Capenã Iani ope, & auxilio cõdidit. atque permissu eius regiun culã illã Italiã de suo nomine nuncupauit. modo heu Vineta, Salicta, Arundineta auersis oculis mi sere cernunt. Non credis uera dicẽti. Surge, uide, dolebis. O totius Italiæ populi superbi. O animi non succumbentes. O quibus de uobis habita di/ splicet aliena gloria, & triumphus. O Partheno/

Claues li bertatis periere.

Atlas Ita lus.

Italia re giũcula.

pei clari heroes,quibus insignia renouantur Cli/ tellæ·O Veneti cauti rectores uulpina cauda sem per in malum uestrum (ut patebit) sufflãtes · O In subrium primi gallophili,si horum non filii.Ecqd si hoc titulo,& generoso nomine gaudetis Italico uestram domum labi in dies non uidetis?Lupis,& tygribus ẽt si aduenirent·in latibula,& prædam re linquendo; Et tu Romane oscitans,q sedendo uin cebas·cur modo pugnando a leporibus non te de fendis?Sum Clarus·est mihi genus a Pompeio.Ra mus mihi ducitur a Cæsare · Cato est mihi millesi/ mus·Fabius currit mihi in linea·esto.Etiã ipse Dar danus·Dum illi,Quos hi tui gentiles toties p trans uersas hastas ire impulerunt·te modo,nõ dico uin cant·quippe hoc iam tibi gloriosum·sed (miserũ) calceant,in præsepibus ẽt suis,& quadris opipare pascant. Educ ensem nunc Scepsie Romule·In/ torque horridam barbam·Deambula rectus·Dum Inertes cuculi super te cuculent·Vulpes ieiunæ a mundi finibus te fodiãt.Lupi quoque depasti in te ululẽt. Verumtñ hæc hactenus.ne nõ in Idea hæc audisse·sed ira percitus dixisse uidear. ℂProseqt ultima Trãstyberina regio·porrecta in pedes qua dringentos septuaginta octo supra triginta millia/ diuisa in uicos uicies bis Censorii,Gemini,Rostra ti,Longi Aquilæ,Statuæ ſiccianæ,Quadrati,Ra/ ciliani maioris,Raciliani minoris,Vicum Ianuclẽ sem,Bruttanum, Larum ruralium, Statuæ uale/ rianæ,uicum salutarem,Pauli,Sexti Luccii.S mi/

Parthe/nopei. Veneti. Insubres Roman⁹ sedendo uĩcebat. Transty beris Re gio.xiiii.

publici, Patratilli, Laci restituti, Sauseii, Sergii, Ploti, & Viberini · In Insulas ēt quinque & quadringentas supra quatuor millia · domos uero centiesquinquagies · nō tam nunc populo, & hominū numero · quā uiris romanis, & animo cedere nesciētibus exuta. Quæ quidem quom regionis Auētini macilētas lachrymas, longos gemitus, terrificas exclamationes mœsta attēdit · atque suos a Ianiculo, Mamæ sacello, Hortis Domitii, & Getæ · a Campis itē Bruttano, & Codetāo, a castris lecticarioꝝ, Vaticano, & Gaianio oculos auertisset · Nec non ab æde Iouis, & Aesculapii in insula, ædeque Fauni, Sepulchro Numæ, Gorgōis capite, a Iano, & Area septimianis · a Balineis ēt Ampelidis, & Priscilliãæ · & denique a Cohortibus septē uigilum · hoc quoque ei & certe nec uitandum in sepositum pectus , ab Hercule cubante contorquetur Iaculum. Et tu , quoque in forti fortuna nūc sedens · tempore sicut , & aliæ uidua frigebis. Siquidem oīa ēt durissima , edax tēporis inuidia delebit. ¶ Demum oīum pru , dentissime, ut calcem quam celerrime attingam · Il , lud idem inter has omneis interiecta terrifica uoce

Sēatula quatuor. conquerebanť · Senatula quatuor · unum inter Capitolium, & Forum · ubi Magistratus cum senioribus deliberabāt · Alterum ad Portam Capenā. Tertium citra ædē Bellonæ in Circo Flaminio. Quartum Matronarum in Quirinali ab Antonino Pio Bassiani Filio factum.

Bibliotecæ undetriginta. Et cum his bibliothecæ itē publicæ undetriginta exactissimo opere, uariis/

que picturis exornatæ·Vt illa Augusti palatina su pra cæteras cum statua M. Varronis uiuētis·& Vl pia ad Thermas Diocletianas: Vbi Adriāus Impe rator libros linteos,& elephantinos,principū quo que gesta,ac S.C.cōscripta reposuit· Et præter eas Gordiani simul Imperatoris, Asinii Pollionis, & Pauli ad forū.Quinetiā Areæ,Campi, Plateæque oēs idem.Antonini Heliogabali omnium mollissi mi Imperatoris præcipue Palatina illa · opus mira bile,& uix ante uisum·lacedæmonio,porphyriaco que lapide molliter substrata. Circi quoque tres principales Neronianus in Vaticano·Flaminius,si ue Apollinaris ad Campum martium·& Maximus inter Palatium & auentinum. Sed priores duo nūc splendidos uiros, altosque spectatores sibi de esse lamētantur·hic aūt ex hos,& tēpus, & lachrymas, & gemitus ad suspirandum,lachrymandumue, & gemendum eruta fundamenta,subuolutas marmo rum columnas,ac subreptos aureos epistylos. Et ut ista transeam·Quid clamosæ Naumachiæ cū Cloa cis idē. Quarū dum hæ fimo,quisquiliisque obru tæ M.Agrippam,aut alios Vrbis præcipuos orna tores largius lugent·Illæ Domitianum,ac Nerone Implorātes·pro longo celeusmate ranarum turpe Coax exiccatæ collachrymant. Quid deliciis expo sitæ calentes Thermæ suis cum nitētibus lauacris, latis areis,nemorosisque,& conspicuis natatoriis idem. Ex quibus (ut Syriacas,Cōmodianas,Philip pi Augusti,& Olympiadis omittam) dum aliæ M.

Platea

Antoni ni helio gabali.

Circi tres

Nauma chiæ.

Thermæ

Agrippam ingemunt ad Pantheõn·Bassianum Antoninum ad Sanctum Sixtum·Alexãdrum Seuerũ cum Nerone ad S.Eustathium: Diocletianum ad Susannã·Gordianos ad Eusebium · Nouatianum ad Pudentianã·& Titum ad Martinum in montibus·hæ Aurelium,& Seuerũ Afrum mœstæ in Trãstyberi recolunt·Illæ Cõstantinum ad Tyridatis armeniæ regis equos·Domitianum in Campo martio·Decium,& Traianum in Auentino ꝓclamant.

Fora .P. R. Quid item frequentissima Fora Romanum in primis,Quod& magnum,Cæsaris,Boarium,Augusti, Trãsitorium,holitorium,Traiãi,Pistorium,Aeneo barbi,Suarium,Archemorium,Diocletiani,Gallorum,Cupedinis,Rusticorũ,& Piscarium?

Basilicæ. Quidue Basilicæ Vlpia in Thermis Diocletiani,Pauli,Vestini , Neptumnii,Macidii,Martiana, Vastellaria, Floselli,Siccimini , Cõstantiniana,& Portia a Portio Catone ꝯstructa? Quid illa supra nostri temporis coniecturã humanã superba.& cœlo certantia

Theatra Theatra simul,& Amphitheatra Pompeii,Marcelli,Balbi,M.Scauri,Tauri Statilii,& Vespasiani?

, Illud idem.& magis.Nam quanto maior est amissorum iactura,& pernicies·tãto pectoribus grauior

, infigit recordatio.Quæ.n.omnibus gentibus spectacula erant,& miracula·& in quæ nationes extremæ ad pene infinitam P.R.magnitudinem ostentandam introducebantur·nunc aut cerdonibus Iudæis,aut unctis cauponibus ĩterdiu tãtum patent & officinæ,& tabernæ·aut qđ iniquius.suum,bru

torumque aliorum ĩmundæ sunt haræ, & stabula. aut quod maxime lachrymandum· Quorundã nec ipse situs, uel locus, nedum fundamẽta, & ruinæ in ueniuntur· An putas o, Romane, Si Pompeius co gnomento Magnus te cum illis recutitis Sabbati nis contrahentem? & diis ẽt testibus negantẽ uide ret· qui tumidus eum tibi proauum usurpas· te suo theatro dignum, aut urbe putaret? Hoc ego Italus nunc tacitus uoluto. Sed rectius hoc tu gloriosus ex tuorum gestorũ claritate uelis metiri. Quid ista apud illos exigua, sed innumera · apud nos uero egregia, & miratu eximio Balneæ, Balnea, horrea, Pistrina, Lacus, & Nymphæa? istuc ipsum. Quid Aerariũ, & eius publicæ æneæ tabulæ? idẽ; Quid auri pondo arena maris septingẽta uiginti sex mil lia· & Argenti nonaginta duo, ac extra numerum septuagintaquinque supra trecenta millia? nequa quam idem. Verum exporrectis labellis tacita stu/ pescunt· Etenim si loculos omneis ẽt incisis nodis laxarent· uident inhiatium istorum auariciæ sem/ per apertum guctur non posse ne quidem sedare. Et ne longior mea oratio uaget· quã est par· atque ut me quã citissime ab his luctuosis lachrymis ex/ plicem· quom multo grauiora & me uocent. & te ẽt Præsul humanissime ab his legendis, licet inui/ tum, cum tẽporis breuitas frugali cœnæ uix tibi cõ cessa· tum maiores in eos, & piæ curæ. qui tibi cõ/ missi sunt· aut occulta de summa rerum cõsilia ual de seducãt. hoc unum, & fortasse uõ pœnitendum

Aerarii pecuniæ

Rufi Curæ.

paucis habeas diligenter·Palatia oia,quoꝝ nomi/
na breuitati relinquo·templa,Curiæ,uici,Insulæ,
Domus,præsertim aurea illa Neronis, porticus tri
plices milliarias, ac stagnum instar maris ædificiis
circumseptum ad urbium speciem, uineta,arua,
pabula, syluulasque, in se omnigena cum multi/
tudine includens animantum, ac cœnationes cum
eboreis & uersatilibus tabulis,fistulisque,ut desu/
per laute discumbentium aureas mensas unguen/
ta affatim diffunderentur· simul sphærica quæ/
dam ostentans· quæ mundi Vice cum mundo as
sidue circumagerentur. tota denique auro illita,
gemmis præciosis distincta, marmoribus uix ui/
sis ab imo ad apicem suffulta, miranda,& pene in
credibilis·cuncta hæc ꝯsilium inire mihi uidebãn
tur·aut Cæsarum Imperii antiquã sedem alio trã
ferre·aut eius ruinæ (non percepi quem) ad se ad
uocare instauratorem. Vnum illud notaui (quan/
tum eminus ualet adnotatio) de Cæsarũ superbo
sanguine is D. est futurus. Verumtamẽ longinquæ
Legationis prouinciam quom cui demandarẽt sin
gula a singulis attẽtarent·ex tot animis illustribus,
qui olim id munus in diuersas orbis regiones obie
re·nec quisquã nunc præ suæ nudationis casto pu
dore ad eam libens inuenitur. Mirum. Qui.n·cum
diis ẽt ipsis & opibus,& gloria,ac potentia, gigan
tum more cõcertare uidebãtur·hi modo uel nudi,
uel herba tantum cooperti,sentibusque laceri,illi
us latæ potentiæ (quod dolet) haud imemores,spi

Domus Neronis Aurea.

Consiliũ Vrbis de Imperatore.

nosas heu montium latebras exire uerecūdantur. An hæc est R. Im: felicitas? minime. sed potius miseria. Miser. n. est qui dicit Fui. & hoc inani uerbo se tantum pascit. si modo est nihil, & pedibus conculcatur. At frequentantur & ab antiquariis uiris nimiū scrupulose indagantur? Istuc ipsum est ipsa miseria. Visunt enim non opes congestas nō gangetica tributa non Senatoꝝ pro Rep: constanteis conciones sed ruinas oīum ubique dissipatas. Verum enimuero hæc nō tam in illos Quoꝝ hinc trāsitus fuit iā felix, se extēdit quā in istos inerteis, q tantū uiuūt sustinētes, illos oīum domitores modo sic miseros uideri. Etenim si rursus eos aliqua lucis huius caperet Pythagorica cupido æque ac floruerint, florerēt & dn̄i reꝝ, & fama nō mortales super bos debellarēt & uictis sicut humane, ita benigne indulgerēt. Sed quom ad Pontem, Qui modo esse Miluius apud me plane ꝯstat, fessi peruenissemus. Stās ego aliquantulū tūc urbis inscius, an Vaticanus pons, an Fabricius, an Palatinus, an Aelius, Ianuclēsisue, an Cæstius, uel Sublicius esset paululūque resipiscēs, ultro citroque uerbis cū curioso habitis socio, ut fit, relassationis gratia, præter cætera hæc obiter dixi. Hic ille Crotonita nobilis Vertur cius a fortissimo Milone nec multū degenerās fortiter quondā pugnauit. Qđ qdē minime mirū. Talibus. n. fertilis illa & hominū, & reꝝ terra uiris repullulat, ꝯsilio, & armis multo clarissimis. huius aūt rei cū tritū sermone uetus ꝓuerbiū Qui crotonia

Pōtes urbis.

Crotoniatū la. Verturcius.

ꝓuerbiū crotoniatum.

tarũ postremus est·is reliquorũ græcorũ primus·tum modo illi Protospatharii in primis antiqui,& clari, efficaces sunt testes. Quorũ unũ Bernardinũ & Iustũ,& patrẽ patriæ si dixero·& tu Croto,& Mediolani dux inclyta mentiri me nõ sinatis. Quid Luciferi generosi·ubi tot episcoporũ insignia? Quid Susannæ splẽdidi? Quid Verligerii pugnaces? Buglones fidi? Pipini regii? Tapii clari? Seuerini liberales? Marzani cordati? Hieronymus Piccolus munificus? Cuius in me satis spectatũ amorẽ pluribus testificarer·si me quartanariũ diu non fouisset. Quid duo pectora & qdẽ inuicta,bellique fulmina Antonius Bonifacius,& Masius Verlingerius. Alter bello tardior,sed ualidior·Alter ad arma prõptior,at ferocior? Quid Iacominus doctus? Quid I.periti Suriani,Tabernenses,& Sarconii? Quid Calcerani,Tarẽtini,Scilianei,& Pilosi lauti? Prætereo Perrettas,Risitanos,Stilos,Portellas,Zapharos, Schurchos,musarũ alũnos·& alios qbus,ut a diuerticulo ad rectũ iter me recipiã,supsedeo. Hic Rufe sapiẽtissime uidi triginta quinque tribuũ innumerã turbã stellas,& pelagi arenas excedẽtem. Quæ plurietis spei quodã iminẽte titillatu gestiẽs hesterni doloris oblita·sui cæsareũ refectorẽ præuio cordato uiro frõte exporrecta expectabat. Sicque Saturnis redeũtibus Romã ab inferis tãdẽ,& remota tellure redituram esse susurrabat. Hac igit ipsa spe ego percitus·nouã urbẽ diu me fugientẽ tãdẽ sum ingressus. Cui & si plæraque laude,& me

Bernardinus ꝓtospathari⁹

Hieronymus Piccolus.

Anton: bonifaci⁹ Masius uerlingerius.

Alũnimu saꝶ Crotoniates.

Triginta quinque tribus.

Roma redi tura.

moratu digna passim oculis obiicerent & qdē sum ptuōsa·ut Latericia strata Quercus Iuleæ præser/tim, Leonis, & aliorum spectabile opus, Pictæ quoque domus, ac supba palatia (taceo tēpla opus alterū) tñ præter quā pauca dilectationē magis, quam miratū animo mihi ingerebāt. Et ut ex eis tria dūtaxat nostro filo annectā· Sūmi Pontificis nobile certe palatiū ad usque ætherias Petri claues eductū· multorū tñ opus·ut īclytæ ibi memoriæ sine aliqua nube significāt·alto marmore, & ꝓtracto auro pdiues, accurrētibus undique gētiū natiōibus, Heluetiisque præsertim custodibus nō paruam sufflat admirationē. Hoc quoque habet & sancti Marci in/gēs Basilica, multū de Venetis opibus & auro ubique ostētās·authoris itidē non unius opus supbū. omitto opus nō dū elaboratū, mirabile tñ, basilicā, Alexādri Frenē: Car: Sed solius Raphaelis Riarii Car·ti·S.Georgii marmorea, & absoluta memoria si fores in foribus mors Authori nō præclusisset· forinsecus tota latericia·colūnis mille q̄dratis ful/ta, ornataque·propugnaculis ex lapide tyburtino mūita·nubilaque excedēs. Vrbi bñ turritæ similis· colossis intrinsecus, statuis, picturis uariis, geographicisque maris, & terræ curuos sinus edocētibus decorata·porticibus supra porticus, & domibus supra domos dædalice educta·tota auro Lucida·ua/riis, & præciosis lapidibus incrustata·& demū gemmis multis ppulchre stellata ·sicut antiquitatē redolet romanā·ita cū Neronis aurea illa ꝯtēdere uidet

Palatium S. Petri.

S.M. Basilica.

Raphaelis Riarii basilica.

Quã modo Medices sublimis gloria nobilitat,decorat,& illustrat. Verumtñ uir oĩum circũspectissime nocte ingruẽte,Iunio Ponto fratre,quẽ inqrebã forte fortuna mihi obuiã facto·In Cãpo q martius dr̃,celebri modo,& populoso , uiris licet illis orbato·singula circũspiciens,me paulisper ꝯtinui. Vbi quom pleraque de pontificibus,ac magistratibus,Quibus modo urbs fungit̃·cursim edoctus essem·sicut mos suus est,cũcta ꝑcupide narrãdi·quædã añ ipsius almi studii doctas fores de facũdis doctoribus & græcis,& latinis ĩtonuit.hicque musas tãtũ uigere·hic hippocrenen uberrime scaturire·hic cecropias arteis excoli sermone salibus cõdito asserebat. Hic ãnotaui grauẽ Iu:simo:sicu:chelym Silani& copiã,& memoriã·Pyerii tersam dictionẽ· Euãgelistæ Magdaleni argutos modulos·And:Fuluii antiquarios de Vrbe meditatus·Baptistæ Casalis sensus intimos·hic Demetrii Pelopõnesii græcũ leporẽ·Agathiũ clericũ græce,& hebraice ꝓfitẽtẽ· hic denique oĩum magistrũ Augustum Valdũ Patauinũ.Quẽ an græcis,an latinis adscribã,non mediocriter eqdẽ hæsito.Illis Veritas·nostris & eadẽ, & amor me cogit intexere. Verũ frigidæ noctis umbra ab ortu iã tetrũ caput extollẽte,ꝑ antiquas Andreæ Vallæ Car:statuas ad Clarissimi Viri Nicolai Gargani splẽdidũ sinũ,spectatũque amorẽ·ubi benigne hospitio primũ suscepti fuimus·nocturni subiuimus.Corpusque large de more curauimus.

Hacteaus Rhomitypii Pars prima: Deinceps.ii.

Medices gloria.
Campus martius.
Iu:simo: siculi.
Silãi memoria.
Pyerii tersa dictio
Euangelista Magdalenus.
Baptista casalis.
demetri⁹
Agathi⁹.
Aug:ual:
And:ual:
Nic:gar/ganus.

Antonini Ponti Cōsentini Dialogica Rhomitypii Pars secūda. Interlocutores Pontus, Cato. & inde Vincentius, Hieronymus, Iacobus Fratres.

Vrora autem albescente Rufe antistes humanissime quo tēpore frigidus sol ab Inferis rediēs primum ægoceri punctum ascēdebat· ego antemalorū non immemor, in Pantheōn uetusto tēplo & uenerabili uni deo, & trino, optimoque, matri quoque semper uirgini humilia uota psolui. bonā quoque mentē ꝓnus, & rectā in ipm fidē depcatus. Sed quom i æratæ molis media testudine cogitabundus stetissem· raptus tēplū hoc mirabile circumcirca oculis collustrabā· opus, quātum inuida tēporis rubigo me cōiectare sinebat· cum operosum (ut cernitur) tum narratu nec facili artificio cōcretū· auro, & gēmis undique diffusum, ac distincte cœlatum· & eo usque· ut si intra cœlum non esset · alterum quidem esse cœlum, credi, uero accederet. Vbi quom multa animus moueret· Ecce ex abdito improuisus Senior qdam diuino uultu, & animi maiestate nec alias uisa longe cōspicuus· tum caua specie, & nō uniformi supra quā cuiquā credibile possit esse uenerandus· mihi adstitit derepēte. Hæsi magis· stupuique. gelidus pauor incautū me occupat· Crines riguere. Visa cōcepta

Tēplum Pāthcōn

Cato se Ponto offert.

ꝓferre torpēs lingua nō pōt. Et nisi is placidus manu, mollibusque uerbis trepidū, ac fugiēs cor mihi collegisset· forsan cōsuta hæc hominis cōpago, uel cortex suas dissuta in parteis esset. Et licet, alioqui nunc, semper tetricus·que in errantē fuit hospitē comis humanitas·sic prior beneuolus ordit. Quisnam Amice? Vnde? Et ad quid? Dic libere; & ne uereare. Quamuis humana ne diuina bene susti/neant· Cato sum· Qui sicut olim istā, nūc dilapsam Rēp: Sic te ꝯsilio nunc quoque possem coadiuuare. Quē statim ego resipiscens, aliquātulum in me collectus·sic sum balbutiens allocutus. Etsi Pater urbis amplissime, ac solidæ Virtutis quā maximū monumentum, & q sim·& unde·& ad qd ueniā·nō ignoras· Humana.n.diuinos nō fugiunt. Tn̄ ne tacendo, nihil inuicē seramus, tanti uiri exinsperato mihi ꝯcessa alloquēdi facultate· Sum cui assiduus labor nomē Censuit Pontus. E Cōsentia nunc totius antiquæ Italiæ, aut œnotriæ populosa metro/poli in hanc urbē spe solum triste hoc nomen mihi permutandi, perductus. illi.n. principium ēt ab incōsultæ puericiæ primo limine satis offendi·finem uero, uel saltē medium nec unquā. Verumtn̄ Vir oīum sapiētissime ut de te, & tecum mihi liceat aliquatenus ociose uagari· Semper Romanum nomē a primo urbis auspicatissimo Iactu apud omneis & populos, & nationes extitit clarissimum. Nec uero tam·quod fere a primo cum orizonte æquinoctia

Orō ad Catonē.

Cōsentia antiquæ Italiæ nunc metropolis.

Fines. P. R.

tis circuli ꝯtactu usque ad ultimum, ꝑ polum arcto um in orientem, quãta est terra, huius & mite, & superbum senserit Imperium· quã ob tot fortiũ animoꝝ heroicas uirtutes· Quarum eqdem circum te uolitantium modo sentio nõ tenuem susurrum. Atque, & id qdem in primis, ob tuum longe uidẽs ꝯsilium· apud te qdem circumspecto prudentiæ intuitu ꝯstanter assertum· apud nos uero posteros certa rerum experiẽtia periclitatum. Et præterea diuinã ob tui animi sapientiam· Qua tã exteros, quã tuos multo uberrime superasti. Laudo eqdẽ (ut alteros silentio transeam) Numæ Pompili secretum colloquium: Bruti, & Cassii animosam fortitudinẽ· Cincinnati nõ coactum honoris depositum· Camilli in exilium post uictoriam uoluntarium reditum· Attilii liberam ad cruciatus uoluntatem· Curii in fictilibus tostas radices· Fabii inuictam cunctationẽ· nõ solam Scipionis solitudinem· Nasicæ sanctos mores · sed certe quem tibi parem faciam. quo magis mente uoluto · eo minus inuenio · Quippe dum sapientiæ, Quæ diuinarum, & humanarum rerum est cognitio· horum singuli alteram partem amplectuntur· alteram (ut mihi uidentur) aut minime, aut parum nouerunt. At in te utranque sitam fuisse, & certe absolutam quis in biuio sedeat · modo paululum illa animi libera uerba, & cõsilia· quæ a tam generoso pectore ꝯtra improbos emanarunt· Et uirtutem præterea solidam, quam ab ipsis (ut di

Sapiẽtia quid.

cunt) unguiculis acriter es sectatus, ruminet pas/
Cic: po/ sim. Non improbat prudentissimi uiri M. Tul: Ci
pularis ceronis ꝯtra cōiuratos popularis prudētia. Ea aūt,
prudētia qm̄ ex ipsa ille præter rectum officium non dicam
q̄d a populo tacite affectabat, idque ēt ipsum cre/
bra, & pene importuna officiorum in remp: repeti
tio cumulatissime detegit, nescio quo pacto bono
rum auribus lenta sordescit, & est quasi molesta.
Ambiebat id forsan, quod ipsemet stoicum se ꝯpo
Honor nens, dixit, uberrimum uirtutis alimentum esse ho
uirtutis norem. Nec satis ei erat, bene fecisse, nisi id bene
alimētū. factum hominibus uideret, eloquentia ipse exag
geraret: ac Verborum copia uētilaret. Sed ne iste
diutius me detineat, neue ꝓposito in ipsum hæc di
rexisse uidear, cuius sapientes libri posteris oībus
ferme sunt omne genus florentis doctrinæ. Tu ab
ea, quam dixi, dei dono diuite sapientia, præter ip
sam, nihil expetiuisti. hic tibi īteger fructus, ipsam
solam in ipsa sola te obstipum ꝯtemplari. Ideoque
tu ab oī animi lœtifera labe, sordidisque curis men
tem omnem de gradu deiiciētibus longe semotus.
Quæ alii uix post acceptam calamitatem, aut rerū
indicem euentum improuidi crediderūt, ipse eius
claro lumine illustratus, cuncta, sicut lōgus rerum
ꝓgressus, exitusque modo dilucidat, lynceus præ
uidisti. Cuius iam diuino Cōsilio (ut fas mihi corā
sit uerum dicere) si semper uaria senatorum capi
ta acquieuissent, hæc modo uix stans Luxatis pedi

bus,aut si mau is,perdita Resp:sicuti iam tunc tem poris fellx·ita in pſentia staret,& forsan sublimior. Verum o oium prudentissime,quom te mihi ultro improuisus,nec ordine de more uocatus sic obtu/ leris·ꝯsilium quoque amice pollicitus · nisi in aliũ ordinẽ subueheris·Quid de hui⁹ semper fremẽtis Romæ moribus mihi iscio dicere·ne graueris·neu ego,si ut cæcus talpa in hanc urbẽ ueni·itaꝑost de ea ut piscis mutus,aut ut cicada rhegina discedã. CATO.Ne in uerbis tibi respondendo,tẽpus ꝑte raſ·faciã & id,& aliquãto plus quã petis sane quã libenter.Et qm̃ de oibus,quæ ista in quaterdecies inclusa ualle agunſ·circa agẽtes habitus ꝯcretio/ nesque disponunſ aut ad felicitatẽ,aut ad suppli/ ciũ·eoꝝ apparenteis species,ut tibi facilis morẽ ge rã·amota prius abs te humanæ cæcitatis humana nube,quæ caligantcis mortalium uisus hebetat in abstracto (ut aiunt) quatenus ꝓcediſ,ostendam.ut quos uirtutũ habitus ista fouet:posthac nõ te præ/ tereant.PONTVS.nec sane te intelligo.CATO. ex uiuẽtium uel bene factis,uel male circa animos emergunt quædam habitudinum ex his ꝯceretæ pu ritates,pollutionesque uel simulacra.Quibus cum post istius inextricabilis labyrinthi,quem tãtopere amatis,solutionẽ,uel in qbus animi aut euehanſ· aut p secula affliganſ·intelligentes,ponderosa cõ cretoꝝ humanitus grauedine in suã æternam sedẽ nõ posse reuolare.aut eius fructu,& id nõ iniuria,

Cæc⁹ talpa.

Cicada rhegina.

Concretiões animorum.

Humãæ cæcitatis nubes.

extincto fine priuari. PON. si hæc (ut dicis) in abstracto mihi ostendes· Cernam præterea uelo huma-

Genitiua elemen: cõcordia discors. nitatis añ amoto· Quæ aliquando uacuus fixis ocu-lis in obscuro uideo· genitiuam inferiorꝝ ꝯcordiã semper discordem? Septem orbium rotatum assi-

Rotatus superiorꝝ qualis? duum cum mundo? Cuius non æquam celeritatẽ qa hi ob tardiorem motum adsequi non ualent· cõtra mundum niti credunt. Octauum quoque cum relucentium duodecim partium circulari obliqui-

Sydera quid? tate? Densiores ẽt ibi partes. quæ sydera uocant: a solis iugi lumine clarescere? CA: & hæc, & alia, quæ istic Cato nec unquam uidit, nec credidit. PON: & quæ Scipio in somnis Lactei Circuli in primis albicantes gradus, uel guttas bene gerentiũ

Scipiõis somniũ: & se, & remp: sedem perpetuã? CA: illud fuit somnium. Et quod sibi ipse credulus uir tantus de animorꝝ quieto fine crediderat ætatis, & nõ igenii culpa id somniauit dormiens. Arcana. n. illius, q solus est· ad nos tunc temporis non dum se ostenderant.

Creduli-tas anti-quorum: PON: Quid illud uerbum ætatis culpa? CA: credula antiquitas illa ad illud solum quod est· nec sicut est· uera cognitione peruenit· ascẽdit tñ ad umbrosum qd & uarium, & incertũ· neque ineffabilis illius mystica, cuius nutu cũcta regunt, mere intellexit: Ideo uariis delusa erroribus, p desyderio, & arbitrio uana sibi quisque ꝯfinxit. PON: beatis er-

Sedesani morum go animis si hic non· ubi erit sedes? CA: supra hũc alius est orbis miræ claritatis· luminis incõprehæn

sibilis·puritatis incõparabilis·quam ullus unquam nec sensus humanus,nec mens quamuis ꝓfunda, nec ratio aut sentire,aut excogitare,aut discernere quiuit· Vere terra uiuentium. Vnde animi sine tẽpore creati·& sine tempore eoꝝ æternum authorẽ & trinum intelligentes·non ingrati in corpuscula ista ꝯposita,ut illi similitudinem reddant·secundo allecti desyderio infundunt. Vbi si eoꝝ demersus animus nec qcquam in illo pensi applicat·aut si eũ ipsi dãt post terga·aut si (quod est magis odiosum) mente negant·eius mirifica nõ suspicientes.ĩ istius ꝯtagiosa labe inuoluti,ligaminibus istis post dissolutis,nõ tñ (ut cõuenit) nõ ascendunt·sed ꝯcretæ grauitatis cæco pondere cum calũniatoribus quos διαβόλους dicunt,in inferiora decidentes·mirabiliter cruciant. At si ad illum ab isto ergastulo aspirarint·de graui corpore præter uitam nihil curãtes· ꝓ puræ intentionis quantitate citius,aut tardius, unde delapsi sunt·reuertent. Sic oĩs hæc p ꝯtigua spatii intercapedo ꝯcretoꝝ purgationi in eius mystica pure credentibus attribuit. Qui aũt ea intelligere nõ curauerint·aut in intellecta minime crediderint·orbati istic primo lumine,ĩ tenebris postea sibi amicis ꝑpetuo uolutabunt. Sed orationis hæc digressio nimis longe a tua Roma nos distraxit. PON:mirabar e cœlo cur ille te cecidisse dixerat· hæc tu,antequam diem tuum obiisses·mirantibus cunctis dictitabas? sed maiore ducor admiratu·tã Purgatoriũ ubi.

ↄpendiose te mille chartas ueram sapientiam redolenteis explicuisse. Verumtñ qd mirum, si nunc diuus? CA: mitte hæc inania. hora. n. ab illo iam tibi ↄcessa, labit tibi. neque eam in gerris syracosiis coteras ut mythicus. PON: Quid igit opus est facto. ut hæc uideam? CA: citus a terra in magni templi sublimem apicem surge. Ibi palliolo isto & ueteri, & lacero prius deposito, a plumbeis tegminibus alte eleuatus. Quod quæris totũ uidebis. Illud unũ te præmoneo. ne ab eo, quod cupis. aberremus. in singulis uidendis percõctando ne uelis immorari. Satis. n. est. nigra præsertim & uidisse, & intellexisse. Nam pallẽtibus hominum curis mox e lecto surgentibus, oblata oculis statim euanescent. Sicque inconsultus de turbida Roma præceps redibis. PON: nil moror. ecce aduenio. CA: adsequere. PON: nobis itaque in altum ascendentibus, actutum caligantes oculi mihi aperti sunt. circumadmirantes mundi totius mirabilia. Infera prius, & inde supera. Quem tñ singula stupentem ille sic est allocutus. CA: bene ĩtelligo Ponte semper laboriose, dum infiniti raperis delectabili amore. te ab illo nosceẽdæ urbis uano desyderio prorsus auersum esse. nec amplius in medio oceano proiectam acum inquirere. Verum hora ipsa iam nobis persuadente, ut te attonitum ad certum finẽ cito perducam. breue meæ orationis ↄtemplando capias filum. PON: id expecto. CA: cernis iam aggregatum hoc omne

ex triplici substantia elemētari, Cœlesti, & quæ ex intellectu est· ab ultima totius peripheria ad cētrū usque mirabiliter ꝯstare. In cuius medio terra tanquā punctus fixa· partibus suis extremis in illud undique ꝯcurrētibus, sua ipsius grauitate naturaliter fulcit. descendēs in se, & a se ipsa met natura repugnante non exiliens. Secta primum imaginarie p rectum orizonta ī duo hemisphæria. Et hæc statim ambo una p circulum æquatorem in quatuor portiones. Quarum prima est· quam uos incolitis. Altera & superior p meridianum ad polum antarcticū· Quam habitant, quos dicunt ἀντοίκους. Tertiā inferiorem tenent· quos nominatis ἀντίποδας, uobis directe obuersos. Vltimā ī iferiore parte uestræ fasciæ habent ἀντίχθονας nuper a Lusitano Rege sicut & cæteri superiores recogniti. Quinetiam eadē hæc huius terræ uestra portio trifariam diuisa est· in Europen, Asiam, & Africam. taceo terram Agisymbā. & quæ terræ excedūt circulum æquatorem· Et rursus eædem oēs quatuor partes in quinque (ut dicitis) Zonas· duas ob intemperiem extremi utrinque algoris· mediam ob eandem perpendicularis adustionis male habitatas· reliquas bene, medio calore frigus temperante. Cernis quoque ad multiuagæ Lunæ motum circumflui oceani fluxum, & refluxum. Qui serpendo p terræ subsidenteis cōualles, augmentum minime suscipit· calore, & siccitate aquas imbibētibus. Aeris itidem spiritum tenuē

Mūdi totius triplex substantia.

Terræ situs.

Terræ partes.

Antichi.

Antipodes.

Antichthones.

Quinque zonæ.

Oceani motus.

Aer.

in uacua cuncta se infundētem. Cuius in citima tel luri parte spissiore nebulæ, nubes, aquæ, niues, grā dines, iris, coruscationes, tonitrua, fulmina, uento rum eruptiones, & id genus fiunt. Igneam insuper puritatem humanis obtutibus minime peruiā. Et hic primus est elementoꝝ ordo. Quicqd est supra purum, & defæcatum, nullique uariationi peruiū fit obuiam. Id aūt si quintam essentiam (ut ferūt) dices nihil impediam. Vbi septem erraticos ignes nō æquis temporibus motos, uides præter solem, & lunā in suis sphærulis aut stare, aut dirigi, aut regre di. Sed solare lumen, q solus lucis est minister, aliqñ laborare. Lunā uero sæpius obscurari. Illud lunari globo inter humanos uisus, & solem intercurrēte hanc inter se plenam, & solem oppositum, unde lu mē accipit umbrosa terræ densitate media iacēte. Aspectus quoque illos iam uides sydereos. Trinū △ patentis, perfectæque amiciciæ. Sextilem ⚹ latētis beneuolētiæ, ac imperfectæ amiciciæ. Quartū □ odii, & inimiciciaꝝ, & eædē imperfectæ. Coitū ☌ & maliciæ, & bonitatis ꝓ sydeꝝ qualitate. Opposi tum ☍ denique belli, & inimiciciaꝝ palam. Verum dum hæc ego cursim tu qd musses, certe intelligo: PON: si est primus elementoꝝ ordo, estne alter se cūdus? CA: imo & tertius. Quoꝝ alter a nobis ascē dendo est rectus. Alter uero inuersus. PON: disso lue nodum, nam illud rectus, & inuersus rem mihi magis obscurāt. CA: est illa elementaria pars infima.

Ignis

Quinta essentia.

Septem planetæ.

Solis labores.

lunæ eclypsis.

Syderū aspectus.

Ordo elementorū i superioribus.

sicca,& frigida·Aquæ frigidá,& humida·Aeris ca-lida,& humida·Ignis calida,& sicca. Quibuscũ sin-gulis quatuor hi primum occurrentes orbes qd ha-bẽt. Vt Luna cõmunicat cum terra·Mercurius cũ aqua·Venus cum aere·Sol cum igne. Et sic secun-dus est elementoꝝ cœlestis gradus a nobis recte ꝓ-cedens. Sequit͛ tertius,& inuersus·in elemẽtis hinc descendendo·in his uero ascendendo·ut Mars sit ignis·Iuppiter aer·Saturnus aqua·firmamentũ ter-ra. Quos quidem orbes & tẽpla deum,& atria nun-cupauere. Sed istoꝝ ultimus ardentium sydeꝝ lumi-nibus est multo ornatissimus. PON: O quã domus (omitto uarium ornatum) amplissima·ut nil mirũ: si singulis cẽtenis fere annis,ut astronomoꝝ soller-ti nunc acumini hæreamus·moueatur uno gradu. CA: nõ tibi cor salit ob quasi pascentiũ stellaꝝ luci-dũ& inumerũ gregẽ? Ex qbus oĩbus inferi uisu no-tabilioribus duas,& uiginti supra mille notauerũt stabiles,& nõ errantes. Et quia alia lumine superat aliam·& item alia aliam·ꝑ sex claritatis ordines eas ꝑpulchre distinxerunt. Sed ꝑfecto quæ apud illos tanquam oculi gallinacei uix discernunt·Iam sin-gulas totius terræ globulum quantitate præstare· tibi nunc nõ est in operto. Ex his aũt oĩbus annota-tis illi quadraginta octo ꝯfinxerũt uariis hĩc inde figmentis claras imagines. Viginti unam ex trecẽtis sexaginta stellis citra solis eclypticã·Zodiaci simul duodecim partes ex quadraginta sex supra trecen-

Elemẽtorũ qualitates

Templa deum.

Octauũ cœl:

Stellarũ nu.ci9

Figuræ cœlestes

tas. Viden igit Lucida signa oblique meantis cir/
culi? En itaque a primo arietis cōtactu ad uirginis
ultimum boreales parteis. Et a primo libræ ad ulti
mum piscium australes. At a primo Cancri ad ulti/
mum Sagittarii directe surgunt. a primo aūt Capri
xii. signa corni ad finem geminorum oblique. En rursus hæc ea
zodi: re/ dem p ternarium numerum, & trinum aspectū ele
ferūt ele: menta ipsa referre. Ecce Aries, Leo, Sagittarius si/
gna ignea. & ꝓpterea calida, & sicca. masculina, di
urna, cholerica, amara, & orientalia. Eque mēbris
humanis Aries caput aspicit. Leo dorsum, & latera.
Sagittarius coxas. en Taurus, Virgo, Caper terrea
& ideo frigida, & sicca, fœminea, nocturna, melan
cholica, aeria, meridiana. deque membris humanis
Taurus collum. Virgo uentrem, & uiscera. caper
genua habet. En Gemini. Libra, Aquarius aeria ca
lida, & humida. masculina, diurna, sanguinea, dul/
cia, & occidentalia; ex membris simul humanis,
gemini humeros, brachia, & manus. Libra umbili
cum, Lumbos, & inferiora uentris. Aquarius crura
tenet. En demum Cancer, Scorpius, Pisces aquea
frigida, & humida, fœminea, nocturna flegmatica,
salsa, septentrionalia. ex membris pariter hominū
Cācer pectori, stomacho, & Pulmoni. Scorpius pu
dendis. Pisces pedibus influunt. Quorū ēt Aries,
signa mo Cācer, libra, Capricornus signa sunt mobilia. Tau
bilia rus, Leo, Scorpius, Aquarius fixa. Gemini, Virgo,
signa fixa Sagittarius, Pisces mediocria, uel cōmunia. horum
sig. cōia.

aũt luminum naturas, ac supra intellectum huma-
num tot syderꝫ miras claritates illa speculatrix græ
cia, serenitasque arabica, uel niliaca p lucidas ani-
malium formas cõuenienter descripsit· quo in istis
manifestior fieret speculatio. Vnũ illud super his
addo. discernis ne in istis maximi tñ effectus, & po
tentiæ uiginti octo uagantis lunæ mansiones non
in eodem semper manere? PON: sequere. nã hoc
& iuuat, & delectat. CA: Erit igit̃ prima nũc habẽs
initium a nono gradu, & uigesimo sexto minuto
Arietis temperata. Secunda principinm sumet a se
cundo gradu, & septimo decimo minuto Tauri sic
ca. Tertia incipit a quinto decimo gradu, & nono
minuto eiusdem humida. Quarta a uigesimo octa
uo gra: ẽt eiusdẽ minus humida, quã frigida. Quin
ta a decimo gra: & quinquagesimo secundo mi: ge
minoꝝ sicca. Sexta a uigesimotertio gra: & quadra
gesimo tertio mi: ẽt geminoꝝ, temperata. Septima
a sexto gra: & trigesimo quinto mi: cãcri humida.
Octaua a nono gra: & uigesimo sexto mi: huius
ẽt temperata. Nona a secundo gra: & septimo deci
mo mi: Leonis sicca· Decima mansio dicit̃ a quinto
decimo gra: & nono mi: simul leonis humida. Vn-
decima aũt a. 28 quoque gr: leonis temperata. Duo
decima a 10 gr: & 52 mi: uirginis humida. Tertiade
cima a 23 gr: & 43 mi: ẽt huius temperata. Quarta
decima a 6 gra: & 35 mi: libræ tẽperata simul. Quĩ
ta decima a 19 gr: & 26 mi: huius ẽt humida. Sexta

Mansiones lunæ

decima a 2 gr:& 17 mi:ſcorpii humida quoque. Se ptima decima a 15 gr:& 9 mi:& huius ſimul,& hu- mida. Octaua decima a 28 gra:ſcorpii ſicca. Nona decima a 10 gr:& 52 mi:ſagittarii humida. Vigeſi ma principium numerat a 23 gr:& 43 mi:& iſtius humida ẽt. Vigeſima uero prima a 9 gr:& 35 mi: capricorni temperata. Vigeſima ſecunda a 19 gr:& 26 mi:ſimul huius humida. Vigeſima tertia a 2 gr, & 18 mi:aquarii tẽperata. Vigeſima quarta a 15 gr: & 9 mi:ẽt huius & temperata. Vigeſima quinta a 28 gr:eiuſdem ſicca. Vigeſima ſexta a 10 gr:& 52 mi:piſciũ ſicca. Vigeſima ſeptima inſuper a 23 gr: ac 43 mi:iſtius quoque humida. Demũ Vigeſima octaua initium habebit a 6 gr:& 35 mi:arietis tem perata. & hic manſionum finis. PON:pape. Cano- pos ẽt hinc, nubeculaſque, & ſtellas iampridẽ nota tas ſub altero polo luminis antehac nobis tã rutilã tis minime uiſi deſpicio. CA:& has ego quoque de miror. Sed trãſi hæc inferiora. miranda quidẽ ſunt. & uacuis ſolicitudine mentibus digna Aſcẽde gra dum. cernes ſupra oẽm humanæ mentis perſpica- ciſſimam cõiecturam lucẽ imẽnſam. PON:Quid? CA:lucem ad cuius rõnem aliæ ſunt umbræ. Hinc uere illi campi Elyſii campi ſemper florentes cam pi, quoꝝ nõ audit finis. Hinc illæ inſulæ fortunatæ Vbi diuitiæ ſunt ſine pauperie ſalus ſine ægrota- tione gaudium ſine triſticia Riſus ſine luctu ſpecu latio ſine ambiguo Veritas ſine mendacio Vita ſi

Canopi ãtarctici.

Cãpi ely ſii ubi,& quales.

ne morte. Omnia denique perpetua· sine momēto· ,
sine horis· sine tempore· nihil momentaneum· nihil ,
temporale. Quæ infinita ille bonus dispēsator pol ,
licet inquirentibus ipsum ꝑ syncere mentis retri/ ,
butione. PON. nescio quo modo dum hæc me ra ,
piunt hiantem· mei prorsus sim oblitus· ac hominū ,
miseram doleo uicem · qui dum curiose nimis sibi ,
placent· se ipsi perimunt inscii· hæc sine fine bona ,
cæci amittētes. CA: hæc est ciuitas illa iugiter felix· ,
Cuius muri nō expectant ruinā· fures nō fodiunt· ,
nec tubarum territat clangor · fames non domat· ,
nec pestis populat. Vbi amor est sine inuidia· ami/ ,
cicia sine simultate · pax sine discordia. oīa alta · & ,
nihil depressum. PON: o patriæ sedem antiquam· ,
o mansionem æternam· o domum non auro, & gē ,
mis uariatam· sed collucentibus semper ignibus lu ,
minosam· ac trium personaꝝ spiritali odore perpe ,
tuo fragrantem. CA: hic oī cōcretionis fæce animi Animoꝝ
purgati, q & sui nō obliti, & deo illic prorsus se de sedes
diderunt· sempiterno æuo fruunt· oblectantes se
post ambrosiam, & dulce nectar septē armoniæ di
scriminibus. Eia age lætare. Quid te rapit? Quid
miraris? Ecce iā uideo treis germanos pectora ani Tres frēs
mosa, uoluntatis magnæ, rationisque tibi obuiam tres ani/
uenire ꝯgratulanteis· euge, Iunium Vincētium nu mi ptes·
per ab humanis discedētem· quem quidem usque Vīcētin9
supra cæteros requiris ingemendo· Hieronymum Hierony
simul, & Iacobum ambos in secūdo puericiæ ascē m9 Iaco:

ſu intra ſeptẽ dies naturæ iuribus ꝓcedentes. Iſque quom pene ultimum uitæ ſpiritum traheret lachrymoſus·prope ſe putans ſerpentem adeſſe: te ut quẽ adamarat·in ſui ſuppetias dolens eſt deprecatus. fatue credens·leti ineuitabilem horam uel precario,
Paulus ẽ corpus uel ui te ab eo poſſe depellere. Vltimus inde, q inſequit̃ quatuor ad te poſt cum comitibus minime claris tandem aduenturus·maior te natu, & quẽ tu nec uiuere uidiſti, Paulus eſt. Eius certe, ah facinus, dextræ ſimite ſenſiſſes leuamen·circa tot iam in præſentia non laborares. ſed paucis ꝯtentus, diuinũ aliquod ꝯcineres· Veꝝ ne lachrymes. En tibi n. illi tres læti adſunt·canora cithara perſonantes. VINCENTIVS FR: Quantum incorporeis animis dat̃ dextram iungere·ac dulcia oſcula inuicem figere: alacres mi Antonine faciamus. Gaudeo equidem te reducem uidere & ego, & ſequaces hi cũcti noſtrates· Et eo uſque·ut id recenſere: lingua deeſſet palato· ſed eo amplius·quod duce cordato Catone nos quãuis preſſus·tñ uidiſti. Noſcis iam hos duos tibi arridentes, Qui nunquam a ſinuoſo tuo pectore labarunt·uerecundari ſe nunc tuæ ceruici implicare? PON: hei duo oculi mihi acerbe effoſſi, rapti rerũ inſcitia ad ſanguinis lachrymas. Quãtum ueſtra & alta, & animoſa indoles cor mihi tacitum ſemper attriuit, anxitque. HIERONYMVS & IACOBVS FR: & parentes quomodo ualent? PON: bene·quãtum triſtis de obitu ueſtro mœror

eis ossa nō exiccat. Verū casu uestro nos una placu it humi psterni. VINC: Sat. omitte ista. hos reliquos iam cōtemplare. nostrum est auitum genus. & quoniam ab eis non degeneras: circum te uolitant musi ci: ac laeti ad dispares modulos pedibus non aequis choreas plaudunt. Cernis & auunculum nostrum nec infimae classis uatem Philippum Gullum, Crassum quoque, & doctorum phoenicē Parrhasium: coaeuos, deo uiuo circa barbatum Collatium septisona cithara per florida rura, & lauri nemus melicos hymnos concinere. Nec longe ab his semotus Frāciscus Niger est tuus: carmina ad mundi musica interualla dulciter canens. Atque ut breui te edoceā: quom (ut nosco) alio uoceris. Ecce totius Oenotriae lumen Franciscus Paulonus: q̄ p amaris radicibus dulci ambrosia uescitur: crumenam ēt, & umbratilē gloriam flocifaciens: ac supra cunctos, quae iugis suae uitae fuit asperitas, elatus. Nō tibi cor prae nimia laeticia sudat? Prope aūt eum Federicus Aragonius rex: Bernardinus seuerinus princeps. Paulus siscar comes eius gloriam admirantur. Tarsorum simul clarae animae. & ante alias Galassi: Surrentorum quoque, & aliorum Aragoniis regibus adsidentes. Exultas? En Ioachinus Coelicus in extremo uitae poenitētia ductus. Qui sub Sylae phagis propheti co spiritu loquutus: adhuc mirantibus cūctis char tas explicat uelatas. PON: dum haec (ut uolui) cartim recenses: nō minimo equidem trahor admira

Gullus
Crassus
parrhasius
Collatius.
frāciscus niger
s: frāciscus Paulonus
Fede. rex
Ber. seu. princeps
Paul. sis.
Tarsorū aiae.
Galassus
Ioachinus Abbas.

Q̃uo cur. tu. Si pro uobis multa passus, totiesque operatus: Animi cur in meis erũnis, licet millies inclamati, ne semel post hinc quidẽ uos aut uiderim, aut saltẽ senserim? VINC. reditũ cũ responderem equidem libentissime, & tale, cui for amicis nõ te acquiesceres. Sed uideo q̃d hic Cato moliat̃ sa̲ ꝯuersant̃ pientius. CA. Animi hic suis in locis collocati, substantiam rerum hic simul existentium deposito humanitatis uelo aperte intuent̃, neque ratiocinant̃ in ænigmate ut illic. Intelligẽtes deum ipsum esse p effectus tantum mirabiles. neque infra speculantur, tum quia in infima nulla hinc rerũ cadit speculatio, quom nulla ibi his de eis sit admiratio, tũ q̃a altissima suspiciant. Et hæc æterna ꝯtemplari nunquam satient̃. Adeoque Infinitatis, quã eis patet, insatiabili rapiunt̃ intentu, ac delectabili uidendi ardore, ut retro respicere nec unquã meminerint. Hoc idem tute ẽt apud inferos ex animis bene puris, altisque haud difficulter intelliges. Iique quãuis cæco, grauique corporis nexu arcte claudantur, tñ quom ipsi se corpore præstantiores existere percipiant, quæ terræ sunt caduca, cuncta, quantũ eos tñ nõ usus corporis reuocat, despiciũt. Eoque amplius hic molesta cæci carceris mole soluti, puri, & defæcati, osque ĩmunes uariatione existenes, inferorũ eos prorsus capit obliuio, intẽdentes oẽm eorũ cogitatum, ac mentis intentionem tantum in illum, q̃ est solus. Adhæc sicut cunctorũ partes naturaliter in suis radicibus, & principio quiescunt, ut

terræ in terra • & ignis in igne·sic & intellectus in sua ipsius substantia supercœlesti. Quo postquam purgatus redierit·Infero℞,qbus per interualla se spoliauit·nulla eũ stimulat tristis memoria . PON: at fratres propinqui,fidi ẽt amici , quo℞ tanto nos mortales premimur molli desyderio·nostri saltem meminisse deberent. CA: Affectus iste,quem tu lu ges.humanæ est indigentiæ. Quanam ratione adu lescentes patris modo iuuenis intempestiuam mor tem·Quocum breui admodum potiti sunt cõmer cio·tam misere,quia adhuc ille utilis,& iniquo ani mo ferunt · Viri iidem,& ætatis ꝑuectioris postea facti·nihil eius tremuli opera indigentes·sed poti⁹ longæua eius,& inutili uita ualde degrauati·eun dem tristi senio ꝯfectum,si præ pudore non rident amissum·certe ut nimis molestum non lachrymãt? Eadere magis se,affectus suos,& spem scissam·quã uel amicos,uel parẽtes amissos deplorant. VINC. est & id,quod huius alta sapientia asserit. Sed sæpe numero circum te stetimus. An qñ in somnis te ĩ ru pibus destitutum illis,solum,& oĩum egenum uidi sti·ego dextram tibi nõ porrexi? Et sic tutus fremẽ teis scopulos legisti ; PON: & Sensi , & memini. VINC. Hactenus igit̃ hæc. Subsequere tñ tu Ca tonem,& nos una.ut quod cupis·sine mora pficias. Tu Cato texe telam:Nos aũt taciti auscultabimus. CA. Vnũ reliquum est·de quo & dictum est·quod totũ est, In quo,& a quo omne quod est·est. Et sine

Lucius human

Nota de Deo di gna.

Deus nõ habet nomen. Nom̄ dei ubi.

quo nihil est. Quod solũ est·quod est. Qui ἀνώνυμος nomẽ habet latens in Salomoniis arcanis. hyperco smios (ut uides) ac implens a suo orbe cuncta. tam magnus & luminosus·ut cæci eum uideant·surdi audiant·muti prædicẽt·Claudi adsequant. Ineffa bilis. Infinitus. inexplicabilis. supra se nihil. ample xus oĩa, & in oĩa se infundens. Mens stabilis·trian gularis·oculus insopitus. semper præsens·quia sem per in se. Alpha & ω. cuius mirabile centrum est ubi que·circumferẽtia uero nusquam. nunquam alibi· nisi in se; PON. Quom arcanorũ occultas claueis tenere mihi uideare·si placet·Illa infima omittam⁹· & hæc interius. CA: non pceditur. PON: ecquid non? an tu non eloquens, uel saltem disertus? CA: dictum est·quod est ineffabilis. PON: an tibi non intelligentia? CA. & hoc simul. est. n. inexplicabi lis, quia nec ulli intelligibilis. PON: mente capias. CA: est incogitabilis. PON: accipias aut hinc, aut

Deus nõ hẽt ansas. Quid scitur đ deo

hinc. CA: non habet ansas. PON: Quid ergo de ipso sciam? CA: id dumtaxat, & id ẽt uix·qđ ipsum scire non potes·sed scire hoc nescire·nõ est quidẽ apud mortales parum scire. PON: Sciam igit?qđ est incompræhensibilis. CA: istuc bene·nam punctus in figura circulari nec põt capere circulũ; quãuis paruum. Optime tñ ipsum undique uidebit. Nec unum tritici granum, ĩmo nec quot intus sunt·ca pient ptinẽs horreum·id. n. est, quod capit·& non ptentum; Eodem modo? Qui oĩum est capax, nec

chartis,ēt Chrysippeis inuolui ab homūculis pōt. ,
Aliud·si homo deum ipsum intelligere posset·ad il ,
lius intellecti similitudinē,alterum quidē uel crea ,
re,uel facere posset. Sicut ille,Qui hominē,& Cæ ,
tera intelligit·homines semper facit. Et artifex arti ,
ficioso aliquo opere intellecto·ad formam,& spe/ ,
ciem illius bene iteꝝ alteꝝ facile ꝯdit. PON:pessu ,
lū obdidisti. At tu num & in Monade tria percipis? Trinitas
Sapiētiam infinitā in potentia cum amore?Aqua, ,
quod est unum·una ad mortales defluxit sapiētia. Qđ una est sapiē tia.
CA: eam homullulorum sapiens inscitia numero
septenario ꝑ ingenii ima imbecillitate est metita·
diuidēs circularem sapientiæ orbē in partes. PON: ,
est citra ambiguum (quantum uidetur) qđ astruis· 7 artes liberales ad unū.
qñquidem oēs hæ partes ad inuentionem,agnitio
nemque ueritatis una tendunt. Idque si alias cogi
taram·non tñ satis intellexeram. Nanque (ut ad in
termissum iter cito redeamus) Grāmatice,qd aliud,
nisi recte loquiť,& scribit?Quom id non fieri·in
ducat sententiam in ea imperfectam. Eo aūt recte
fundato, Dialectice argumentando reꝝ ueritatem
in illa ꝯcludere docet. Quam inuentam Oratoria
dilatato sermonis lenocinio persuadet. Arithmeti
ca mox multitudinem,quæ ab uno,& in uno est,&
in unum recurrit,ꝯtemplatur. Geometria ēt mensu
rabilia mensurando illius infinitatem mirať. Astro
logia itidem dum a fixo mobilium ordine pēdet/sa
pientiam illius suspicit. Musica aūt dum ad totius

temperamenta rapitur·concentus mirabiles in illo
Musæ. audit. Hinc sacræ musæ his oíbus comitatæ · uariis integumentis adumbrata dei mystica hominibus cecinere. Hincque ueri uates diuino spiritu perci
Veri uates sancti & tholo gi. ti, soli, ut Moses, Dauid, Linus, Orpheus, & uterque Homerus & sancti, & Theologi a uiris altæ mẽtis meruerunt appellari. CA: hem. uideo quo pacto sensim subdola tua Roma ex tam sublimi reꝝ apice ad inferiora præcipitẽ te deflexerit. Sed fige accelerantem gradum: ne properes. Cuius.n. te non pœniteat·ecce despicies. Qui.n. eam credulam fal
Cacodæmones. sis sæpe imaginibus deluserunt·quos Cacodæmonas dicitis·rursus ostendam. Despicis hinc igitur superbientis ignitæ substantiæ, ac sapientis meritũ casum? diuersi tñ ordinis, & potestatis usque ad umbilicum infimum pro rebellionis praua intẽtione,
Angeli & ꝯtumacia. PON. imo & pene inde ad usq; thronum solius altissimi collucentium quasi oculoꝝ circumspicio ardenteis substãtias·illi ad nutum, & hominibus partim ministrãtes. Quos ἀγγέλους dixere. CA: o tempora. Quantum intellectæ res ueteꝝ pallidæ ætati debent · tãtum uos ꝯtra temporibus debetis. Vetusti.n. illi herbaꝝ radicibus, sordidoque palliolo ꝯtenti·eas in sinu naturæ abstrusas pernoctes excuderunt. Vos aũt modo excusis, unica insuper ueritate illustratis certi potimini. PON. Quorsum hæc? ne me dubiũ incõpita rapias. CA: Aetas illa ueritatis ferme limen ingressa·Quos tu modo

Angelos dixiſti· ſuſpecto uobis nomine Dæmonas nominauit. & ut rē teneas. Quique a ſupremo cœli huius conuexo ad uſque ſolis orbem flāmantes ſpiritus uolitāt·hos deos,& Cœlites ſolos credidit. Quibus latentium reꝝ arcana erant cōmiſſa. Vbi certe quietum,& ſine cura tonantis Iouis regnum uigebat. Et quia mortalium liuidæ curæ eos nō ſolicitabant Ἀπαθεῖς dicti ſunt. Qui autem inferiores ſunt ad uſque Lunæ opacū globum·minoris credebanť·ſicut ſunt·&dominatus,& claritatis. Quibus auguria,omina,ſomnia,uaticinia,& alia (ut dicūt) antiquæ credulitatis portenta demandata eſſe,cēſebat·ſuperiorumque nutu,& arbitrio ſingulos ſingulis hominibus ad cuſtodiā cōmiſſos. PON: hinc duos genios bonum, & malum dictos puto·quod nobiſcum ſint geniti. CA: ꝓbe. Et qm̄ ii cœleſtibus mentis humanæ inurenteis curas non ſecus ac apparitores annunciant·ſoli recte appellanť angeli. Qui & medioximi dii ſunt appellati. Iique ſi in obſcuro nexu Corporis puras animas uiuebāt·neque ſordidis ipſius libidinibus,aut illecebris inquinabanť · poſt ab illo diſceſſum minime eis moleſtum hucuſque euchi meritoꝝ gratia credebanť. A maculoſo aūt Lunæ globo ad uſque cētrū totius ſub Plutonis ſceptro qcqd eſt interſtitii regebať· Inde is Sūmanus quaſi maniū ſummus nūcupatus. Vbi ad aeris medium uolitāt Semidei. Qui ex ſempiternis ignibus cœleſtes animas gerentes·dati ad huma

Marginal notes: dæmonū ordo. — Cœlites. — Apathes — Gēii duo — Medioximi dii: — Sūman⁹ — Semidei

næ uitæ cõmoda,& placidam quietem existimaban tur. ut Hercules, Bacchus, Sibyllæ, Vates, artiũque

Heroes. oĩum diuini excultores. Exinde usque ad terrã he

Manes roes, Manesque. Qui post ex actionibus aut boni

Lemures lemures, aut tristes laruæ dicebant. Agreste simul

Laruæ oẽ deorũ genus,& rusticum. Quorũ equidẽ nosco te modo ingenti cupidine detineri. PON: dũ mirabilem hinc in inferiora influxum, uimque gignendi usquequaque occultã mecũ collustro: dumque lucida hæc,& semper uiuẽtia me rapiunt: terræ hu

Terra millima, unde huc euecti sumus: mihi occultantur:

punctus nihilque de ea, quãtum despicere ualeo: nisi nigel

nigellus lus qdam punctus,& id uix, oculis obiicit: nubilus quoque,& oculis pene inuius. CA: O hominum

Hominũ insanam insaniam,& ipsa dementia dementiorem.

insania. Vides quantis in tenebris, ac mentis cimeria cæcitate eorũ incastigabilis error sit inuolutus? Qui dũ hæc amplissima,& morte carẽtia post terga reiicit, in illis angustis angustiis, quæ nihil, nisi ruinã, mutationem,& interitũ præseferunt, patiunturque: inscius se includit. Et quom a primis uagitibus & se,& sua omnia mutationi emancipata singulis horis esse intelligat: mortẽ tñ, quo præceps ruit, perhorret: Sed iam eã uitare nec discit: nec ad id ullo mo

Terræ si do se accingit. Ille sub nubilus pũctus, uixque ocu

tus. lis discretus: est terra: neque tñ totus. Nam eius obscuritatis pars ẽt non exigua est circumfluus, diui

Ocean⁹ densque oceanus: aeria simul pars infima,& intersti

diuidẽs.

tialis. Et quoniam nefas est purum impuro imisce ,
ri cernis hos iam nobis ad infima descendentibus, ,
tuo cordi adiacenteis a tergo longe restare? Quom
hinc inferius eos delabi non liceat. VINC: est cer
te quod uera eius sapientia asserit quantum tñ tua
necessitudo me non deduxerit. Verumtñ tu, si hæc
haud fucata tibi regna esse uident · descende pau
cis ꝯtentus & nostri, sic tui non te ceperit obliuio.
CA: Veni igit Ponte mecum, & nõ decides. En pũ
ctus ille lacunulis circumdatus, quo pacto sensim Terræ
in globulum, modo en in aream, modo in latiorem angustia
campum, modo in tumoris magnum dorsum se cõ ,
globat? Væ quam minimus est habitandi locus. O ,
miserum. Vtrinque frigoris horror a medio feruẽ ,
tis æstus intemperies hominum duras habitationes ,
in duas fascias coarctat. Vbi præterea ingens diffu ,
si maris Abyssus, montium pendentes rupes, ac plu ,
rima locoꝝ deserta i tuguria pene repressant. Hinc ,
quem audis populoꝝ non unus fremitus hinc mar ,
tius tubaꝝ clangor hinc tot belloꝝ fragosæ tempe ,
states. Volunt quippe ii, quos ueritatis premit obli ,
uio cœlesteis animos, quoꝝ sedes est infinita, i istis ,
paleaceis tuguriis, casisque apricis includere. At ec Cõpatio
ce nobis subest lamentabili cum ruina ipsa Roma. de roma
Qualis annosa sylua uariæ arboris umbrosa densi
tate p conualleis se inserente multum ueneranda.
Vbi & si aliqñ p sectileis abietes, acutas pinus, ac
iuglandiferas fagos in fultis iugis plurima horren

tium animalium genera audita fuere·tñ postquam unus,& itẽ alter famelicus agricola loricatos eius codices circumsuccidit? Incendiis inde Autunno factis,stantibus adhuc plerisque nigris stipitibus, cæterisque uero in cinerem uersis,uel fumãtibus, transiens uiator syluæ non ímemor,secum mirabũ dus dicit·Et campus ubi Troia fuit.PON:Quom mihi,ut animus ferebat,o oĩum sapientissime p oĩa gesseris morem·tacendo.n.ipse,& quæ mutuis col loquiis decursa non sunt,animaduerti· Si tempus patitur·me p terræ quoque, ac maris curuos sinus cum intimos, tum extimos cursim ducas sublimẽ. CA:faciam sane & id non inuitus. Atque ut tibi cũ cta uidẽdi cupido gratificer·prætermissis hoc Tyr rheno mari,sinu posidoniati,omnique œnotria,he phæstiis,Delta siculo,Leucopetra ẽt,& Zephyrio ꝓmontoriis·a Crotoniatum salubri lacinio, quod hodie Naum a mirabili Iunonis templo,appellãt· ναὸς enim id sonat,noster maritimus cursus uela pri mum pandat in altum. Vbi populi Ro: fulmen An nibal colũnas res belli suas ordine ꝯtinẽteis erexit. inde in ultimo Italiæ cornu in orientem·Quod & D. Mariæ caput,& leuce dicitur·attollit se promon torium Salentinum. Ex quo per oleas hydruntias, brundusiique cornutum portum, Appulos, Pice nosque campos,& Cisalpinos,Adriaticum mare se in Venetas opes,& ꝯsilia borealius insinuat. Per que Istriam id mox rediens, Illyrida, Dalmatiã,ubi

Mira' & breuis totius cogniti orbis d̃scriptio.

Mare Inferum.

Laciniũ crotoniatum.

Colũnæ Annibalis.

Salẽtinũ pro:

Mare superum.

Epidaurus,quod modo Ragusium Sclauoniæ to- tius metropolis,p Macedoniam,ubi Epidamnus,si ue Dyrrachium·ac p Acroceraunias niues,Alcinoi que laudatissima uireta in Ionium magnum,unde defluxerat,absorbet.Post p Epeiri siue Romaniæ littora,ubi Ambracius sinus,& leucas pmontoriũ nobili Augusti uictoria insignis · perque a dextris duri Vlyssis regna aspera,& hinc p Acheloia ostia, omnemque Aetoliam , perque locros,Phocida,& Bœotiam orientalius ascendens,in Acrocorinthũ bimarẽ tellurẽ sinui Corinthiaco dat nomẽ. Quæ aũt ante ĩ notũ se offert tellus,platani scissum præ seferens folium,a uespere e regione strophadũ pul uere olympiaco longe clarior·ab eoo Argia tellu- re·hinc Achæia,istinc Arcadia,& inde finibus duo bus Meseni aco,ac Laconico Peloponnesus est pe ninsula·modo appellata Morea.Atque ut te in ma ris ægei interioria,quod Archipelagus nominant, inducam·omitto Carpathias magis orientaleis un das·Quæ insula a dextra occultat.Iouis est altrix terra Crete.uel si mauis·a celebri urbe Candia.no bilis nunc tam optimi uini præstantia · quam olim uana deorũ superstitione.En a summo hoc mari cre tico Salacis,&Aegina insulæ,Megaricus sinus,Py ræeum,& ubi totius eloquentiæ nitor, ac artiũ flo ruit Attica regio, Suniumque promontoriũ.Quæ superne in nos ꝯcurrunt pascentium elephantorũ more Cyclades sunt · Et hæc oblonga nautis nec

Ragusiũ

Dyrra-chium.

romania

Cephale nia.

Pelopõ- nesusuel Morea

Arhipela gus.

Candia.

cyclades.

parum formidolosa est Euboea-ubi chalcis Vulgo
Nigro/ Nigroponte. Inter quã,& Boeotiã uiolentus æstus
ponte. octæus interfluit in sinus Maliacum,& Pelasgicum
ad radices Pelii mõtis. Vnde,& a cacuminoso ossa
tellus in duo promontoria Sepiadum,& Magne/
sium crescit. Aquo quidem p Peneia ostia in arces
Thessalonicam,& Casandriam non paruus unda/
rũ fit Thermaicus receptus. Vtque sinus hos Tho/
ronaicum,Singiticum,ac Endonicum transeam-si
mul & ab euro Lemnon, Samothracen,& Thalas/
Nessus siam Insulas-ecce uides nũc Nessi fluuii ostia-Qui
Abdera e Zephyro Macedoniã a bellicosa Thracia dister
Demo/ minat. hæc Abdera Democriti domus humanos ca
criti. sus usque sibi ridentis-& ab ea nec procul aqua bi
Aenum. stonia. hic est hebrus a glaciali Rhodope cis Aenũ
Cherso/ ciuitatẽ decurrẽs-Ille Niger Fluuius-& hæc Cher
nesus. sonesus in austrum,& eurũ instar curui capitis in/
tenedos. surgens. Verumtñ ut statim te ad Tenedon amicis
hellespõ insidiosam reducam. Qui uorticosus euripus Lean
tus. dri,& helles misero fato infamis in nos despumat,
Propon Hellespontus est-dilatans mox se in Propontidem
tis. ad fauces Ponti citerior eis. Vbi Byzãtium,quæ &
Constan Constantinopolis romanis uiris uestita,latio nunc
tinop: recalcitrans minitat᷑. Rursus is arctius coarctatus
Bosph: in bosphoꝝ Thracium p ulterioreis fauces a pro/
Thraci᷑ montorio,ubi hermæum templum Europæ,quod
Darius in Scythas iturus ponte Asiæ coniunxit,se
explicat in mare ponticum,siue Euxinum. nũc ma

re Maius dicit. Ille est Danubius uel Ister. Qui se nis ostiis Peuce, Inariatio, Calostomo, Pseudosto/ mo, Aquilonio, & sthenostomo mare sua aquarum dulcedine temperat. Hi sunt eius tumuli ex multi/ plici colluuie· quæ nautæ appellãt pectora. Quin etiam prospice quam longe peregrinetur. En hũc a Rhætia seu Sueuia uindeliciam, quæ & Bauaria. Noricum, quæ & eadem & Stiria· Magnam germa niam· Pannoniam quoque superiorem quæ & Au stria, & inferiorem quæ & Vngaria· Vtranque etiã Mysiam superiorẽ alteram, quam Seruiam & Bossi nam uocant· & alteram inferiorem, quæ & uulga/ ria. Daciam insuper Valachiam dictam, & alios po pulos irrigare? Post quem Pontus per insulas par uas Leucam, & boristenem in boristenis gemini flu uii ostia se receptat. Vnde rursus per sacrum pro/ mon: ascendens in Carcinitum flexum descendit. Aquo, & inde a Bycide Palude exit altera Taurica chersonesus· premẽs bosphorum cimerium. Quæ autem rigida uastitas per Scythica littora, & Alope ciam insulam acuminatur in ora spumãtis Tanais, qui & Silys dicitur, Meotis est palus. Is tamen flu/ uius a Ripheis utriusque Sarmatiæ uel Tartariæ mõ tibus, ubi Alexandri ardent aræ, effluit. Includens quoque & easdem Cæsaris aras in ophlonibus, & Tanitis populis· Demum ut per hæc ipsa reuerta/ mur Sarmatiæ Asiaticæ tamẽ littora, & eadem eoa. Marubius fluuius fit primo obuiam. Qui a mon/

Mare põticum.
Danubii ostia.
Pectora istri.
Sueuia
Bauaria.
Stiria.
Austria
Vngaria
seruia.
uulgaria
uallachia
Taurica regio.
Tanais silys.
Meotis
Tartaria
alex. aræ.
aræ Cæs.
sarmatia Asiatica.

Hyrpici tium hyrpicorum boreo cornu cis Mitridatis regio
montes nem illabitur. In extremo autem sinu ab ore Var/
Cimerũ dani fluminis Cimerium exurgit promontorium.
prom: Post in bosphoro ipso extendit Achilleũ. A quo p
Bosph: bosphorum Cimerium, Sinumque Cercetidiũ, &
Cimeri⁹ caput Toreticum in colchica regna Medeæ carmi
Colchos ne, & Iasonis præda nec mediocriter famosa deue
nies. Sed neu quid intactum subterfugiat. Qui
post Caucasi iuga, & Iberiam regionem obscurus
Mare ca aer procul exalat. Caspium seu hyrcanum est mare
spium & Vndique non secus ac Insula tellure Vallatum Al
eius fines bania uidelicet, partim Asiatica Sarmatia, Scythia
que. Hyrcania quoque, Media, & Armenia maio/
re. Armenia autem minor ab Euxino abluerctur. si
Trapez⁹ Cappadocia non intercessisset. Vbi Trapezus in/
Cerasus. clyta quondam, & Cerasus. Ex qua diues Lucullus
Italiæ primus poma Luculliana monstrauit. Inse/
Iasoniũ quuntur promontoria Iasonium, & Herculeum.
prom: Inde Galatica Sinope milesiorum opus, & præter
sinope. id uirorum etiam gloria maxime illustris. Carambi
ca quoque longe prominens exporrectio, ponti/
Iasonis ca littora, & Dianæ fanum. Vbi primum Iason ex
sacrificiũ Colcho rediens duodecim diis fertur sacrificasse.
Nicome Atque ut euripos celerrime legamus. En bithyni/
dia: ca Nicomedis Cæsarii in reducto conuexo Nico/
Olimpus media, Ascanii fluminis ostia, olympi cacumina. Et
Asiæ in populosa Asia in Mysia tamen minore Cyzi/
lãpsacus. cus, Lampsacus hortorum custodis natale solum.

Abydus, quam ponte xerses europææ Sesto coniũxit. Dardanium inter Simoentis, & Scamandri uada. & denique Sigæum non longe a tenedo promontorium. Ilium præterea sub ida phrygiæ, ubi Alexãdri Troas, seu Rhœteium prom: & denique Antandrum imminens Aegeo: PON: Quom uoto mihi tua docta oratio respondeat. & tu cursim hæc ostendendo sis pene fessus. Transeamus Lesboum mare, Smyrnam, Clazomenen, Colophonẽ, & Dianæ templo nobilem Ephesum inter Caystri, & Ololiferi Mæandri ionii ostia. Cariam simul, ubi Gnidus in Myrtoũ pelagus intro ualde descẽdit. Hinc per claram Rhodum. CA: iamiam uenturã in aliud magis concorde ouile. PON: mare quoque lycium in patareis sortibus, ac per pamphilium matutinos radios obseruantes angustias inter Cyprum, & Ciliciam peruolemus. CA: uerte igitur proram in africum. Et hinc a Pylis Amani montis, Issicoque sinu per Seleuciam, & mare Syriacum Sydona, ac Tyrum phœnicas citi petamus. Vbi ut oram adligemus aliquantisper pedibus ituri. Eia hinc in ortum per Antilibanum montem, & uallem Betharam tẽdamus. En a duobus fontibus cedriferi Libani Cæsaream Philippi includentibus Iordanem in notũ illabi. & primum in mare nũc galileæ dictum, alias geneasar Lacum. Mox in mare Tiberiadis. & tertio per Io: baptistæ oratorium, ac Dominicũ baptisterium in mare mortuum seu Sodomorum, uel la-

dardaniũ sigæiũ p: Ilium. Rhœteiũ prom: Antãdrũ Lesboũ mare. Caria su praRhodon. Lycium mare Pamphiliũ ma- angustiæ inter Cyprũ, & cilicia: pylæ amani mõtis. siria: mar Tyr. sidõ terra scã. Iordanis paludes.

cum Asphaltidis. Vtque rursus inde oram solua/
Ptoleais. mus. En Ptolemais in capite albo. Fons Heliæ ad
Iudæa. radices Carmeli montis. Castrum peregrinorum.
Idumæia Iudaica littora & postremo Idumæia. Hinc autem
in occidentem solem recto itinere conuersi huius
regionis feruida littora perlustremus. Hæc igitur
Cassiotis terra est Cassiotis terra. Vnde palus Sirbonis i hoc ægy
ptiacum pelagus influit. Hæc septem Nili ostia Pe
ægyptia lusiacum, Taniticum, Mendesicum, Phanniticum,
cum pel: Sebenniticum, Bolbitinum, & Canopicum. Cer/
Nili ostia nis adhæc longam eius peregrinationem quadra/
Nili fons ginta quatuor fere graduum. Qui a niuosis Lunæ
montibus extra æquatoris tertium decimum pene
gradum caput extollit. Sed redi. Ista est totius ægy
Alexãdr: pti marmaricæ princeps Alexandria. hoc libycum
Cirene mare Cirenaicam alluens terram. hoc etiam puni/
Punicũ cum, Vbi Syrtis magna sub conuexo Cirenes tra/
mare hit. & hoc Aphricum. Ista sunt ostia Cyniphi loto/
Aphricũ phagos rigantis. Inde altera Syrtis parua lotopha
ma: gorum Insulam aduenis cibi dulcedine blandam
lotopha. includens. In quam Triton fluuius a montibus de
Tritonis serta Libyæ secernentibus æque ac Iordanis per
paludes. treis paludes libyam, Palladem, & tritonidem in/
fluit. Vnde tellus in boream recte per longum se/
usil: urbs cessum urbis Vsillæ, ac obiectam insulam Cercin/
cercinna nam troiani ducis portum ascendens. Et hinc leni
ins: ter deflexa Hermææum constituit promontorium.
Hermææ Vnde ille diuinus uates scepsium Aeneã finxit sur
um pm:

gentem carthaginem primium aspectasse. Quæ ue ro saltim uoluuntur Bragadæ sunt ostia, a Garamã tibus per interiora Libyæ influentis. iuxta quẽ ser pens centum uiginti pedum mira longitudine ab Attilio Regulo, & eius militibus iaculis est obru/ tus. Ad cuius undam & Hiarbas est genitus. Inse/ quitur semper uiuentis Cornelii castrametatio, Tu nitis, Aræ Neptuni sub palude Hipponitide defluẽ te per alteram paludem Sisarram e Cirtha monte. Sacrum præterea Apollinis, Hippium promon: Si nus olcachites, ac Treton promon: imminens sinui numidico. Et demum ut hæc mediterranea finia/ mus, hoc est utriusque Mauritaniæ arenosum lit/ tus & Cæsariensis, quæ Barbaria dicitur, & Tingi/ tanæ, exiens per Abylen Herculeam in Coteium promontorium. qua tantum oceanus infima Pluto nis regna occupauit ut leuior. PON: posteaquam hic sumus, si tibi per omnia mihi morigero non est molestum, me per hæc quoque occidentis tingita/ na littora, & Atlanticas undas in austrum quam ci/ tissime perducas. Vbi Atlas minor primum: V sa/ dium promon: post, & Alter in horum extremo ci/ tra cancrum uno gradu (ut recentiores obseruant) Atlas maior. Sicque neque extra sydera, neque ex tra anni, & solis uias axem Atlas humeris torquere uidetur. Sex autem hinc Fortunatas Insulas siue Canarias Aprositum, Iunoniam, Pluitalam, Caspe riam, Canariam, & Pintuariam, ut extima terræ ui/

Bragada Fl:

Hiarbas ubi nat9:

Tunitis

Barbaria

Atlas maior citra cancrum

Ins: Fortunatæ

deam multo celerius, facias missas. CA: Sat habeo. haec igitur sunt getula littora. Vbi promontoria porriguntur Canarium, uel album. & Arsinarium, uulgo uiride. A quo terra sensim p hesperion Ceras, uel Palmae, & sinum hesperium in ortũ in ostiis Masitholi fluminis instar globati gibbi restringit. Vnde omne Aethiopicum solum sinuatim utrinque hinc uidelicet, & mari rubro in notum acuminatur. hoc itidem est caput (ut dicunt) delopofgot salin sub ariete, & libra radiis perpendicularibus intentius adustum. Agisymba post regio. Caput nigrum. Et demum caput Bonae spei ultra tropicum capri differens ab aequinoctiali gradibus fere triginta sex. & ab occasu quinquaginta, Peloponneso etiam recta linea respondens. Hinc sinuatim mare per Zofallum, quod ab hirco tangitur, receptũ, & Insulam Camarocadam, in boream maxime uergens, indico pelago confunditur. En prassum promon: Anthropophagi, Sinusque barbaricus, uel Milindae sub aequatore. Vnde tellus molliter in ortum, & aquilonem ad Pilicam promon: resurgens mare rubrum, siue Erytreum prius in solẽ uesperti num admittit. Et hinc mox per breuissimas angustias, ac littora Niliacorum Sinum arabicum in boream perstringit. Is autem, paruo telluris discrimine Aromata europigenis praesertim denegante, ab Aegyptiaco aequore disiungitur. constituens Africam peninsulam. At unda a Petraeae Arabiae littore

getula littora. capobiã: capo uerde. aethiopicum solũ. agysimb. regio. caput bonae spei. zophallũ. Camarocada In: Indicum pelagus. Sinus milindae. Mare rubrum. Sin⁹ arabicus. Africa peninsula. Arabia Petraea

in austrum repulsa per eundē sinum ad usque Pa-
lindromon promon: urbis Ocelidis emporii. Et
hinc uergens per Dioscordinam Insulam orienta
lem ad Syagron promon: moxque per Zenobii se
ptem Insulas, Sinumque Sachaliteium utribus do
mitum in angustias persici maris descendit. Et hinc Persicū
per Ichthyophagos in occasum, & denique in bo mare
ream Arabiam felicē integro pene ambitu cingit. arabia fe
Qui montes huc ab Arabico sinu continui currūt. lix.
& huius, & Arabiæ desertæ sunt Montana. Quæ Mōtana
uero nobis obueniunt arenæ & babyloniæ terræ, arabiæ.
ubi tygris. & Susianæ iuxta Attyriam, & Persidis Attyria
sunt Carmaniæque ad Persicos monteis. Verū au
di nunc Cedrosiæ Arabis fluuii spumosa ostia. Au arabs Fl.
di & eadem irriguæ Indiæ intra gāgem Indi fluuii Ind° Fl.
septeno aluco in sinum Canticolpum irrumpētis.
A quo tellus per uarios sinus in austrum altius edu
cta differt ab æquatore (ut modo obseruarunt gra
dibus duobus. In cuius terræ prominentia Calycu Calycu ꝛ
thum, & Colchinum regia a mercatoribus ob aro- colchinū
mata frequentatur. Hinc tellus leniter in sinum gā Ganges.
geticum castigatur. Vbi quinque Gangis aluei ci
tra æquinoctialem uiginti fere gradibus uoluunt.
Vnde rursus, & ab Indis extra gāgem usque adeo īdi extra
tellus in antarcticum procedit ut & æquatorem, & gangem.
extremo Aureæ chersonesi siue Malacchæ etiam Aurea
(ut iamdudum est repertum) tropicum capri exce chersone
dat. Quæ dextra remanet maxima insula est Tapro sus.

Taproba ne In: bane nunc Zamatara dicta uiris olim romanis amica. Sed redi. En ſinus hinc cui Magno eſt nomen.
ſin⁹mag: ſinæ. Vbi Sinarum ſeu ut nunc Schinarum, ſeu Var ſupereminet regnum. Vbi etiam homines ſicut albo uiſuntur colore, ita & bonis moribus, & probatis.
ſeylana ĩ: extra autem hoc fretum Inſula Seylana ultra capri parallelum iacet. diſtans ab æquinoctiali gradibus triginta ſeptem. PON: Quom ſi rite metior, ab ultimo occaſu octogeſimus ſupra centeſimum huc ſit gradus. Quæ milliaria ſunt undecim millia ducenta quinquaginta; ſintque illius habitatores nobis inferi per terram hanc incognitam, & borealem
hemiſpærii ſupioris fines. me quamprimum reducas. CA: libenter. illud unum prius habeas. ſi ab inſula Subcardinea, Cuius Zenith eſt ipſe polus arcticus p mare arctoum, ſeu Suggenum ad circulum borealem primo. mox per Scythiam, & Sericam extra Imaum montem, Semanthinos quoque colleis ad Cancrum. & deinde per ultimos Indos extra gangem, Anthropophagos etiam, uel ſinas ſub æquatore hac ad alterum polum linea circumducatur. Et ab eo per caput (ut dicunt) uiride ad arctoæ rupis primum punctum applicetur. Vtriuſque certe hemiſphærii perbelle dabit indiciũ. Illud quoque te non prætereat. Qui Sol Vobis dicitur oriri. iſtis, quorum oriens eſt ueſter occidens, ſi animaduertis, uides occidere. Sic uno oculi ictu idem ſol & oritur, & occidit. Erit cadere nobis modo pars hæc occidẽtalis. Tranſi igit̃

huius Seylanæ littora. Cuius extremum promon: & orientale differt a suo occasu gradibus duodecim. Insulas quoque in eodem pene pelago quadringentas quadraginta quatuor supra septem mil lia, & plureis habitatas ad circulum hircinum. Illa est insula Candina sub eodem constituta, differens a cadente sole grad: fere sexaginta quatuor. ista uero intra caprum dicitur Angama. & illa Neugara. Cuius Incolæ canina monstrantur facie. & hæc Peutana. & illa Iaua minor. In qua homines sunt caudati. Præteri & Candur, & Sodur. Hæc est Iaua Maior sub æquinoctiali exposita, distans ab occiduo quinquaginta fere tribus gradibus, ambitu simul ter mille milliariorum amplectens octo regna, quot & Iaua minor. Verum, ne nostra in his Insulis nauicula illidatur, repete iam littora continentis Var hemisphærii tamen (ut illi dicunt) inferioris. Laocca etiã. ubi plurimæ syluæ arborum Setyr, & Hebani suaue redolent. hæc est nucum myristicarum felix sylua. Quæ a primo Arietis, & libræ puncto irradiatur. hinc Bocati populi. Ciamba regio cum sylua aloes a cancri chelis impressa. Insequuntur & Zaitontis urbis promontoria intra Cancrum in boream distantia sexagintauno gradibus a tepido recti Horizontis contactu. Post uero non minimæ quantitatis sinus æstuat Plisicus. Quo magna flumina genteis Gog, & Magog alluẽtia influunt. Demum peninsula adiacet Terra noua nuncupa/

Insula℞ numerus infinitus.
candina ins:
Hoĩes cũ facie canina.
Iaua ma:
homines caudati.
Iãua mi.
Var.
Laocea littora.
Bocati populi.
ciãb: re:
Zaiton urbs.
Plisicus sinus.
terra noua pen:

ta. Quæ (nisi bene non inspicio) alteri hemisphæ
rio in Pontum euxinum partim respondebit. At/
que neu quod scitu dignum sit illibatum tibi sciē
Antilia di cupido omittatur: Insulis istis primum & Anti/
insː lia hispanum idioma loquitante, ac in Peloponne
hispania sum respondente, & altera nondum penitus cogni
insː ta, ubi lacus est auri demissis, & quæ Hispana insu/
Mōferra la dicitur, ac Monferrato sub carcino Iacente, aliis
ti insː que. En qui Mundus nouus a Lusitanis appella/
Mundus tur a quinto ultra cancrum gradu quam latissime
nouus. oculis incipiat attolli. Vbi, quom ad quinquagin/
ta graduum poli anctartici eleuationem sit itum. fi
ne tamen non dum a mortalibus illis comparato,
perinde ac alterum opus ob magnitudinem inter/
mittamus. Reuertere igitur per eosdem cursus, &
Prom: peninsulam terram nouam in sinum, & promon:
Gruelan Gruelanteum. In quorum medio geminæ Cibes in
teum: sulæ nec sine magno periculo audacibus nautis il
Cibes isː ludunt. Islandam a dextris deseramus. Et quom
Islanda. Aquilonus circulus nos hinc suscipit. Videbis
suggenū quod mare Suggenum dicunt ferratarumnauium
mare. tenax, intra sextum decimum ad polum gradum
Insulæ sexdecim primo insulas in eodem ambitu cum tri/
sub Polo bus promontoriis locatas ambire. Deinde intra de
arctico. cimum pene gradum quatuor pari modo alias De
sertam unam (ut aiūt) & alteram Arompheorum,
tertiam Desertam alteram, & quartam hyperboreo
subcard: rum Europæ. postremo Subcardineam miris sipho

nosi pelagi euripis concutere. Attamen primum hæc Bergiorum littora, & eorum bergium promon: Lustremus. Postque & Iudæos a mari, & montibus supra desertum se attollentibus inclusos: Tertio terram Planorademberga dictam, & eius promontorium. A quo per idem mare in superioris hemisphærii & lucem, & cognitionem ascendamus. Ecce igitur sinus, & flumen e regione serica labens. & mox unus, & item alter non paruus aquarum supra tartaros receptus. Inde prouinciæ obscuræ mollia littora · & demum in austrum ingens fluctuum saccus · Quod & congelatum mare, & hyperboreum, & oldegastim supra Pilapelanteum isthmum torpens, appellant. Ex quo D. Odulphi promontorium in hyperboreos Europæ prominentius educitur. Hæc ultima omnium, & prima semper magnete lapide rigens, pendula est Subcardinea, triginta trium germaniæ milliariorum magnitudine. Vbi dies unus semestris, & artificialis a primo Arietis puncto ad Virginis ultimum · & nox una a libræ simul primo ad Piscium postremum perficiunt annum unum solarem. Ex cuius aspera rigiditate ocyus descendendo ad Flestis fluuii ostia, & Mirdum promontorium · hæc congelata littora, ne una cum eis hic congeleris, omittamus · nec non & Margaresterium sinum ingressi, Gottiam omnem peninsulam circumuolemus. En idcirco quæ orientalis dicitur Gottia · Venthelan

Bergii: Iudæi inclusi. Seres. Sinus supra Tartaros. ꝓnuncia obscura. hyperboreũ mare

D. odulphi ꝓm: Subcardinea.

Flestis fl: cõgelata maria:

Gottia.

tia ſimul,& Eugrouelantia. Omitto ultimam falſo
Tyle — creditam Tylen ac Orchadum paſcentem gregem
Orcha/des. — ſub Nodroſia urbe. En etiam ſub Norbegia regio
ne a Serenſe Suetiæ lacu Ionæ fluuii latiſſima pro
Ionas fl: — fluuia in ſinum balteatum. Et interius en quæ dici
ſabulo/ſũ & gotticũ ma: — tur Gottia Canidacia. Sabuloſum mare,& Gotti/
cum ad fauces uſque emlantias. Id autem per Ver
melantiam tellurem in duos utrinque iſthmos hor
ridioris Gottiæ receptum. terram hanc omnem
gottiã peninſulam eſſe declarat, Vnde poſt refluẽs
gottia iſ: — per Gottiam inſulam,& hanc Europæ Sarmatiam.
ſarmatia — ubi Liuonia iuxta Moſchouiam, Lithuania ſimul,
Pruſſia — ac Samogitia. & in ſinu Venedico omnis Pruſſia,
Oceano germanico infunditur. Præteri has Scan/
Viſtula flu: — diæ inſulæ minutas inſulas. En uiſtula Flu: nunc
Viſla in primo Magnæ germaniæ limine utran/
Polonia. — que Poloniam alluens. Miſſum facias Viadum
Pomerana reg: — Flu: qui nunc odra in ſinu Pomeranæ regionis.
Quæ autem nimis in boream tellus per Daciam
Dacia. — (ut nunc dicunt) exporrigitur. Cimbrorum eſt re
ſaxones. — ceptaculum. Mox qui inſequitur & Saxones, &
Albis. — Germaniam a Bohemia irrigans Albis eſt Flu: uul
go Albia. Inde ad Rhenum uſque Cauchi omnes,
Friſia. — Phriſii, Buſactori nunc Friſia,& Holandia. A Rhe
holãdia. — ni autem alueo duplex Germania ſtatim inferior,
germãia duplex. — & ſuperior. ac Gallia poſt belgica ad ſequanam
Flu: ſe explicat. Verum ne properes. fige pedem
galliabelgica. — in iſtis Imperatoriis terris. Vides Iam hinc etiam

ad Mopsam Fluuium in Menapiis,& Bathauis In
ferioris Germaniæ populis Geldriam sub ducatu Geldria.
Cleuaniæ · Et in ripis Tabulæ,ubi quondam Ton
gri Flandriam · inde Picardiam in Ambianis, Bel/ Flandria
uacis, & Atribaciis felicius iacere · Quos Phrudis picardia
Flu:uulgo Some alluit. Eia uerte proram tantis/ some.
per in Caurum. Aspicis iam Insulam oblongam.
Britannica Albion hæc est,seu Anglia·Cuius bo/ Anglia
reale cornu sub Deucalidonio Oceano nunc Sco scotia.
tiæ nomine lætatur. Et illa altera Britannica inte/
rior,sed minor ad hyperboreum Oceanum est Hy Hyber/
bernia. Verumtamen ne rursus in alteram mundi nia.
partem sic uagando descendamus,redi iam ad iter
intermissum·En a Sequana ad Ligirim Gallia Lug
dunensis seu Francia. Vbi in littore boreo Nor/ Francia.
mandia adiacet·In occiduo uero, ubi promonto/ Normã:
rium Gobeum,Britannia.Adsequitur Gallia Aqui britãnia.
tania, modo dicta Borbundia. In qua littorales borbũd:
sunt Pictauia a pictonibus, & Casconia cis Pyre/ Cascõia.
neos monteis. Qui quidem & hanc, & alteram
Narbonensem ab ista Hispania Tarraconensi.
Quæ & Catalonia dicitur·ab Oeasio promonto/ catalõia.
rio ad templum Veneris longius distingunt. At/
que ut superbienteis hos omneis populos in Ita/
lorum opes ualde unanimes stringamus. Percur/
re hos boreos sinus Cantabricos, Buschaliam (ut buscalia
aiunt) & utranque Asturiam alluẽteis. Et a Prom: s.marth:
Trileuco nũc Sãctæ Marthæ omneis etiam Gallai prom.

Gallaici.	cos, Arctabrosque. Vbi in Nerio promon: Ve-
neriũ ꝑ:	stras de finibus terræ D. Maria in fronte decem
	Cattiteridum insularum præcipue ueneratur. Per
	curre simul & hæc occidentis sinuosa littora ad
	Doriæ Ostia Tarraconensis Hispaniæ insignem
	terminum. Percurre præterea & hæc Lusitaniæ,
portuga	seu Portugaliæ per ostia Vaci, Mundæ ad Lu-
lia.	nam montem, auriferi Tagi, ac Chalybis in pro-
Caput.s.	montorium Sacrum, nunc caput Sancti Vincen
Vincẽtii	tii. Et hinc in Anæ uulgo Guardianæ ora te fle-
Granata.	ctas Bethycæ regionis uel Granatæ limitem cer
	tissimum. Denique post tãtos labores per Bethym,
Sticto de	& Gadinam Insulam, promontoriumque Iunonis
Gibilter	uulgo Tarsagarium in Freta herculea rursus intro
ra.	gressi·decursis primo Turdulis, ac Bastulis, Chari
Gatta ꝑ:	deo etiam promon: aut si placet (ut nunc) Gatta·
Pityusæ	in Tarraconensium blandos sermones ascenda-
Ins:	mus. Audisti aliquãdo Pityusas Ebyssum, & Ophi
	usam piniferas insulas in Contestanorum fronte:
Valẽtia.	hæ sunt. En perpulchra Valentia cis in nostros di
Saguntũ	gnam memoratu, & perpetuam Saguntinorum fi
maiorica	dem. En Baleares insulæ seu Gymnesiæ Maior,
& mino-	quæ nunc Maiorica·& Minor, Minorica e regio
rica.	ne Illearconum ad Iberum Flu: & Cosetanorum.
	Hæc Barcinon·istud Lunarium promon: nunc ca
	put aquæ frigidæ appellatum·& illud præostensæ
Tẽp.ue:	Veneris templum. Præterlabere quoque & huius
delphin:	Galliæ Narbonensis, Qui Delphinatus dicit tumi

dos sinus. hic ille Rhodanus. Qui ab Alpino Adula monte p Geneuæ Lacum alias Lemanum p Sentios etiam, & Tricastinos, ubi nunc Sauoia in Lugdunum defluit & hinc in Viennam Allobrogum: post uero in Auenionem. hæc & Massylia Anatialiorum, aut Prouinciæ prima. Tandem ut a tergo mundi ad abruptum filum adplicemur. Ecce omnium prostibula, & sine capite stulta Italia. Hæc Vari ostia, Niceaque, ac Monœcus in Ligustico littore, uel ut nunc in Genuæ Riuera. Præteri a dextris Cyrnen, siue Corsicam & exterius Sardiniam Melitam relinquo. hi in latiæ Claritatis turpe opprobrium Romani Sermonis expulsores uernaculi Thusci ad alueum emasculati Tyberis: Cuius meherculæ antiquæ amplitudinis bonos mores, masculam uirtutem, & instituta longius euoluerem simul & fomitem subuersionis profusam Luxuriem si eius Lachrymosa recordatio iram mihi non prouocaret. Et præterea si alterum tempus & tibi, æque ac mihi opportunum ista cõmemoratio non exigeret. Ea de re, quom & nunc etiam doleam tu quid hinc de ea uides, loquere. Ego autem a tuis uisis, siquid in eis addubitaueris, obscuras nubes eripiam. Et id, sicut in aliis libentius. Vtere tamen tu in narrando quatenus licet & potes per breui bardocucullo. Siquidem in istis nimium immorari, curis ipsis cum sole insurgentibus, non conceditur. PON: Attonitus equidem tam lon

rhoda
Geneuæ lacus.
Sauoia.
ꝓuincia.
Italia ꝓstibula.
genuæ riuera.
Melitæ.
thusci fabulosi.

go casu, cursuque per tot contiguos, & sonoros gradus, ac maris spumosos sinus usque adeo sum ut ista denuo mihi oblata uix uideam. Attamen si quid est · quod meæ menti ingerat dubium stupo/rem·abs te, sicut iubes, paucis perconctabor. CA: Age Age quid uides.,

Siquid in his est · quod nostræ Religioni moueat nauseam·id totum quœso detur Catoni. Qui sub uexillo nostri Redemptoris non militauit.

HAEC RHOMITYPII PARS SECVNDA

EXIN TERTIA.

Antonini Ponti Consentini Dialogica Rhomitypii Pars Tertia. Interlocutores Pontus, & Cato.

Tudenti mihi sapientissime Cato tuæ citæ uoluntati pro tẽporis angustia gerere morẽ·tantus quidem undarum cumulus ab ipsa Roma oculis extollitur·ut dum supernatare in eo leuis conor·penitus ĩmergar. Vndique circũseptus mille portẽtoꝝ miraculis·& usque eo: ut quo me uertam·aut unde filum prius deducere incipiã·nec absque maximo sudore inueniam. Sat mihi tñ de tãto grege aut duo, aut tria nostræ telæ breuiter adsuere·reliqua aũt, q̃bus totũ sarcire uacat, relinquamus. Quando ex istis ẽt illa curiose indaganti satis noscant. Voluunt q̃dem in thracio euripo ĩnumera monstra·in naufragis Symplegadibus·ac in Cypriaco cursu Sidona·in Pelusiacis ẽt uadis, ægyptiisque·Erembis, & ambabus Syrtibus·atque Abyleio Freto· & denique in feruẽti ꝓmontorio, cui uulgo a non Antipodũ inscii, nomẽ dedere. Et ut inde me receptẽ·uoluunt itidem in siculis uorticibus horrenda·in ultimi Apennini spumosis latratibus · in prolis acheloiæ periculosis cãtilenis ac in Circeio iamdiu meretricia insula. Sed ad immania ista, quæ ultro hic gregatim se offerunt·mirabiles sunt pene limaces in salebrosis dumetis, aut

mille portẽta oblta.

Limaces ĩdumetis.

Mures sub tegula. mures sub tegula rodentes. En idcirco hinc in herboso monte Palatino, ubi prima Ro: Imperii sedes alte subnixa sedit potentissime. Leonẽ uideo humi

Leo ligatus. ꝓstratum. Quẽ qdem nunc uiribus destitutum canditatus togatoꝝ ordo canẽdo trãstulit in Vaticanũ. centum adamantinis nodis oĩbus pedibus ligatũ, sine irosis iubis, nec ꝯtorta cauda cuiquã minitantẽ. imo intra lacerã pellẽ, præter minacẽ rugitũ, nihil est misero relictũ. Quin ẽt circa ipsum & inumeræ, & imanes feræ, quas ꝓgrediendo olim aut uicerat, suppeditaratque, aut momorderat, gestiunt insultãtes. Eas aũt ille sanguinosis oculis torue respiciẽdo, tentis simul naribus ignem spirantibus, crescens tumidũ ĩ pectus. dum quo se enodet nõ uidet aliquẽ modum. sursum scintillantibus luminibus spectãs, rugit horrendũ. Nec uero ꝓcul hinc três orbis par

Corona turrita. tes pene ꝯplexa aurea iacet corona ad cœlũ usque turrita. Vnde lucidæ gẽmæ, hexacõtalithi, Gagates, & id genus lapilloꝝ, q eã oĩfariam exornauerãt, decidere. multiplex, & lata: sed ad Italoꝝ turpe excidiũ inuersa. Vbi dũ Virgines duæ & egregiæ, &

uirgines duæ. animosæ, & cũ his aliæ, altera alterã euertere adinuicẽ luctant. a qbus certe duabus, unanimis tñ, totius bellicosæ Italiæ summa nũc pẽdet. cũcti, quorũ nec lingua, nec mores mihi percipiuntur. audẽt

Senes picti ĩ ãgulis murorum. intus meiere, &c. Quãuis seniores qdam barbati, lõgis ẽt dẽtibus horridi, in muroꝝ angulis passim depicti, eos primo aspectu nodosis terreant fur cillis.

At hos barbatos sine anima tantũmodo species illi esse intelligẽtes·snĩam nequaquã premutãt. CA: p sequere. PON: hem indignũ. p facin⁹. Quid uult? Quẽ clamat? Quo pspicit? Mulier est ad cutẽ nudata, egregio qdem uultu, & mirabili·ultimis pedibus insistẽs·dextro tñ prætento·prona aliquãtu'ũ· sinistro indice post ter ga uerso deiectam, ac rubiginosam indicãs coronã. Dextraque sæpius mota, ad occidẽteis Booten, & hespeꝝ aspiciẽs, Voce syde ra feriẽte clamat. Veni Cæsar, & accipe coronã. Nã que isti mei Romanisci desueuerũt imperare. Circa uero eã de ses una adiacet turba. Cuius qdẽ uerbosa strenuitas in aureis tm̃ reticulis, ac sesquipedalibus uerbis est reposita. Altera aũt & fortis, & tacita, ac uere Romana nescio qd expectat. CA: Quid ultra? PON: canũ sacerdotẽ sancto in emporio claueis fractas attollẽtem aspicio in æstate feruẽtis caniculæ & sudoribus, & febre·in bruma uero & imbribus fragosis, & boreæ horrido stridore semper afflictũ. Prope quẽ pauculæ admodũ uolitant simplices colũbæ·Corui aũt uoraces super eius lacero, & trunco palliolo inter se acriter ꝯcurrẽtes, ínumeri·nescientes garrire ne quidem salue. Eos autem qm̃ qdam ensifer a latere adsistens, nec rauca uoce, nec rudi, & obtuso ense propellere põt⁹ fulmina de super imprecat᷑. CA: nec quicquam aliud inter eos discernis? PON: nec qcquam? pecudes habitiores si nõ sunt arietes·sed me hercule neutrũ·CA: Quid

Mulier clamosa.

sacerdos canus.

Corui.

Ensifer.

lupi ĩ uestimentis ouium.

ergo? PON:Lupi sunt. Lupi (mirū) in uestimentis ouiū pallētes. CA:eia perge. sed nū alios pallere uides? PON:morare. Et hos,& hos,& istos,morare. & illos,& illos. hui oēm urbem. Et me fugit. qua peste. CA:An hæc oblata figura te summope nō oblectat? PON:maxime,si inuoluta aspis in pratēsi herba nō latitaret. Sed enimuero dū sic cursim acriter intuitū adfigo. fessus equidē sum uidēdo. Eadere, qđ reliquū est. licet tibi ualde odiosum. tu Cato exequere: ipse uero tm̄ mirabor. CA:libēter id qdē. ut citius expedias. Illud unum dūtaxat te præmoneo. Quæ posthac monstra emergent. quædā sunt futura: sed illico,& uera. PON:cui dubiū. Chaoniam quercū,ac lycias sorteis ueꝝ enūciare? nihil eqdem hæsito. CA:recte memini Ponte semper laboriose Tuque ēt esto memor. te ideo istā in urbē pedē direxisse. Siqs Mecœnas amplū uirtutis Xenodochiū tibi errāti triste hoc nomē benignus īmutaret. Sed ꝑfecto minime ꝑfecturus siccū littus ꝑscindis. tū quia arduū uirtutis præmiū felle mortetenus comedit. & q ocio hodie literario addicit. hicque præcipue. nō secus est. ac lucerna. Quæ aliis lucēdo,ipsa ꝯsumit. tū,quia quæ sequunt. Ipsi uirtuti ingrata, & ꝑrsus inimica obueniūt tēpora. dura,& uix ipsi Herculi ferēda. Obdurādum est tamē. & (ut dicūt) τλητέον. Id aūt quorūdam spirituū inter se bellātiū superbia & uobis,& sibi (ita est ī fatis) æque ac turdela pariet malū. Cernis alteꝝ ah facinus,qđ eqdē

Quercus Chaonia

Sortes lyciæ.

Virt9 felle comeditur.

Præceptores sicut lucernæ.

Tēpora uirtuti inimica.

uidere noluissem · dealbatã ꝯcordiã fratrũ ob quõ rũdam iniuria affectati summi honoris Hiantẽ pal lorẽ extẽplo discordẽ? En ob id quot capita·tot in italũ sanguinẽ aut gallis, aut alteris suffragãdo di/spares sentẽtiæ. Carbones quoque ad se rapere om neis·at deoꝝ uolũtati, quæ culpa affluẽtis est pecu/niæ, acquiescere uel duos·uel, dicant ipsi. sed unũ quenque metiri se claro genere, auro, & gemmis, & nõ religione, pietate, & fortunaꝝ ꝯtẽptu merere sacrosanctũ honorẽ. Sed qd mirũ? Patrũ mores se quunť. Sic uiuiť ẽt antiquitus Romæ. Ecce nunc quãto pallore in antrũ Sibyllæ ꝓripianť·alius aliũ & blãdiciis, & molli risu capiẽtes·ac suffragio suf/fragiũ, & nõ sanctis moribus emẽtes. O ĩmeriti ho nores graui semper ꝯsilio rebelles. Audi post mul/tos sediciosos dies· Quæ eoꝝ est pœnitẽdi ꝯsilii deli beratio ·inde eos exeũtes a Metanœa corrodi, plo rare, & intus cor auidũ tacita ira cõterere. Quippe singuloꝝ uotis fortuna nõ respondit. Viden præ/terea ĩ ipso inter regno semp iusticiũ· Iani quoque tẽplum reserari? Væ quot neces, tumultus, dissidia Tympana, ꝯtraria signa. Pauor ubique, & fremẽtis belli sanguinea facies. At ecce licet tardus suo stare loco nesciẽtibus incedit iam seuerus Leo· forti ba culo multoꝝ improbitatẽ ꝯtundens. ac, si longiorẽ ei uitã fata præstarẽt·dulci pascẽs ambrosia, siquæ erũt puras colũbas. Quẽ mortuũ, quẽ senio ꝯfectũ quẽ ægrotare creditũ ꝓuidus hesperus ad multoꝝ

Antrũ sybillæ.

Seuerus Leo.

Adrian.9.

pernicioſam barbariē uirtutis uirga retūdendā ab ipſo pene oceano mittit. PON: & currui ei⁹ a quatuor uirginibns ſe inuicem tenētibus euecto treis ali as diuinitatē præſeferēteis aſpicio miniſtrare. crine, forma, uoce nō humanas. Viridi ēt, albo, & purpureo pulchre ſimul, & honeſte ueſtitas. CA: cernis tandē ipſum bicipitē alto in ſolio ſedentē iura, & pacē populis, quantū dura ei tēpora ꝯcedunt, meditari? Quocum nulli garrientes graculi, Simiæ, & Cercopytheci ſed tm̄ q tū alta, tū iuſta ſapiunt ſecreti deliberant. ſuntque ſoli Arcanoꝝ participes.

Currus Adriani.

PON: O Cato, īter hos paucos ſenē quendā authoritate cūctis maxime uenerandū ꝯſilio quoque, & ſapientia claꝝ præcipue uerſari, aīaducto. Qui altū Rufoꝝ geuus & antiquum ēt a Cornelio Rufo, q primus Sylla fuit cognominatus dū mihi explicat uultu ſyncero, & grato me reſpicit neſcio qd moræ mihi eius ſacro ore indicens. CA: eius ideo diuina ſpecies tuis intimis in præcordiis inſcribat. eūque ſolum uenerare. Semideum nanque genus eſt datus hominibus ad uerā pacem, & uitæ tranquillā qetē. Hic eſt, hic q bonas artes, ac uirtutē ſolā amat, excolit, & amplectitur. PON: dic quæſo O Cato Quis nā hic? heros certe eſt magnanimus. Dic cito, & ne moreris. CA: bene dicā quom te gradario ſermone ad illum aliqn̄ pducā. PON: Qn̄? CA: Sat tēpore cuncta matureſcunt. Ille autem alter, Cuius ſumma uirtus eum ad pilei meritā dignitatem eue

Io: rufus archieps.

Rufoꝝ gen⁹ uñ

Hierony m⁹ paula

xit. In præſentia ut tibi & agnitus. & ut de quo plu ra alias uerba ſis facturus, omittač. PON: ꝓbe. Vir eſt rarus qđe inter raros & corporis, & animi bonis Hieronymus Paula Catacenſis. Quē an ius utrun que cum eloquentia miſtum. an ſancti mores in tā to dignitatis gradu collocarint, certe me fugit. CA. & hi, & illud. Sed tu cedo. offerturne qcquā aliud præterea? PON: hem. quot arenæ. CA: Quid igiť moraris. & filum filo mecum nō annectis? num ſyde ra occidere in cœli medio cōuexo, atque euaneſce re uides? PON: hoc ipſum ſuſpiciens, uereor. ne ſi ſingula pſcruter. ipſe aliena edoctus. de me redeā incōſultus. CA: prudēter. Voraginē ergo iſtam ab oſcuro in ꝓpatulum uerminantem penitus rimari, omittas. Quid enim aliud eſt niſi oīum facinoꝝ tri ſtis, & lachrymoſa abyſſus? Vbi qs a rationis uia di greſſus, quom ſe p ſummas undas enatare putat (mi ſerum) immergeť. ab imis ſtagnis uix certe unquā emerſurus. Ibi blanda primo euntibus doloſa illa bellua ſeptem capitibus recubat armata. Cuius ob ſcurum, & præceps antrum facile omnibus acceſ ſum q excordes ingreſſi ſunt interius. reditus qdem coꝝ, ni alicuius boni numinis infulſerit irradiatio, penitus deſperať. Auſculta paucis. Audin a fronte qles Syrenum melici cātus? Eho nunc a tergo quā multiplex deceptoꝝ ululatus? Hinc ꝓ inceteris ha bitæ uictoriæ inſignibus tot ī ianuis affixa ſunt ca pita. totque ēt oſſa añ fores ſemp patenteis ptriſte

Abyſſus lachrymoſa.

Bellua euntibus blanda.

squalent. Quorum caduca memoria in molli tyberis luto exarata, periit iam cum lubricis eorum cogitationibus. Redeamus igitur ad unde uenimus, praeoblata & ubi haesitaueris paucis te exoluas. PON: recte qdem mones. satis enim est ista uidisse. quom experiri fiat cum periculo. Hic siqdem oia uideo nefanda & quae nauseā moueant ēt audientibus non

Virginū stupra.

exiguam. Verum illud multo magis execrabile. Quarundā pauperum sordidā auariciā istis beatulis, uae, natarum pudicum cugium, & uirginitatis florē alere ad stuprum. Quod qdem solum expectantis dei faciē sicut solem (ut ferunt) a Mycaenis fraterna mensa posset a terris auertere. Qui autem, nō dicā ob qd odiosum est tn̄ & quod plerasque urbes īmersit honores magnos expectant depilati, aut potiunt eos, ut quibus. R. litera minitet in dentibus relinquo intactos. Insidas quoque proditiones, pupillorum nigras mortes, Anulos falsos, Aconita purpurea, & id genus detestabilia. Quaobrem o, Cato, ut iubes tu p summa rerum capita rem clarius epiloga. ut qd sint illa sine ambiguo mihi clarescant. CA: nulli dubiū est nisi Romanae claritatis parum perito Leonē ligatum, Coronā īnuersam, & Virginem clamosam hic Romae potentiā, gloriam, ac ipsam penitus integere. Quae quondam solido oīum uirtutum comitatu feliciter aucta Iusticia in primis claementia, & liberalitate Quibus qdem mali reprimunt hostes leniunt & amici ɔfirmant postquā p eis impuni

R.

Declaratio oblatorum..

Rōa quo pacto fuit aucta.

tas in improbos·Sæuicia in Insonteis·& Auaricia ĩ cunctos est debacchata·a tanto regꝫ culmine in tam abiectæ fortunæ faciẽ est delapsa·ut cuius lati fines ab extẽso tauri pede premebant: modo a toties debellatis lẽuamẽ sibi speret præstitumiri. Quo apd mortaleis nescio qd sit miserabilius·præbẽs se ipsa ꝓstibulã. O regꝫ domina Roma. Et qd nõ ingemã? Lachrymem? & si Catoni licet, Vlulẽ? Vbi tot urbium expugnatores? ubi patriæ ꝓpugnacula? ubi libertatis assertores? ubi Camilli? ubi Scipiones? ubi Marii, & Cato meus? ubi denique sapiens genus Brutoꝝ? an tales tunc tm̃·& modo sterilis facta amplius nõ eniteris? Vnum scito. Cõsilium magis quam potentia est·quod magnas urbes regit. Si aliquoꝝ temeritati te imprudens nõ credidisses·nunc sic destricta nõ iaceres·implorans tibi refectorem·unde dicere me pudet. Eho tenes in manu de tibi erepti Imperii latis finibus marmoreos codicillos·parans in ius uocare uiros occupatores? Quã es insipiẽs. A qbus tibi ius ministrari petis? a tui subuersoribus? ubi tutores? ius pupillare hodie nõ admittit. Vis unum tibi dicam? Antiqui sceptri nunc siccus baculus, ac marcẽs uetus gloria te sustentat. Eatenus. n. quondam exteras gentes & ꝯsilio, & armis fortiter domuisti·ut adhuc tuo flagello territæ·a suis latebris te uenerent, salutent, & perhorrescant. Sed quom animaduerterint: te nõ secus ac aridum lignum in hortis iacere·ꝯuersæ a populis Italis, so

Rõa quo modo defluxit.

Roma lignũ aridũ ĩ hortis.

cuiſque in te·non tm̃ te fodient·ſed in cinerem ꝯſu mēt radicit⁹. Tota es iā ꝯfracta·ēt uſque ad os unũ· Tota es ĩmutata·Iam incipis noua Roma appella/

Bonũ romæ: ri. Siquidem ubi fueras·non uideris. Ex tot aũt la/ chrymis, miſeriiſque & te, & gloriā tuam opprimē tibus·illud unum tm̃ tibi bene ſucceſſit·Quod ar cte teneas, amplectare, & uenerere. Etenim dũ cla/

clauiger ſenior. uiger Senior in uaticano ſedebit·aperiens clauſas ſeras ſemper apertas·te quidem haud unquā ſinet occidere. ſed ſi tantillum inde ille delapſus fuerit: tibi ilicet ꝯclamari: ecquis, niſi demens, non præui deat? Quem aũt ad imperandum uocas·non impro bo·quanquam genus hoc mihi ſemper fuit ſuſpe/ ctum·tñ ſi ad coronā dumtaxat dei contempto ſum mo miniſtro, & non ad Palatinum inſtaurandum ac ceſſerit·hei quid inſequatur·ēt miſer Thamyras ui debit. PON: ruina ſupra ruinam. CA: Tu dicis. Sin aũt ab oceano reſurgens·maioꝝ ſedi ſuccedet·uo lens in ſuperba Adriani mole grandius tumulari· nulli in operto · quin felix cum gentilicia Auguſti pace imperaret. Rurſuſque hinc, ēt ab hyperbore

Debris fons. is, Cimeriis, Scythiſque·Inde a garamantibus, Vbi Debris aquaꝝ uaria qualitate fons inclytus excatu rit·Trogloditis, & Atlantibus. Superne uero ab In

taprobane amica SPQR dis extremis, Sinis, & ĩſula Taprobane amica olim S.P.Q.R. merita tributa ſoluent·ipſe aũt ſaluta/ bit Quirinus. Qđ qdē optime tu œſtro phœbeio titillatus ad Vatũ obſcura certamina ꝑſagies·dicēs

Romule si uarias uestiri sæpe figuras
Me spectas·Idem spiritus intus erit.
Sum Protheus uere·uobis sic nuncio magnum·
Non hunc me quamuis Troica turba Colat.
Roma tace,& dura· Redeunt Saturnia·sic stat.
Perferet imperium rursus uterque polus.
Aduenit en Agnus. Scuto cui Pallade, Cæsar
Exurget· Tellus dardana ubique reget.

Quod oẽ uerius erit epeirotica cornice. Tuncque late nunc regnãs Filius Cham Rex regum solymanus e nido nimium extensas alas ꝓculdubio cõtra het. Vinctusque ẽt,nisi primo tm̃ impetu fortis populus Cæsari obstiterit,ueniet p iugum. Sed eqdẽ uereor·ne quod alter uix cogitat·Alter iam expeditius moliat. Et sicut ille libertatis perpetuus incisor in Afranium iturus· se ire in exercitum sine duce, dixit· In Pompeium uero in ducem sine exercitu· Ita Is improuisus Vrbem & sine exercitu, & sine duce inuadet. Quod quidem subitum naufragium e sanguinolentis regum sedicionibus,cõtinuisque morbis,extremis Italiæ oris,& Calabriæ præsertim imminet miserabiliter. At ii, Quos tantopere Vos ut inscii ranunculi affectatis· & pro quibus sanguinem prompti effunditis·quia citimi sunt oceano hoc non audiunt. & si audiunt,non credunt. & si credunt, id sic esse dissimulant· ut ualde sibi Christianissimis ignominiosum. Sic tu post consumpta O Italia tuo qdẽ corio disces· non debere

Cornix epirotica.

F. Cham Solymanus.

Pulchrũ de Cæsare.

Itali ut ranũculi

amari reges alienos? Sed dii bene uertãt: PON. Quid Virgines duæ,& cum his aliæ altera alteram euertentes? CA: familiæ sunt P.R. Italiæque prĩcipes. Et cum eis aliæ: Marios,& Syllas, Cæsares quoque,& Pompeios referentes. Eæ aũt (indignum) si quantũ exteris, uel gallis, uel hispanis certatim suo sanguine tñ huic populo ad cutem usque repressso, uel saltem sibi cõquæsiuissent. tu rursus alta Roma nunc pconsules tuas in prouincias designares? PON. non mihi fit uerisimile: Vbi enim sunt quibus bella gerunt thesauri? CA: Thesauri sunt hominum ꝯcordes animi amissæ libertatis percupidi. Etenim non pecuniæ, sed fortia uiroꝝ corda pugnant. Quid nunc Veneti cum suis Thesauris? ferme nihil nisi quantum mercibus sibi emunt. Quid olim nostri bubulci cum bucentris,& præustis sudibus? sub iuga terraꝝ fere orbem cõpulere. PON: igit̃ si tot ceruis unus p Romano duce exurgeret fortis leo? CA: dic rectius si tot leonibus (itali. n. oẽs ii sunt) unus elato pectore, moderatoque cõsilio uir præficeret̃ paulo temporis lapsu iterum axis medius huius imperiũ sentiret. PON: arduũ mihi uidet̃ & supra ꝯcisas Italoꝝ uires. CA: ꝯposito forsan te imprudẽtem, ut res ista magis tibi inotescat, simulas? Sed nõ perpendis hos uestros reges inter se semper discordes cõueniẽtes tñ in diuitias,& italum sanguinem thesauris heu, armis,& hominibus italis rapere, pfligare,& debellare facultates italas?

Italorũ error.

Animi & nõ pecuniæ pugnant.

Itali leones.

Italoꝝ uires ꝯcisæ

ipſimet ergo uos uincitis,& premitis·& nõ hi uos?
Vobiſque uictis de uobis uictoribus O Latia ſtul
ticia placet parta nictoria. Vnde iſtis regiis ductori
bus latiis,male tñ (ut decet) ſtipẽdiatis,uenetis quo
que uulpeculis caudam utrique iactantibus,ac mi
lites ſubminiſtrantibus illi alternatim de ueſtris do
mibus,pecuniis,& ſanguine triumphant. O Italia
Conſilii pauper · & tu Roma Caput totius cur? &
quouſque? PON: ne in eos Cato ſæuias·nam ma/
gnanimus eſt uterque·& uere dignus imperio·re/
gia maxime , & imperatoria munitus liberalitate.
CA: non in hos.ingenue.n.faciunt.ſed in togatorũ
oſcitãtem deſidiam.libertatem præterea,cuius cla
ues periere,deploro. Veniunt enim huc exteri pe
dibus iunceis,nudi,ſine ſapientia,ĩmo fiſcellarum
ſarctores,aut caupones·& paruo temporis momẽ
to ueſtris ſudoribus ita coaleſcuut·ut ii auro facti
in ſumma rota ſoli ſint domini·ſoli regant·ſoli ſa/
piant. PON: nec a ſcopo nimium aberras. Nanque
ipſe ex noſtratibus pleroſque uidi eo calamitatis
decidiſſe·ut miſeri facti foſſores·non poſſideant,q
bus fodiant,attritos ligones. Putant uineta·& non
bibunt·Arant·& non metunt·laborant·& nõ come
dunt·& quod fœdius·eis mẽdicantibus nequaquã
fides habet. CA: minime qdem hoc eſt mirum·cõ/
mune.n.hac tempeſtate eſt uitium.quod qdem ex
ceptionem non patit. Vt haud unquam ſatur ieiu
no·Sanus ægroto·beatus calamitoſo ſatis credant.

Italia cõ ſilii pau per.

Claues li bertatis periere.

PON:esto. Quæque ẽt dicis·uera fides sequať. Illđ unum nec mihi persuadere ualeo· Virginem hanc clamosam eẽ Romã. nominat.n. suos liberos nomine·quod (ut ita dixerim) in calendario non legiť latino. Non.n.tu, nec Varro, nec ipsa Romana lĩgua

Romaniscus.

Cicero unquã dixit Romaniscus. CA: hem. uerba sunt dolentis Romæ ex intimo cordis ꝯclaui, tincta felle non exiguo. Increpat.n. istos large deambulatores, statuas solum comedentes, & quorundam animos sopitos· Qui ad nullius uirtutis, ac triũphi gloriam aspirantes (ignominiosum) gaudẽt ipsi cum iis, q aut Galli, aut Cĩbri sunt· O cẽsores· uocari Romanisci. tanquam Romanoꝝ aut spurii, aut olitores, aut quid hili. est potis hoc deus· ut qsquam sua ipsius ignominia glorieť. PON: nõ sequiť· etenim ipse heri uesperi adueniens iuuenilem uidi cœtum basilice ornatum· nõ parum quidem de Torquatis referentem. Qui animosi horridam barbam intorquentes· longum simul excreantes· auratum ensem populo spectante mirabanť. Clitelliferos deinde aduenas, & eosdem pannosos animosis uerbis acriter terrebant. CA: ista uiri animosi, & omnia audentis signa? Tu physiologus uiriles animos ex latitudine carnosæ frontis· largis ẽt, & latis naribus· alto quoque pectore, & collo hirsutis specularis? & denique ex facie, & oculis igne præsertim candentibus? Erras. Nam animum uere sola actio indicat.

Animosi signa.

At dic. istos ubi locorum uidisti? PON: Ante Lau

rentinæ, Angelæ græcæ, Beatricis, Siciliæ, & quæ Mater dicitur suo equitatore famosissima ferratas ianuas. CA: O Romule non rides? sed ploras. Lupanar est ibi. & earum, quæ curiales dicuntur, tanquam Curiæ romanæ (dedecus) inseruientes, locus meretricum. Tu forsan P. Clodii, uel Sallustii lautas domos esse rebare? Et isti quoqne Catilli, & q ex gloria patr: uiuunt ut semel, atque iterum super illas beati palpitent uel saltē p basio (o mores) effundunt quantum nec Crassus auri in Assyriis Carris sitibundus potauit. PON: ne Cato. nobiles qdē sunt. & ex clara familia. Idque maiorum mediæ statuæ fracti tituli, ac cōcionantes deiecti senatores haud dubie ostentant. CA: Turpis est oīs ostentatio. sed quæ ex gloria pendet aliena, est turpissima. PON: auratos uidi libellos phrygio serico spectabiles eos lectitare. Qualeis qdā dñi, quorum uxores uocantur asinæ, semp tenēt ī manib⁹. CA: cētū uel septuaginta (ut dicūt) erant Thuscæ uouellæ. & id genus carnispriuii aniles fabellæ. Tu forsan de Rep: fuisse ducebas? PON: Romanos romana legere opinabar. CA: pauci sunt hi. & usque adeo ut in tāto populo, & latino nullus esse censeat. PON. Quinam ergo romanæ Academiæ cplent subsellia? CA: proletarii primū nostrates albæ cornices. & hi mox pannosi. & illi, aliena limina lustrantes. Qui tantillo panis furfureo, & aqua bis in Vinaceis tincta pollicētur quantum nec unquam doctus sciuit Palæ

Curiales

Asinæ uxores.

Tuscæ fabellæ.

magistrorum miseria.

palæmō.

mon, aut græculi in mediis nati Athenis. Verum non tam cito perparcam eis tantum, ingressi sunt urbem·quam reditum optent præcipites. PON. ecquid? CA: non adhuc rem tenes? Hic nec artem hos·nec labores assequit̃ præmiũ. PON: & si hoc apud eos tm̃·quibus curta est supellex esse reor quod illud asserit Cato·tñ apud pictas domos, & q ferreis catenis apertas bifores claudunt·Quom huius mundanæ fæcis (ut dicuut) reliquerint labem· mysticis tm̃modo sacris intenti·bene, & liberaliter gratia, atque retributio arteis honestas sequetur. CA: bene sequet̃ futurum·In anni platonici reor fine. PON: ne in uerbo me capias·aut ut inepte loquentem derideas. CA: Quando mecum Ponte loqueris·uerba sapiant plumbum, ac circino cadant. Et quod cogitas·stillatim exeat p̄ dentes. Nanque sicuti inique quenquam uituperare·ita & ímerito Laudare, est par uitium. Hominem enim cõmendat non caduci honores, uel tumidi magistratus·nõ dignitatesſ, Quas interdum dat mutuo fortunæ temeritas·Sed Continentia, & Modestia·Iusticia maxime, & actiones ipsæ ꝓbabiles. Vbi totius uirtutis enitet laus. Neque ullum, nisi de quo periculũ sæpenumero feceris, laudibus, & eo minus uituperio affici as. Pectus. n. hominis saltuosa est syla tuæ Cõsentiæ·quæ plurimas nec unius generis feras occultat. PON: Quorsum tendas·aut quo sagittam dirigas·nõ bene te intelligo. CA: si mihi haudquaquã

Ro: ingratitudo.

Virt⁹ hominẽ cõmendat.

Syla Cõsentiæ.

Christicolæ sicut Iouis optu: Maxu: tẽplum, ita & Petri deflere licet· Quis illoꝝ spurcas auariciæ sor des susque deque habeat· Qui senem oĩum ouium pastorẽ tulerunt semper uel æstu, uel frigore labo rare? ut quã anni partẽ sibi optet, miser nesciat. Si quidẽ mense Iulio Leone ardente torret? Iano ue ro bicipiti totus gelat. PON: testib⁹ resista nõ eget Viderunt. n· ibi capti lumine stipem petentes eum madidã barbã sibi ad solẽ desiccare. Surdi quoque auribus hauserũt ad grandinũ subitã eruptionẽ pi leũ, uel scapulare aliquod sibi acclamare. Custodes aũt ei⁹, quom boni opiliones spe tm̃ gregis sub dio semper manẽtes nec niuosos flatus, nec æstiuos ca lores curent· crediderunt hunc itidẽ taleis ẽrũnas paruipendere. CA: quom istos igit curatores, & ec clesiæ tutelares hunc & senẽ, & pupillũ· q aperit, & claudit· q eis exhibet tũ honorẽ, tũ gloriã· Qui eis qđ ipsi impertiant aliis, impendit· præbens ad sum mã oẽ genus boni? nõ erigere dilapsum· nõ eroga re pecuniã ĩ unius dũtaxat tecti sanctã ꝯpositionẽ· a quo cibant, uestiunt, & potant: ẽt oculis clausis uideas, cedo qua rõne semp irritos ingenii labores, nocturnas simul uigilias sic & hos, & cæteros lau/ tos ꝓsequi retributione ꝯtendis? Siles nũc? Quid caput ꝯcutis? Quo te uertis? an me te fallere opi/ naris? Viden Senẽ illũ iratũ Sacro in emporio sine diademate tremulũ. Ad cuius nundinas teucri ue/ niẽtes Christianoꝝ auariciã in diuinis, Luxuriã ue

Nulla romæ uirtutis retri/butio.

ro in humanis deridentes, uobis eoas merces uænū dant, q cū Iudæis, & hoꝝ similibus christicolis ꝯtrahunt, & fœnerant̃. PON: ne talia Cato. Pueris tm̄ hic crocea uæneunt mustacea, & qd piū est officiū, Pater noster, ac Virgineæ Coronæ, & qd alid. CA: ꝓ exercēdo huiuscemodi pio officio (omitto & qd aliud) quātū (ut creditis) indulgētiaꝝ adsequunt̃? PON: nihil. CA: pium ergo id dicere, quæ ratio te mouet? Pium. n. esset, secreto cū illis orare. Sed redi ad filū. PON: sane Petrū uideo mediis in nundinis inter paciscētes fœneratores, & q in eū mingūt, stupere mœstū. At ostēde mihi ipsum domi suæ, ibi credo lætus stabit, dinumerans suas oues lanigeras. CA: o fulmina ad uindictā semp tarda, sed grauiora. Hic, hic, ubi emporiū, ubi mingit̃. Vbi equi stabulant̃, hic est illa semp stans electa dei Petra. Quā modo dirutā tu circūspiciens, nō cernis. PON: uæ, uæ nobis. Miramur bella, miramur famē, miramur pestē. En hæc est totius mūdi caput ecclesia Romana? hæc? porcoꝝ potius hara. Sed dic, tot ex Iubileis collectæ ad fabricā pecuniæ, & Thesauri quo? CA: hoꝝ ego nō sum dispēsator. Illud unum scio, hūc, quia iustus ex fœneraticia pecunia, & simili pudere ædificari, eā. n. mauult ueris restitui dominis: ipseque ex suo ipsius uectigali alte muniri. Corui aūt, dum hæc ego raptim, ualde qdem stupidū te retinent, & q sint miraris, inter se alieno in corio ꝯcurrentes, crocitando. Vis dicā? Qui de Petro uiuūt,

corui q?

& Petrũ non intelligunt, nec noſcunt· hi iure mihi corui appellant· aduolantes ad eſcã, & nõ ad reli/gionẽ. PON: dic rurſus. CA: Qui millia & millia aureũ de boni dei eccleſia liberali uorãt· quo in genere nunc præcipue ſunt· quoꝝ ſancta uita in ieiuna ſolitudine, & macilento eremo habuit principiũ· modo aut expediti uenatores, aut calentium cel/larũ Curii cõmilitones· quantũ auia de deo, & eius cultu edocti. bene pingues, & nitidi· hi & corui, & lurcãtes porci nõ iniuria cẽſent· ſuillis deinde grũnientibus & ſumen, & ſaginæ locũ hæreditario pene iure legantes. PON: aliud. Ad coꝝ tẽpica uiuaria nunquã niſi cõmeſſationis gratia adeunt. Inter eos aũt qui nec oues, nec arietes, ſed Lupi erant in ouiũ adoptatis pellibus cerno depaſci· iudiciũ ſemper finale ꝑpe prænunciantes. utpote qbus morãtis dei arcana, eo qđ mente ſint pura reuelent. CA: iſtoꝝ ego Anachoritaꝝ caſtigatos in cellula mores, ſuſpiria, & gemitus ꝑpalarem· ſi ab eis ſubductor ſtygius aliqñ non timuiſſet. hi ſunt· q quom a mundanis (ut ipſi aiunt) ſe abdicarint tis tunc penitus ſe alligãt· niſi hæc tm̃ domos, & arbuſta eſſe intelligant. & tñ hæc ipſa poſſidẽt, & certe potiora· ſed forte dei amore. hi ſunt· q quom nec rubente quærant fronte· nunquã ne trementi qdem Iro retri/buunt· præter qđ ſuperabundantis oleris· ut ſubinde maiore ipſi cũ fœnore exigant· bis in die ieiunãtes, manu quoque ad caſtum pectus expaſſa, in ue-

ritare iurant·æque ac deus non sit ueritas. o ignorantia subtilis. PON: Qui fit·ut tale genus animalium sit pessimum? CA: nescis illud·Aera mutat, nō mores·q transfretat mare. Istorū.n. (ut fides uerba sequat) maior numerus nō pia religione, & pura (ut decet) sanctimonia·sed beatioris uitæ delectabili ignauia, & obesioris uentris famelica ingluuie· diuitias, quas solas adamarit, desperans · cœnobio, diuinā cordis cōmotionem pauciloquus simulādo, se addicit inuitus. Aut quia claudus, mēbroque aliquo diminutus·aut huius ciuilis uitæ nō una asperitate, uel pauperie pressus. Mox pane alieno fermentatus·sicut dudū erat superbiens·fit ibi longe deterior. PON: num istius cucullati gregis qsquā

Quibus de cucullatis.

pbandus? CA: ita. PON. & qui? CA: Qui pœnitēdis illius belluæ blandiciis septem capitibus armatæ prorsus se spoliant. Quibus pecunia est inimica · mollisque aliorum pluritus · Omnia in deo, & in se reponentibus. Qui insurgentem uentosæ carnis rebellionem & aqua, & amaris herbarum radicibus domitant. Qui insano studio accincti, mirabilia dei contemplantur. Atque ideo mox totū uidentes, soli sapiunt. soli bene & faciunt, & dicunt· soli pphetico spiritu loquunt. Verumtñ a pinguibus istis pphetis, aut Aesculapiis, Machaonibusque alienos focos lustrātibus pcul, quatenus tibi datur, caue. Malignus enim spiritus semper in eis habitat. Quippe ii sunt·q noctu repleti·co

Pingues pphetæ.

gitāt æſtuantē ſanguinis ↄtumaciā,præter qđ ſcit· nō eſſe errorē,pindc ac qđ naturale: Hos aūt pallē teis,& iſtos,& illos,& oēm denique urbē·quom eo rum alta peſtis a generoſo quodā pectore ſemper emanarit·aſpirans ad altiora, miſſos faciamus.ſi tñ iſtiuſmodi honoris feruens cupiditas non ſit auara, aut cū alterius diſpēdio. Ea.n:qm̄ in elatis tm̄ ani/mis ſe inſinuat·uſque adeo interdū grauis iſurgit· ut & copiæ,& urbes,nedum diuitiæ diſſipentur,& euertanť. Illud in his egregie moleſte fero palliatā emptionem. Qua oīs hodie Leonina ciuitas ſupra cæteras ſuſque,deque trahiť. PON:Ad illud unū Cato nobis intermiſſum redeamus·an iſtius Romæ antiqua libertas ſit deſperāda? CA:minime. Quom n.domus hæ illuſtres altera alterā amplius euerte/re nō meditabunť·ſed uno in catino ↄcordes cœ/nitabunt·oblitæ iraꝝ·&memores antiquæ uirtutis· tunc ſtatim illa altera iuuentus & certe fortior·tri/ſtis modo,& in angulis tacita uel ad faſces, uel ad monarchiam læta ↄſurget·oſtendes populo faſces tandem receptos. Tuncque erit unus oīa ambiens oceanus.reliqua maria nō reſtagnabunt·uenti ca/dent,& nubila euaneſcent,bella ſimul,& fomenta maloꝝ diſcordiæ. Sed hæc oīa ſilentio inuoluanť. Vnum tm̄ ſupereſt·& eo,quo cupis,te perducam. Noſcis iam ſedicioſam officinā facti nunc pœnite re.tacita inſuper culpa ſudare. Qui quom eis fortu na nunquā triſtis nouerca fuerit·ſe certe ſolos hu/

Turba pallens.

Palliata emptio.

Antiqua libertas ro:an ſit deſperā da.

ius filios putant·sibique solis in cœlũ euehi licere.
Metoposcopi. Audi ridiculũ.qđ omneis patricios spe replet·post
longa phalerna,qñde se beati credant oĩa·postquã
nimis cultæ uitæ longitudinẽ aut a Metoposcopis
in tribus,uel quatuor rectis,& nõ intercisis in fron
Chirosophi. te lineis: Aut a Chirosophis in æqua non pallentis
trianguli, ac lineaꝝ ꝓportionẽ capitis præcipue,
& cordis·moderata tñ ruboris,& ꝓfunditatis cõue
niẽtia scrutati fuere in carnoso Iouis monte a bñ,
& cõuenienter dispositis crucibus latis,&ꝓfundis,
rubentibus,& ꝯtinuis (odii) summã coronã expe/
ctant.hinc tot mellita uenena,& præsentanea.In/
genii uero acumẽ in summa anguli,& acuta cuspi
de,ut qd abiectum·Auariciã simul in mẽsæ manus
incõposita breuitate,& stricta nõ curant.Accedunt
Geomantia. adhæc ex innumeratis punctis geomanticæ figuræ
a superioꝝ corpoꝝ,& Iouis maxime irradiatione
defluẽtes·ĩ dõib⁹ ẽtꝓpriis fortes,& nõ depressæ ut.
Acqsitio Fortuna maior Fortuna minor

Læticia Puer Puella Populus Via

Coniunctio Albus Caput Rubeo tñ

Carcere Amissione Tristicia Et demum

Cauda Bene dispositis,ac nihil impedientibus.
ut Iudex ex his ꝯpositus bene determinet.Attñ isti s.

qdem deliramentis fides minime præstaret: nisi pe rita Mater ex ouorum magico albumine, aut noctur/ næ fortunæ colloquio, aut sydeꝝ nudo carmine ea affirmaret. Et cũ hac insuper gẽmæ familiariter lo quentes, & Crystalla: horis tñ, die, ac lunæ aspecti/ bus seruatis. Hoc tñ nihil: Hoc herbaꝝ minutal añ regiũ cõuiuium. En post istoꝝ diffidia, & cæterorũ quanta mala? Qualia tẽpora? Quot animaꝝ perdi tiones? En sursum, ĩminent illa, iamiam casura. Væ tuo ipsius gladio semp afflictæ Italiæ. Væ tibi Ro ma nulli credita. Cernis furentẽ mulierẽ pallore terribili tinctam? En ab eius tergo mantica letife/ ris aconitis distẽta: Sagittæ quoque subitaneæ? Pe stis est illa perniciosa: metens ad radices usque ma/ le olenteis herbas: sed hæ peccarũt. Tu Roma ple cteris. Et nunc plena populo, sola iacebis: nec q te lachrymet: qsquã erit. Solus tyberinus tuis lachry mis inũdabit. Filii tui dissipabunt: desolata perdiu destitueris. Socii tui Pauor, luctus, Lachrymæ, ge/ mitus, Pallor, Planctus, Solitudo, Vlulatus, dolor, & inficiẽs ubique falcitãtis imago mortis. heu illæ in feratis Ianuis albæ cruces tristia ꝯtagionis signa. Transuersæ ẽt in pectoribus albentes fasciæ. Vir gæ quoque in tabidis manibus. Ac ruber mulierũ pãnus. Vide. Amici, & iidẽ chari deserent alter in puncto alteꝝ. Vicinus uicinũ. Frater fratrẽ. Mari/ tus uxorẽ. Filii parentes. At uos adamantes patres ne orbati sitis: cũ liberis potius moriemini. Accẽsa

Album ẽ oui magi cum.
Noctur/ na fortu na.
Carmen syderum
gẽmæ lo quentes.
Pestis ro mæ.

est iã in sicca esca fauilla. Parat̃ nõ sic extinguibi/lis ignis & te,& penates tuos euersur9. Sed uos maloꝝ fomes tacite, Quid nos? Ab alpinis montibus uenit. Cõcedo. si non a summo cœlo. At montes ad uestros enses, Tympana,& stipendia cũ pauperum deos precãtium dira pernicie, & iustoꝝ iniqua ruina irruerũt. Veꝝ nõ tm̃ nunc doleo·quã aliqñ mihi ipse uestrã insipientiã tacitus ridebo. Ecce. n. uenit a tergo tardus sceleꝝ ultor leo seuerus. Qui irreprænsibili uirtutis uirga,& iusticiæ duras ĩprouorum ceruices cũtundet. O lestargi, o sycophantæ, o Anthropophagi desistite, recedite, abite. Oculatus n. est pastor. & alter Argus. ouesque suas nõ dabit in perditionẽ·neque sinet a malis furibus perfodi suũ ouile. Satis superque uorastis, satis habetis· si illud nõ euomitis. Vnũ & id oĩbus bonis grauiter est dolendũ. nam qñ dei ecclesiam a raptoꝝ manib9 is redemerit·qñ improbos represserit·qñ iugum superbis im posuerit·qñ fures, ac oẽ gen9 maliciæ extinxerit·tunc fata bonoꝝ quieti inuida cum uobis eripient. Cumque iusti gauderẽt·oppressi exurgerẽt·Cantaret oĩs musaꝝ chorus·is dormiet ĩ pace. Veniret. n. sub eo dies·qua optimus qsque labores suos meteret cũ exultatione. Tempus simplicium Columbaꝝ·bene sibi cõmissas animas curantiũ. Tẽpla simul instaurantium. Iustoꝝ denique,& uirtute imbutoꝝ. eorũ præcipue, q cadenteis suscipiunt·in uiã dirigunt·benigne fouent·muneribus post onu

Adriani laudes.

ſtos remittunt. Quorũ patentes domus oibus ſunt publica hoſpitia. Demũ ut te ſolicitum iam modo liberem. Hic eſt biceps Adrianus Sextus diuina ꝓuidentia Pon: Max: Cuius qdem graui ꝯſilio fragrantẽ currũ nõ temeritas, nõ impunitas, nõ timiditas, neque intẽperãtia trahũt: ſed uenerabili uultu uirgines qͣtuor. Quarũ prima, quæ præit tẽprudẽtia centũ oculis retro, & ante uidẽs ut caſtigatius præſentia circino menſuret. hic eſt uere circũſpectus paſtor. Qui lynceus nõ aliter ac ſcopo ueritate ſibi præpoſita, & humanarũ oĩum, & diuinarũ rerũ longe præuiſam tenet cognitionẽ. magis tardus, quam feſtinus ad iudicandũ. Deinde qua maxime hominum ſocietas, cõiunctioque ſeruatꝰ, inſequitꝰ & rigiditatis, & æquitatis ſceptro armata Iuſticia. tribuens unicuique quod eſt ſuum. Qua is dum pertinaces, & recti itineris oblitos merita pœna caſtigat. dũ erranteis expectat ad pœnitentiã. bonos certe aduirentia prata, & quietis florentẽ arborẽ tã humane, quã benigne euocat, perducit, & collocat. Tertio ſemper uiuida laborũ æqua ſuſceptio ĩcedit fortitudo. Qua is bene ꝯfirmatus. Magnanimitate ſimul, Fiduciaque, Patientia, & Perſeuerantia comitibus aſſerit iſtius mundi aduerſa, ac pauperiẽ uirtutis eſſe exercitationes. Suoque monet exẽplo cuique uiro, q hac in quietis frondoſa arbore appetit dormire ſecurius, nõ parũ eſſe inſudandũ. Vltima accedis tu. quæ totius uitæ ſeruas decorũ, o caſta tẽ

Currus Adriani yi. pontificis.

Prudẽtia

Iuſticia.

Fortitudo.

Temperantia.

perantia· rationis firma, & moderata dominatio: omneis libidines, ac excedentes animi motus mode rans sapienter. PON: nunqd praeterea ẽt theologi cas uirtutes, quibus mirum in mo dm is peruehit sublimis· Spem, Fidem, & his potiorẽ ardentẽ chari tatem nõ uides? CA: immo & his ducibus praeuiis, postq̃ diffidenteis animos ad fraternã gratiam ꝯpo suerit· dilectisque populis securã e coelo pacẽ aduo carit· si mors eum bonis inuida nõ praeriperet? Tu quidẽ Petre in tua rugiente mole, quae aureis epi/ stylis, colũnisque herculeis cõstrui incipit medius inter bonos fratres summũ aperires templum. Haec aũt moles adeo superba, adeo operosa (quantum his iactis ex fundamẽtis colligi põt) ꝯsurgit: moles supra molẽ· ut e coelo nec nimium distet. Iulio tñ (ut ueꝝ fateamur) primo Authori, & Leoni debita. Fuit Ephesiae Dianae tẽplum unice gẽtibus mirabi le uiginti annis supra ducentos a tota Asia in terra palustri, ne terraemot9 uim sentiret, opus absolutũ· prius tñ tãtaemolis fundamine, eo quod in lubrico iacta fuerant fundamẽta carbonibus, & uellere sub strato. cuius colũnae numero centum uiginti septẽ stabant sexaginta pedum altitudine a singulis regi bus mirabili artificio elaboratae. Fuit & Salomoniũ opus quidẽ post illud nunquã tale uisum· sed certe adhoc quale, & quantũ mente molit hic Adrianns fuit fere nihil. Quid ultra? Vltimae ẽt gẽtes huius tã acrii, ac mugientis operis grandi fama permotae,

ad id uidendũ undique ꝯcurrent. dño, & authori-
bus gloriã canentes. Vos aũt postremæ Italiæ appẽ
dices cum bellicosis teucris pyratica incursatione
oẽ Ionium infestantibus fortiter usque manum cõ
ferentes· Rhegium semper Aragoniis fidum, leuco
petra, Locri epizephyrii, undosum scyllacium, &
eius sinus, Castra Annibalis, Lacinium, ubi specula
Pythagorica. Crotoque, Parua petra Næethi, Ro-
tunda Petelia, Amœnum Chariatum, ac sibi male fi
dum Roscianum, ꝑpingue Corilianũ, Metapon-
tum quoque Vergilio inuidum, Piscosum Taren-
tum, Calipolis inde, & oĩs oleo nobilis calabra tell⁹,
ut cæteras sileam· interea dum ab excubiis nõ desi-
nitis id mali nõ Adriano, sed præmaturæ eius mor
ti ascribatis. Etenim si is Christi fortis signifer diui-
no brachio adiutus, longius restituta ecclesia uiue
ret. rebellium mediusfidius istoꝝ duram peruica-
ciã ꝯtunderet. doceretque tandẽ parere. Sic Darda
ni antiquis laribus uenirent in deditionẽ. Regibus
tñ istis nõ impedientibus. Veꝝ id negocii quãtum
ꝓspicere mihi datur· alteri iam futuro Pontifici cõ
mittit. PON: o, felicẽ diem. o diẽ nõ speratã, o diẽ
renouatiõis. Sed qñ? CA: Sat. hoꝝ aũt oĩum ꝯsilio
rũ Senior ille maiestate animi, & mẽtis tibi præ cæ
teris oĩbus semper uenerandus. quẽ in tui intima
pectoris sede inscribi præmonui (ut aspicis) præ
cipuus est minister. Neque qcquam, quæ sui est in-
genii sollertia, altæ mentis cogitationes, longũ ui-

dens prudentia ex reꝝ certo usu perfecta, nisi se cõ
sule deliberatur. Audis qualia Socratica uerba ab
eius sinuoso pectore emanent, prius ad limã, & po
stea ad linguã aeris flagellũ, delata? Quid eo Solõ?
Quid Bias? Quid Pittacus, & alii græcoꝝ sapien
tes altius, uerius, & elimatius? Quid ex nostris Nu
ma Pompilius, Quid Nasica, Quid ad summã me
us Cato diuinius? hic uere est homo nõ sibi tñ (ut
nunc fit) quã patriæ, ꝓpinquis, charis amicis nat⁹.
En ꝯfugientium oppressoꝝ frequens ad eum ꝯcur
sus? En formicæ ad plena horrea. Ab eoque repul
sam accipere, aut imunẽ discedere neminẽ. Vides
Adrianũ, & hunc semotos alta ꝯsulere? Atque huic
reꝝ summã cõmitti? Alios aũt eũ & excolere, & ue
nerari. Sentis quã benigne artiũ, & musaꝝ pallidos
cultores erigat, amplectať, foueat, comiter quoque
arrideat, suscipiat, & decoret. Hic est, hic ad cuius
amplissimũ sinum te uerecundũ deducere prædice
bã. PON: Dic Cato. nec ampli⁹ me detineas. Quis
nam hic? Cor mihi præ nimio gaudio salit inspera
to. CA: Ioãnes est Rufus Archiepiscopus Cõsenti
nus. PON: hic est? hunc dicis. Pape. Vir qdem est
excellens. & qualẽ ætas nostra similẽ nec unquã ui
dit. Quẽ, dum me clarissima Crotona tenet. Hispa
nia in nobilẽ & populosam Consentiam ut deposi
tum restituit tãta qdem oĩum populoꝝ lætitia, gau
dio, & alacritate, ẽt mulieꝝ, & pueroꝝ frequentia.
gloriã deo canẽtiũ, ut Pauli Aemylii, aut Africani,

haut Pompeii,aut Iulii Cæſaris glorioſiſſimus uere triumphus ſpectaret.CA:hic eſt ille Ioãnes ab alto Rufoꝝ ſanguine clarũ genus ducẽs.Qui Gottis,& Totilla urbem depopulantibus p oẽm Italiã,ut qd ſacrũ,ſunt diffuſi.Is igiť,quom ultimum infantiæ aſcenſum palæmoniis inſtitutionibus,quæ ꝓuida fuit parentũ cura expoliiſſet.Puericiã deinde artibus excoluiſſet honeſtioribus.Adulęſcentiã demũ ipſe Cæſario,pontificioqꝫ iure inſigniuit.ut nũc nõ iniuria cunctis præcedat uenerandus.Ius.n.oẽ nõ didiciſſe·ſed ipſe met ꝯdidiſſe uideť.Haꝝ aũt uirtutũ, ſicut & cæteraꝝ ſingulari præſidio Iuuentus undique ſtipata·nõ ſe uoluptati,aut turpi ocio (ut fit) molliter indulſit·ſed uigiliis nocturnis,ac inde feſſis laboribus·ſemper ad florẽtis arboris gratam umbrã aſpirans,addixit. Quæ in ſalebroſi montis ſummo uertice florida·bene,& recte uiuẽtibus parať ad requiem.PON:hac igiť uitæ forma,hac regula,& modulo inſtitutus,ꝯfirmatuſque·ad ſecurũ Iuleæ Quærcus portũ ſe recepit.CA:ꝓbe; Apud quẽ ipſo p aliquot annos (ut præſtãtis uiri ſunt in genuæ partes) bene,& ſancte ſe gerente·ſpectati ſui mores,uitæ ſimul ſynceritas adeo eum Iulio cõmendarunt·ut multis ante is honoribus,& dignitatibus functus brectenoriẽſis epiſcopus ſit creatus: nõ pecuniæ ſuggeſtione flexibiles hominũ uolũtates muto munere palpando · ſed ſpectatæ uirtutis tm̃ merito,& ſola ipſius animi alta ſapientia. Qua

Totilla.

Ruf: Genus diffuſum.

Quercꝰ Iulea.

(ſicut exploratum eſt) cunctos non parum præcel lit. Quam obrem eidem ſecundo Pon: Max: eate/ nus extitit chariſſimus· ut quamuis cum eo plurimi conſilia de rerum ſumma prudenter exagitaſſent: tamē qui Ruſo præferretur, erat nemo. adeo, ut in eius labris per omnia hic ſolus nataret. Idcirco tā excellētis animi apud omneis bene perſpecta præ

Ferdinā dus Rex.

ſtantia· Idem Secundus magnifico apparatu ad Hi ſpaniæ Catholicum regem Ferdinandum legauit oratorem. Is autem rarus inter raros & armis, & Cō ſilio rex· teſtis ubique italiæ gallorū ſanguis toties·

Semina/ ria ſpinel lorum ſe des.

Cāpi Pro ſerpinæ.

effuſus· Vbere in Seminaria præſertim Spinello & beneuola ſede, ac latis in campis, floridiſque Pro/ ſerpinæ· poſtquam eius Pythia uerba ſententiis, ac multo ſale condita eſt trutinatus· non modo regiis diuitiis, ac donis auxit: Verū etiam Iu: Pon: Max: id cōfirmante Archiepiſcopali dignitate ad tuæ cō ſentiæ perpetuam memoriam benigne donauit. Et ſi Iulium īmatura mors non præoccupaſſet· cardi/ neo certe munere, in cuius meriti præcelſo limine

Conſen/ tini for/ tes.

nunc eſt· modo procul dubio fungeretur. PON: O fata fortibus Conſentinis ſemper inuida: CA: Ve rum apud illum tanto quidem honore, beneuolen tia, & gratia claruit· ut per omnem ultimam heſpe

Vlyſſipo

riam, & te etiam terrarum extima Vlyſſipone no/ men habeat immortale. Et licet plurimæ omnibus, & ipſi Regi præcipue uirtutes eum conciliarent· tamen liberalitas in cunctos, erogatio pecuniarum

in opressos, affluens in inopes cibus· quæ tria sine fi ne hominem illustrant· usque adeo cunctorum animos sibi deuinxit, obnoxios reddidit, & alligauit· ut omnis Hispania pro eo quæque pericula subire non expectaret. Quid de Rege Philippo Ferd: genero dicam? Quo uultu hunc aspiciebat? Qua beneuolentia, & amore afficiebat? Quid boni futurum. si mors semper bonis inuida eum in ætatis flore non præripuisset? Certe hic eum (ut decebat) pro uiribus non secus ac quid diuinum Venerabatur· uerumtamen uter ab altero magis diligeretur· nec satis bene poterat discerni. Hac de re Regina Ioanna Ferdinandi Regis catholici F. ac Cæsaris uestri imp: felicissima mater, quom huius probitas, ac generosi mores suis auribus etiam atque etiam increbuissent· qui huius erat uirtutis clarus splendor, & nomen apud se eum singulari pruden tia præditum detinere sæpissime tentauit. Quod ædepol summo ipsius cũ honore perfectum esset· si in sibi commissum ouile (ut boni pastoris uigiles sunt partes) reciprocus amor inde eum non rapuisset. Itaque (ut desyderabatur) pene triumphãs (ut prædictum est) tandem uenit Consentiam· nõ ut laxos loculos pecuniis (quod miserorum est) distenderet· sed ut perditas oues gloriosus recuperaret· necnon & septum puris agnis denuo repleret. PON: Verum est mehercule· quod Cato dicit. Etenim quom Ciuitas illas, quæ superbientium est

Regina Ioãna.

wia illustrat hominem sine fine

diuitiarum, ac nobilitatis culpa multis & quidem letiferis laboraret factionibus, odiis, & inimiciciis.

Inimiciæ ciuitatũ morbi. Quæ cuiuslibet quamuis magnæ Ciuitatis perniciosi essent morbi ita statim suo expectato in aduẽtu compositis uerbis, pollicitationibus, ac authoritate dissidenteis partes leniuit, placauit, & repressit ut qui Iam pridem capitali odio in alterius uitam inferretur modo in eius domo beneuole, amice, secure fabuletur, uictitet. & quiescat. Et quamuis domus non eadem eos separet tamen compositi animi sunt unum: omnia in commune libere exponentes: ut de ipsis facile Adagium illud pythagoricum asseri posset πάντα φιλῶν κοινά.

puerbiũ. CA: Audisti & id quidem a fide dignis quanta animi magnitudine in cunctis sit functus. Iusticia simul cum æquitate. tribuendo cuique quod erat suum? Quãta autem in omneis tacita liberalitate citra aut Iactantiam, aut exprobationem laxis nodis fuerit usus. Et ciuitas omnis Consentia, & eius decora membra pene innumera, fortia, & semper libera Municipia uno ore pariter testabuntur. Mater omnium in primis ecclesia maior.

Municipia Consentina. Quo certe, ut argenteis, ac aureis uasis supersedeam tot, & quidem uaria uestium genera ab ipso collata fuere ut nitida Luculli Scrinia facile superarint.

Luculli scrinia. Cuncta autem hæc admirationem spirantia Populus omnis septimo decimo Calendas Septembris spectauit mirabundus. PON: tantum, Dii sint testes, die illo extitit spectaculum ut

alter sine dubio leg'fer Moses populo uideretur. Moses.
CA:largitas etiam occulta uel in egenos,& oppres
sos,uel in grauiter obæratos • Quorum exhaustus
sanguis a fœneratoribus clam homicidis sensim me Fœnera
dullitus suggebatur, affatim dictabit. Id autem tores ho
tam egregii facinoris non unus,aut alter•sed multi, micidæ
quorum nomini honestas parcit • optime sensere.
Admirati tantam animi magnitudinem,atque mu/
nificentiam alias in se nec uisam,nec auditam•iure
iurando etiam intra se affirmantes•hunc solum si/
ne fuco non sibi tantum,quam aliis, & illis præci/
pue, qui a spe cecidere,natum fuisse. Domus deni
que sua (ut rem claudam) feras ingredi uolenti/
bus non habet. Muri præterea nunc archiepisco/
pali in palatio superbe surgētes•Ianuæ etiam tam
operoso opere quam præcioso elaboratæ, dædali
cæ quidem,ac alto lapide, & quadrato munitæ Ar
cuum itidem,& fornicum phidiacæ compages • pi
cturæ insuper formarum uarietate spectabiles ec/
quid nisi magnifici animi altos cogitatus exhibēt?
edocentis multorum miseram auariciam • diuitias
homini debere seruire•& non hunc illis. Et ut ista
transeam • Qualis ei est temporis dispensatio? pri/
mo quidem mane deo uiuo hostiam ipsemet,quod
optimi est pastoris & uirtus,& documentum,offert
immaculatam. secundo sui ouilis ouium querulos
audit balatus. & pro cuiusque ordine, & necessita
te postea ad uirenteis colles,campos,& conualleis

emittit.omne autem reliquum tempus aut in ami/ cis,familiaribus,& domesticis tutandis·aut in pro/ pulsanda ab eis iniuria·quantum de rebus magnis occulta consilia ipsum non remorantur? pulcherri me cõsumit.Quis.n.sibi propicium eius animum, & patrocinium nõ sensit modo iusta postulentur? Sed mi Ponte,ut nostræ orationis deductum filum tandem conuoluamus,reponamusque·etenim tem pus tibi concessum iam pridem surgentibus pallen tium curarum inurentibus scintillis uides iamiam deficere·de heroica eius uirtute a cuncta pene Eu ropa mille equidem testes in medium producere possem·si tuæ cognitioni eorum nomina subueni rẽt· Verum omnes istos ut quid nimis longum præ tereamus? Tui tantum primates Consentini, qui eius animi splendorem summopere admirati sunt· partim bene gestorum a tam magnanimo pectore repullulantium prolixius quidem tibi narrabunt· Semideum maxime genus Ferrai,Millerisii,Caual cantes,Rocchi,Becchuti,& Tilesii·Maurelli etiã, Sambiasii,Cozæ,longi,Materæ,& bernaudi·Caie tani insuper,Parisii,Peregrini,Daptyli,& alterius generis innumeri.Hactenus igitur hæc. Quando eius bene merita mille etiam capaces chartas satis implerent·tibi uero.id dictione prosequi·molesta nunc Roma non indulgeret. Plura ostendissem. Sed iam me uides in purum æthera purgari·ut te/ cum amplius nunc loqui non liceat. Illud unum

dum taxat : Obdura. Eoæ simul uiæ te non capiat obliuio. Ac pro uiribus hunc singulari uirtute uirum honorato. Etenim tertius est Cato. Et quē tibi quæris bonus Mecœnas.

Antonini Ponti Cōsentini Rhomitypion finiebat.
Impræssum Romæ Per Antonium Bladum
de Asula. Anno dñi. M.D.XXIIII.
Die primo Mensis Martii.

Almo Almo mio felic

Tuctim tuo morte

Era mutat no vezes
g transfretat mas
Iulinio ad vindetta semp
tarda ... gravioza

Animoso mio
de vasterza
in sil

Io: Hieronimus Meliensis senentinus

Non sic in priscam remeares Roma figuram
Si tibi dinocrates uiueret arte grauis.
Si philo cecropius. siqui certamine bello
Grande si ... summe finxit opus.
Non siqui septem duo miracula mundi
Finxere ingenio semper in orbe fovent.
Pontus ut renouat alto tibi roma libello
Thermas, stagna, uias templa, theatr, domos.

T: H

Hmis Amigo mio

